

Matica

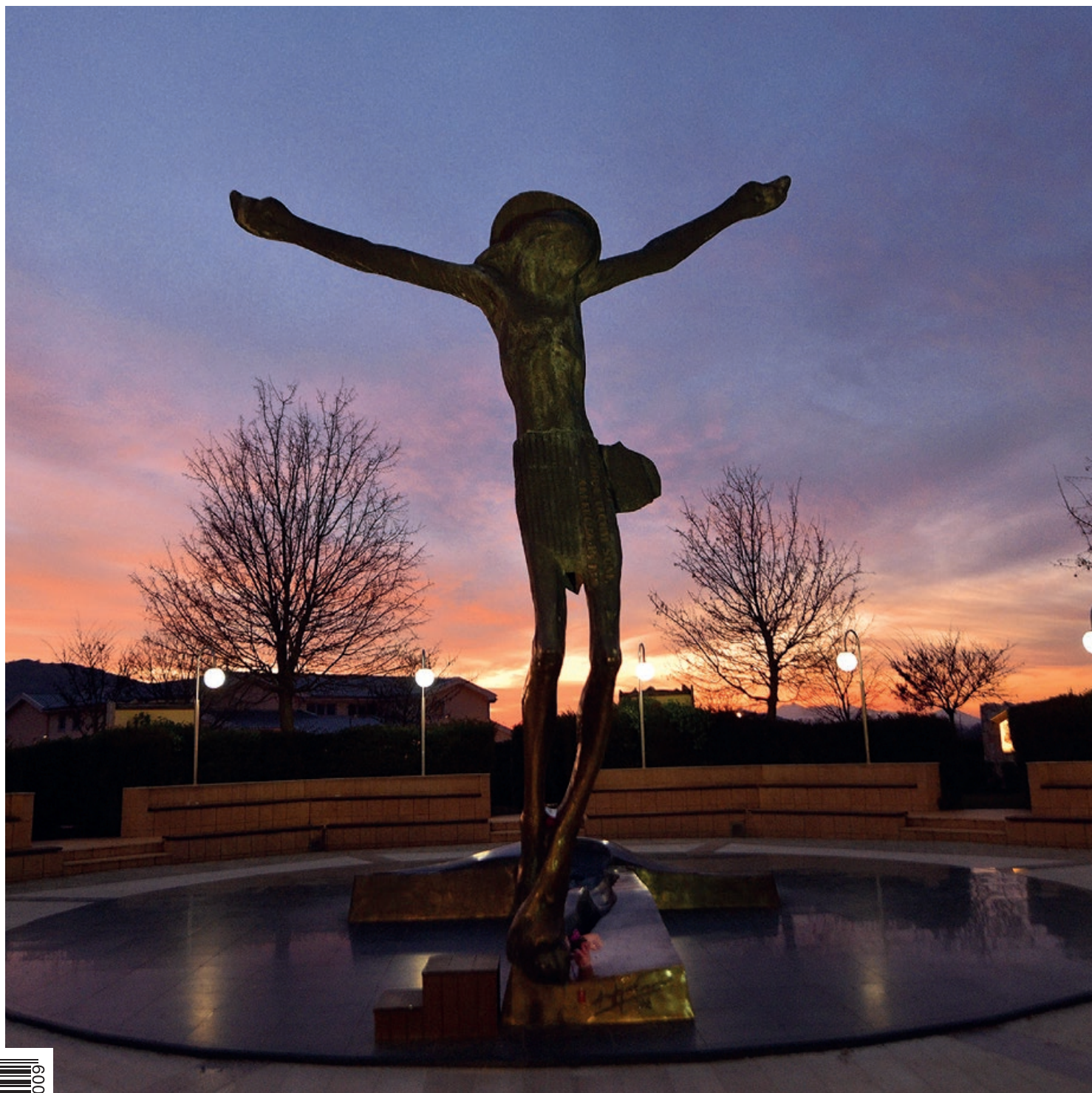
broj
no.

4

travanj
april

2017.

MJESEČNA REVIJU HRVATSKE MATICE ISELJENIKA MONTHLY MAGAZINE OF THE CROATIAN HERITAGE FOUNDATION

Najveći kršćanski blagdan Uskrs u Međugorju

ISSN 1330-2140

9 771330 214009

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matis.hr

Naslovnica: Kip Uskrslog Spasitelja u Međugorju (Foto Đani – Međugorje)

Dragi čitatelji,

ulazimo u 66. godinu izlazenja časopisa MATICA. Kako bismo njezin sadržaj učinili pristupačnijim što širem čitatelja, odabrane tekstove prevedene na engleski i španjolski jezik objavljivat ćemo na našim web i Facebook stranicama. Ti su tekstovi u časopisu označeni **ENG** ili **ESP**.
Zahvaljujemo vam na dugogodišnjoj vjernosti i veselimo se daljnjoj suradnji,
Uredništvo

Posjetite stranice web portala
Hrvatske matice iseljenika!

www.matis.hr

Web stranice
HMI čitaju se diljem
svijeta, dostupne su na tri
jezika (hrvatski, engleski,
španjolski) i bilježe stalan
porast posjećenosti.

Budite korak ispred ostalih i predstavite se hrvatskim iseljeničkim zajednicama, uglednim poslovnim Hrvatima u svijetu i njihovim partnerima.

Oglašavajte na web portalu Hrvatske matice iseljenika!

Internet marketing HMI osmislio je nekoliko načina oglašavanja:

- **BANERI**
- **SPONZORIRANI ČLANAK**
- **SPONZORIRANE RUBRIKE**

Odjel za marketing i promociju HMI - Ivana Rora

tel. (+385 1) 61 15 116 ■ fax. (+385 1) 61 11 522

mob. 099 61 15 116 ■ E-mail: marketing@matis.hr

Kolumne

11

Globalna Hrvatska

(Vesna Kukavica)

40

(S)kretanja

(Šimun Šito Ćorić)

42

Naši gradovi

(Zvonko Ranogajec)

48

Klikni – Idem doma

(Mateja Maljuga)

50

Povijesne obljetnice

(Željko Holjevac)

56

Govorimo hrvatski

(Sanja Vulić)

58

Djelovanje hrvatskih sestara
u inozemstvu

(Jozo Župić)

60

Ljepote Hrvatske okom
fotografa

(HTZ)

Blagdan Uskrsa u našem narodu povezan je s vrijednim tradicijskim običajima od kojih su mnogi postali svjetska nematerijalna baština. Međutim, još je važnija i jača njegova pouka da će, ma koliki bio mrak i zlo, svjetlo i dobro uvijek pobijediti.

Svim našim čitateljima i njihovim obiteljima u ime svih djelatnika Hrvatske matice iseljenika i svoje osobno želim sretan i blagoslovljen Uskrs.

Mirjana Ana-Maria Piskulić
v.d. ravnateljice HMI-ja

5	Neum: Konferencija o Hrvatima u BiH	28	Skup na temu brendiranje
6	Večernjakova domovnica 2017.	30	Razgovor s Natašom Balić iz Švicarske
9	Predsjednica RH u Švedskoj	33	Sijelo u Clevelandu
10	Beč: Nagrada Metron 2017.	34	Uskrs u Međugorju
12	Mreža hrvatskih žena	39	Hrvatski festival u Detroitu
15	Razgovor sa Zvonkom Milasom	44	Velike podravske pisanice
18	Obljetnica hrvatskih franjevaca u SAD-u i Kanadi	47	Arheološka izložba o Žumberku
21	Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika	53	Melbourne: 'Labour Day Cro Fest'
24	Promocija Hrvatsko-mađarskog rječnika	55	Matičin vremeplov
26	HNK Zagreb: Balet 'Labuđe jezero'	57	Pjesnička zbirka hrvatskih učenika iz Makedonije
		63	Glazbene nagrade Porin 2017.

HRVATSKA MATICA ISELJENIKA

Trg Stjepana Radića 3, pp 241
10002 Zagreb, Hrvatska / Croatia
Telefon: +385 (0)1 6115-116
Telefax: +385 (0)1 6110-933
E-mail: matica@matiz.hr Web: www.matis.hr

GODIŠNJA PRETPLATA / ANNUAL SUBSCRIPTION

Običnom poštom / regular mail:
Hrvatska / Croatia 100 kn
ostale europske države /
other European countries 25 EUR
Zračnom poštom / airmail:
SAD / USA 65 USD
Kanada / Canada 65 CAD
Australija / Australia 70 AUD
ostale prekomorske države /
other overseas countries 70 USD

DEVIZNI RAČUN BROJ /

FOREIGN CURRENCY ACCOUNT:

IBAN: HR06 2340 0091 5102 96717
SWIFT CODE: PBZGHR2X
Privredna banka Zagreb, Radnička cesta 50

ŽIRO RAČUN ZA UPLATU U KUNAMA / DOMESTIC CURRENCY ACCOUNT (IN KUNA):

IBAN: HR80 2390 0011 1000 21305
Hrvatska poštanska banka

Naručite i vi svoju Maticu jer Matica je most hrvatskoga zajedništva

Želite li primati MATICU kao dar koji će stizati na Vašu kućnu adresu? Jedino što trebate učiniti jest poslati nam popunjenu narudžbenicu i uplatiti na naš račun odgovarajući novčani iznos koji pokriva troškove slanja. MATICA će potom svaki mjesec stizati u Vaš dom. Naručite, čitajte i preporučite MATICU Vašoj rodbini i prijateljima, kako biste aktivno sudjelovali u ostvarivanju MATIČINE misije: biti čvrsti most između Hrvatske i Hrvata diljem svijeta.

Ime i prezime / Name and surname

Adresa / Address

Grad / City

Država / State

Pošt. broj / Zip Code

Tel.

Fax.

E-mail

Datum / Date

Otvoren putnički terminal zagrebačke Zračne luke “Franjo Tuđman”

ZAGREB, 21. ožujka 2017. (Hina) - Novi putnički terminal zagrebačke Zračne luke “Franjo Tuđman” svečano je otvoren 21. ožujka u nazočnosti 500 uzvanika, među kojima su bili predsjednik Vlade Andrej Plenković i državni tajnik za vanjske poslove Francuske Republike Harlem Desir te mnogi partneri te zračne luke koja je za redoviti promet otvorena 28. ožujka.

Novi putnički terminal Zračne luke “Franjo Tuđman” najveći je infrastrukturni projekt u Hrvatskoj u posljednjih

deset godina u koji je uloženo oko 300 milijuna eura, a tri godine gradile su ga većinom domaće tvrtke, uključujući Kamgrad i Zagreb Montažu te Viadukt, koji je i član konzorcija koji stoji iza investicije, odnosno tvrtka Međunarodna zračna luka Zagreb (MZLZ) koja je 30-godišnji koncesionar te zračne luke od 2013. godine, kada je krajem te godine i počela gradnja.

Predstavnici koncesionara MZLZ zajedno su s premijerom Plenkovićem i francuskim državnim tajnikom Desi-

rom te zagrebačkim i velikogoričkim gradonačelnicima Milanom Bandićem i Draženom Barišićem, sinom Franje Tuđmana Miroslavom i ministrom mora, prometa i infrastrukture Olegom Butkovićem, izaslanikom Hrvatskoga sabora Markom Sladoljevom i županom zagrebačke županije Stjepanom Kožićem svečano otvorili novi terminal presijecanjem vrpce. Tome je uz govor prethodila hrvatska himna “Lijepa naša” koju su izveli Ansambl Lado, a na svečanosti je nastupila plesna skupina s koreografijom Larise Lipovac. Naglasivši da mu je velika čast biti na otvorenju Zračne luke “Franjo Tuđman”, koja odiše Europom i svijetom 21. stoljeća, premijer Plenković istaknuo je da su to nova vrata Hrvatske na koje bi bio ponosan i Franjo Tuđman. Zahvalio je svim prošlim hrvatskim vladama, koncesionarima - investitorima te svima ostalima koji su bili uključeni u ovaj projekt kojim je Hrvatska došla u prometnome smislu na višu razinu. (Hina)

Dodjela stipendija za učenje hrvatskoga jezika u Splitu

SPLIT - Pri Centru za hrvatske studije u svijetu Filozofskoga fakulteta u Splitu održana je 7. ožujka svečanost potpisivanja Ugovora o dodjeli naknade/stipendije za učenje hrvatskoga jezika za 18 stipendista Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH - polaznika Tečaja hrvatskoga jezika u ljetnome semestru akademske godine 2016./17., većinom iz zemalja Južne Amerike. Nazočne je u ime Središnjega državnog ureda pozdravio te ugovore polaznicima uručio Dario Magdić, voditelj Službe za provedbu natječaja i projekata. U svrhu korištenja prava na subvencioniranu prehranu stipendistima su također dodijeljene studentske iskaznice - privremene kartice X-ice. U ime domaćina bila je prisutna voditeljica Centra doc. dr. sc. Marita Brčić

Kuljiš, prodekanica za znanost i međunarodnu suradnju, a nazočnima su prigodnu riječ uputili prof. dr. sc. Aleksandar Jakir, dekan Filozofskoga fakulteta u Splitu te Branka Bezić Filipović, voditeljica splitske podružnice Hrvatske matice iseljenika. Voditeljica Službe za statusna pitanja Središnjega državnog ureda Marija Matek obavijestila je polaznike teča-

ja o obvezi i načinu reguliranja prijave privremenoga boravka u RH te ih je informirala o postupku stjecanja hrvatskog državljanstva. Susret je iskorišten za upoznavanje i razmjenu dojmova s polaznicima Tečaja, pri čemu su predstavnici Središnjega državnog ureda iskazali pomoć u rješavanju teškoća na koje nailaze polaznici pri dolasku u Republiku Hrvatsku i tijekom boravka.

Moderna Bosna i Hercegovina s tri nacije

U zaključcima znanstvenoga skupa u Neumu istaknuto je da je konstitutivnost triju naroda kao temeljna odrednica države BiH sukladna vrijednostima višenacionalnih država Europe

Tekst: **Uredništvo (izvor Hina)** Foto: **Hina**

U Neumu je sredinom ožujka održana dvodnevna znanstvena konferencija "Hrvati BiH nositelji europskih vrijednosti?" koja je podijeljena u tri panela - o povijesti, kulturi, jeziku i obrazovanju Hrvata, europskome putu BiH te o ustavnoj i institucionalnoj jednakopravnosti Hrvata.

Konferenciji je nazočila predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović koja se zauzela za dogradnju Daytonškoga mirovnog sporazuma. "Snažno ćemo diplomatski djelovati prema međunarodnoj zajednici s ciljem dogradnje Daytonškoga sporazuma, osiguranja stabilnosti BiH i šireg susjedstva te sprječavanja vanjskih utjecaja", rekla je Grabar-Kitarović. Dodala je da Hrvatska očekuje žurno donošenje novoga izbornog zakona koji će jamčiti ravnopravnost svih triju konstitutivnih naroda, novoga statuta grada Mostara i provedbu demokratskih izbora u tom gradu. Ocijenila je da je "puzajućim" izmjenama Daytonškoga

sporazuma i odlukama visokih međunarodnih predstavnika "ugrožena konstitutivnost i ravnopravnost Hrvata u BiH". "Dva puta Bošnjaci su izabrali hrvatskoga predstavnika u Predsjedništvo BiH. BiH je izložena novim izazovima, posebno međunarodnoga terorizma te prijetnjom migrantskoj krizi. Raste broj ekstremističkih zajednica. U Republici Srpskoj gotovo da nema povratka prognanika i izbjeglica, a u Federaciji BiH nastavlja se majorizacija Hrvata", dodala je.

Profesor Mladen Ančić sa Sveučilišta u Zadru jednim od ključnih problema u BiH nazvao je bošnjačku potrebu da sa statusom žrtve traže veća prava i poku-

Predsjednica je ocijenila da je "puzajućim" izmjenama Daytonškoga sporazuma i odlukama visokih međunarodnih predstavnika "ugrožena konstitutivnost i ravnopravnost Hrvata u BiH".

šavaju stvoriti državu-naciju i tako zadržati bolju poziciju i negirati druge identitete. "Krajnje je vrijeme priznati realnost moderne BiH s tri nacije i pronalaženje rješenja za mirno supostojanje u zemlji", rekao je Ančić te dodao da je nacionalno pitanje ključ rješenja.

U zaključcima znanstvenoga skupa u Neumu, koje je predstavio hrvatski član Predsjedništva BiH Dragan Čović, istaknuto je da je konstitutivnost triju naroda kao temeljna odrednica države BiH sukladna vrijednostima višenacionalnih država Europe. Istaknuta je i uloga Hrvata BiH tijekom povijesti oko izgradnje europskih vrijednosti te da je njihov identitet u BiH potpuno izgrađen, kao i da su stabilnost, održivost i daljnji razvoj BiH izravno povezani s napretkom BiH na njezinu europskom putu. Najavljeno je održavanje i nove znanstvene konferencije sljedeće godine koja bi bila doprinos izgradnji nacionalne hrvatske strategije. ■

ENG A conference on Croats of Bosnia-Herzegovina—Standard-Bearers of European Values was staged in the coastal town of Neum. Three panels discussed history, culture, language and education, Bosnia-Herzegovina's European path, and constitutional and institutional equality for Croats.

Svečanost iseljene Hrvatske

Za osobu godine u iseljeništvu čitatelji inozemnog izdanja Večernjega lista proglasili su bivšega hrvatskog izbornika Niku Kovača koji od prošle godine uspješno vodi njemačkoga bundesligaša Eintracht Frankfurt

Dobitnici nagrada
Večernjakova
Domovnica 2017.

Tekst: **Ivana Rora**

edan poseban grad u Njemačkoj je Bad Homburg. Jedna posebna priča. Hrvatska. Isto vrijeme, isto mjesto već desetljeće.

Građani Bad Homburga već odavno znaju kako njihov grad početkom ožujka već deset godina na jedan dan postaje gradom Hrvata. I zbog toga su zadovoljni i sretni, preplavljeni emocijama, prijateljskim. Golemi plakat na zidu Kongresne dvorane otvara pogled na ime i sliku Večernjakove domovnice. Znak je to kako u Bad Homburg tog dana dolaze Hrvati iz svih krajeva svijeta, dobitnici nagrada Večernjakove domovnice,

Veličinu ovog susreta iseljene Hrvatske zasigurno potvrđuje i činjenica da u Bad Homburg dođu gotovo svi kandidati koji su ušli u finale Izбора.

njihovi gosti i svi oni koji su na bilo koji način ponosni na hrvatskoga čovjeka u tuđoj zemlji.

OSJEĆAJ PONOSA

Ulazeći u Kongresnu dvoranu na gala večer Večernjakove domovnice, oko šes-

stotinjak gostiju ulazi u svijet hrvatskoga iseljenika koji je uspio svojim radom, talentom i upornošću dokazati se i pokazati se na nekom svjetskom obzoru. Osjećaj ponosa to je veći ne samo zbog pobjednika, već svih nominiranih u ovome izboru. Zadovoljan je i Davor

I ove godine dodjela nagrada se održala u dvorani Kongresscenter-a u Bad Homburgu

Niko Kovač je Večernjakovu domovnicu za osobu godine primio u Frankfurtu, na prigodnoj svečanosti koja je organizirana u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske

Ivo Stier koji je u Bad Homburg stigao u svojstvu potpredsjednika Vlade Republike Hrvatske i ministra vanjskih poslova, pod čijim je pokroviteljstvom ove godine i održana Večernjakova domovnica. Sretan je i prvi čovjek Bad Homburga, gradonačelnik Alexander Hetjes, koji je poput svojih prethodnika domaćin ovome, u iseljeništvu najvećemu hrvatskom događaju. U Bad Homburgu Večernjakovu domovnicu pratili su mnogobrojni predstavnici udruga hrvatskih branitelja, hrvatskih klubova i zajednica u iseljeništvu, političari, predstavnici Crkve, gradonačelnici, sportaši, kulturnjaci, glazbenici...

Svake godine na Domovnicu stižu mnogobrojni hrvatski političari. Ni ova godina nije bila iznimka. U Bad Homburg tako je pristiglo visoko izaslanstvo Hrvatskoga sabora koje je predvodio potpredsjednik Sabora Milijan Brkić. Zatim saborski zastupnik i predsjednik saborskog Odbora za vanjsku politiku dr. Miro Kovač. Dodjeli nagrada Večernjakove domovnice nazočilo je i nekoliko državnih tajnika, među kojima je Zvonko Milas, državni tajnik Središnjega državnog ureda za Hrvate izvan RH. Ovom susretu od samog početka potporu daje Hrvatska matica iseljenika, a ove godine na svečanoj dodjeli

KUD S. S. Kranjčević oduševio nastupom i nagrađen Domovnicom kao najuspješnija udruga u iseljeništvu

KATEGORIJA: SPORT

I. Najpopularniji sportaš/sportašica

Andrej Kramarić, nogometaš, Hoffenheim – nagrada čitatelja

Ana Sušac, nogometašica, FC Iserlohn – nagrada čitatelja

Domagoj Duvnjak, rukometaš, THW Kiel – nagrada žirija

Kristina Šundov, nogometašica, FFC Basel – nagrada žirija

II. Najpopularnija amaterska sportska momčad

Futsal FC Croatia München – nagrada čitatelja

FC Posavina Frankfurt – nagrada žirija

KATEGORIJA: GLAZBA

I. Najpopularniji glazbenik/glazbenica/pjevač/pjevačica

Toni Damjanović, glazbenik, Düsseldorf – nagrada čitatelj

Marijana Landeka, glazbenica, Offenbach – nagrada žirija

KATEGORIJA: GLUMA

Najpopularniji glumac/glumica

Mimi Fiedler, glumica, Kronberg – nagrada čitatelja

Werner Herzog-Stipetić, glumac/redatelj, München – nagrada žirija

KATEGORIJA: SPEKTAKLI / SHOWBIZZ

Najznačajnije ostvarenje (uspjeh) godine

Ivana Krželj, blogerica, Frankfurt – nagrada čitatelja

Marko Marić, ilustrator i likovni umjetnik, Mainz – nagrada žirija

II. Najznačajniji događaj godine

Sutješko - Kakanjska večer, Gelsenkirchen – nagrada čitatelja

Humanitarni turnir "Hrvatske nogometne legende", Cro Vienna, Beč – nagrada čitatelja

Otkrivanje spomenika kardinalu Stepincu i predsjedniku Tuđmanu u Oltenu – nagrada žirija

Mimohod za grad Vukovar u Münchenu – nagrada žirija

III. Najuspješnija hrvatska udruga

Hrvatsko-talijanski mozaik, Rim – posebna nagrada

KUD S. S. Kranjčević, Zürich – čitatelji i žiri

OSOBA GODINE

Niko Kovač, nogometni trener, Eintracht Frankfurt

Nagrada za doprinos u očuvanju istine i promicanju vrednota Domovinskoga rata

Nagrada za doprinos u očuvanju istine i promicanju vrednota Domovinskoga rata

Stipe Puđa, urednik inozemnoga izdanja Večernjega lista i začetnik Večernjakove domovnice koja je postala prepoznatljiva kao brend Hrvata u iseljeništvu, srce je i duša Domovnice. No, ove godine dobio je i još jedno u nizu, njemu posebno drago priznanje. Naime, Udruga ratnih veterana 2. gardijske brigade "Gromovi" dodijelila mu je u znak zahvalnosti za doprinos u očuvanju istine i promicanju vrednota Domovinskoga rata svoju monografiju "2. gardijska brigada Hrvatske vojske Gromovi". Nagradu je Stipi Puđi uručio hrvatski branitelj i bivši pripadnik "Gromova" i dopisnik Fenix Magazina, Dario Holenda. Udruga ratnih veterana "Gromova" proširila je akciju dodjeljivanja svoje monografije institucijama i osobama za koje smatraju da pridonose očuvanju istine i promicanju vrednota Domovinskoga rata i na hrvatsko iseljeništvo.

bila je ravnateljica HMI-ja, Mirjana Piskulić. Na Domovnicu je stigao i predsjednik SDP-a Davor Bernardić. U Bad Homburg stigla je i zastupnica u Europskome parlamentu Marijana Petir, ali i mnogobrojni predstavnici Crkve u Hrvata iz domovine i iseljništva. Susretu je nazočio i predsjednik krovne udruge iseljenih Hrvata, Hrvatskoga svjetskog kongresa, Vinko Sabljlo.

IZBOR TRAJAO MJESECIMA

Veličinu ovoga susreta iseljene Hrvatske zasigurno potvrđuje i činjenica da u Bad Homburg dođu gotovo svi kandidati koji su ušli u finale izbora. Oni koji to nisu mogli, podijelili su svoju sreću ulaska u finale ne samo s organizato-

rima, već i tisućama svojih fanova na društvenim mrežama. Svima njima ova je nagrada, kao i sudjelovanje u izboru koji je trajao mjesecima, velika čast. Jer puna tri mjeseca koliko se moglo glasovati za izbor Večernjakove domovnice, Večernjakovi čitatelji su ustrajno sudjelovali kako bi svoje kandidate doveli do nagrade. Za osobu godine u hrvatskom iseljeništvu proglasili su bivšega hrvatskog izbornika Niku Kovača koji od prošle godine uspješno vodi njemačkoga bundesligaša Eintracht Frankfurt. Čini se da je jedna od najsretnijih bila Miranda Čondić Kadmenović (Mimi Fiedler), koja je nagradu dobila za najpopularniju hrvatsku glumicu u iseljeništvu. Mimi je ove godine uz Daniela

"Ne mogu opisati koliko sam ponosna zbog ove nagrade. Zbog cijeloga ovog događaja. Srce mi kuca zadovoljno i ponosno!", rekla je hrvatsko-njemačka glumica Mimi Fiedler.

Stanića vodila program Domovnice. "Ne mogu opisati koliko sam ponosna zbog ove nagrade. Zbog cijelog ovog događaja. Srce mi kuca zadovoljno i ponosno!", rekla je Mimi.

I Marijana Landeka nije skrivala oduševljenje. Nagradu je dobila u kategoriji glazbe. Pobjedila je prema odluci žirija, dok je Toni Damjanović odnio nagradu prema odluci Večernjakovih čitatelja. Sretna je bila i Ivana Krželj iz Frankfurta, blogerica koju su nagradili čitatelji. "Zahvaljujem Večernjakovim čitateljima jer su vjerovali u mene. Ova mi nagrada doista puno znači. Radite ono što vam srce kaže i dobit ćete", poručila je mlada hrvatska blogerica.

VJETAR U LEĐA

Iznenadjenje cijelog izbora bio je Marko Marić, ilustrator i likovni umjetnik iz Mainza. Njega su čitatelji uputili u samo finale, ali nagradu mu je svečano predao žiri. "Iznimno sam sretan što su me prepoznali i nominirali i, naravno, nagradili. Tek sam nedavno došao u Njemačku i još opipavam područje kulture, lokalne umjetnike. Ovo je svakako vjetar u leđa mom životu i radu u Njemačkoj", naglasio je Marko.

Uz gotovo sve nominirane, Večernjakova domovnica u Bad Homburgu ugosti i hrvatske pjevače iz domovine i iseljništva. Ove godine uzvanicima i dragim gostima zapjevali su Dražen Zečić i Sementa Rajhard iz Hrvatske, a iz iseljništva Bernarda Bruno, Kristina Šop i KUD "Silvije Strahimir Kranjčević". ■

ENG Bad Homburg near Frankfurt was the venue of the Večernji List newspaper's Domovnica Award for top Croatian society figures in the diaspora communities in the sports, music, showbiz and event of the year categories.

‘Nadam se da ćete se jednog dana vratiti u Hrvatsku’

Predsjednica je okupljenim Hrvatima poručila da joj je izrazito stalo do zajedništva iseljene i domovinske Hrvatske i da će im vlada pomoći ako se žele vratiti u domovinu

Hrvati iz Švedske su srdačno dočekali predsjednicu RH

U društvu malih folklorša iz Göteborga

Tekst: Uredništvo

Foto: Ured Predsjednice RH

Predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović tijekom višednevnoga službenog posjeta Kraljevini Švedskoj susrela se u Göteborgu 22. ožujka s hrvatskim iseljenicima kojima je poručila da joj je izrazito stalo do zajedništva iseljene i domovinske Hrvatske i da će im vlada pomoći ako se žele vratiti u domovinu.

Prema hrvatskim izvorima, u Švedskoj živi između 35.000 i 40.000 Hrvata koji su u tu skandinavsku zemlju stigli

U Švedskoj živi između 35.000 i 40.000 Hrvata koji su u tu skandinavsku zemlju stigli u tri vala - 1960-ih godina kao ekonomski emigranti, a 70-ih kao politički emigranti te 90-ih bježeći pred ratom u BiH.

u tri vala - 1960-ih godina kao ekonomski emigranti, a 70-ih kao politički emigranti te 90-ih bježeći pred ratom u BiH.

Sve smrti “naših mučenika” i u Domovinske ratu i u iseljeništvu diljem svijeta nisu bile uzaludne jer imamo slobodnu Hrvatsku, rekla je Grabar-Kitarović. “Sudbinu države moramo čvrsto uzeti u svoje ruke i voditi je prema boljitku za sve koji danas žive u Hrvatskoj i vas za koje se nadam da ćete se jednog dana vratiti u Hrvatsku”, rekla je predsjednica na susretu s Hrvatima u Göteborgu. “Na svima nama u domovini je da vam u tome pomognemo, dok se ne vratite u rodni kraj”, dodala je pred mnogobrojnim pripadnicima hrvatske zajednice u tom gradu na jugu Švedske.

Visoka državna odličja dodijelila je Savezu hrvatskih udruga u Švedskoj

i društvima Velebit i Croatia Katarina Zrinski iz Göteborga, zaslužnima što je “Hrvatska ostala prisutna na tlu Švedske i u srcima četvrte generacije Hrvata u Švedskoj”. “Velebit” je 1964. osnovala skupina političkih imigranata, a prvi predsjednik bio je Stipe Mikulić kojeg su 1975. ubili agenti Udbe bivše Jugoslavije. Udruga je bila meta bombaškog napada 90-ih godina kada su se švedski Hrvati uključili u obranu domovine.

“Veseli nas da je na čelu Hrvatske osoba koja štiti dignitet Domovinske rata i kojoj hrvatski iseljenik nije stranac”, istaknuo je predsjednik “Velebita” Robert Mikulić. Njegovo društvo, koje okuplja 20 sportskih i folklornih skupina, popularno je među Šveđanima i drugim nacionalnim manjinama koje žive u toj bogatoj zemlji od deset milijuna stanovnika. U povodu predsjedničina posjeta Hrvati iz Göteborga skupili su donaciju za dječju bolnicu u Gornjoj Bistri baš kao što su, rekao je Mikulić, 90-ih bili važan kotačić u obrani Hrvatske. ■

Visoka državna odličja dodijelila je Savezu hrvatskih udruga u Švedskoj i društvima Velebit i Croatia Katarina Zrinski iz Göteborga

ENG During her multi-day visit to Sweden Croatian President Kolinda Grabar-Kitarović met in Gothenburg with representatives of the local Croatian emigrant community, telling them our government would offer help if they wish to move back to their homeland.

Nagrađena dopisnica iz Beča Snježana Herek

Snježana Herek ponosna je na ovu nagradu jer je, kako je rekla, kruna njezine austrijske novinarske karijere i potvrda da joj je pošlo za rukom učiniti nešto dobro, što je očito prepoznato i nagrađeno

Snježana Herek s nagradom Metron

Tekst: Moja Hrvatska Foto: Hrvatske novine

Kulturna nagrada 'Metron' Hrvatskoga centra u Beču za 2016. godinu pripala je Snježani Herek, dopisnici Večernjega lista i Moje Hrvatske te suradnici Hrvatskoga radija i magazina Fenix, "za veliku pozornost koju posvećuje hrvatskoj zajednici u Austriji, posebice gradišćanskim Hrvatima". To je jednoglasno odlučio sedmeročlani žiri na sjednici održanoj u Beču. Dobitnica ovogodišnje nagrade dopisnica je Fenix Magazina, Moje Hrvatske i Hrvatskoga radija te novinarka Večernjega lista.

Na prigodnoj svečanosti u Hrvatskome centru (HC) u Beču 16. ožujka, devetu godinu zaredom, dodijeljena je Kulturna nagrada gradišćanskih Hrvata 'Metron'. Nazočnima na sve-

čanosti govorili su Stipe Puđa, glavni urednik inozemnog izdanja Večernjega lista i ravnatelj HC-a mag. Tibor Jugović, a program je vodila glavna tajnica HC-a Gabriela Novak Karall.

Snježana Herek ponosna je na ovu nagradu jer je, kako je rekla, kruna njezine austrijske novinarske karijere i potvrda da joj je pošlo za rukom učiniti nešto dobro, što je očito prepoznato i nagrađeno. "I to – uz niz danas izrečenih pohvala i lijepih, pozitivnih i inspirativnih riječi, na žalost, sve rjeđe prisutnih u našoj svakodnevici. Riječi koje gradišćanski Hrvati, unatoč svojoj petostoljetnoj borbi za svoj jezik, tradiciju i kulturu, za razliku od nekih drugih suvremenih hrvatskih

doseljenika – nisu zaboravili. I zato im veliko i iskreno hvala! Hvala im na njihovoj iskrenosti, prijateljstvu i spremnosti na pomoć u svakom trenutku, kvalitetama po kojima mnogima mogu biti uzor ne samo na domaćoj, nego i na međunarodnoj manjinskoj sceni", istaknula je u emotivnome govoru Snježana Herek.

Najveći dio njezine dopisničko-izvjestiteljske karijere vezan je uz Večernji list, za koji već gotovo dva desetljeća izvještava iz Austrije kao akreditirana novinarka austrijske savezne Vlade.

Snježana Herek rođena je u Zagrebu, gdje je odrasla i školovala se. Diplomirala je na Fakultetu organizacije i informatike Sveučilišta u Zagrebu.

Novinarsku karijeru počela je u dnevnome listu Sportske novosti, gdje je bila i direktorica marketinga, a nastavila ju je kao njihova dopisnica iz Beča 1995. godine, odakle je neko vrijeme izvještavala i za dnevni list Vjesnik. Najveći dio njezine dopisničko-izvjestiteljske karijere vezan je uz Večernji list, za koji već gotovo dva desetljeća izvještava iz Austrije, kao akreditirana novinarka austrijske savezne Vlade. Svoju novinarsku karijeru upotpunila je usavršavanjem na Novinarskoj akademiji *Die Erste Bank* u Beču. Članica je Hrvatskoga i austrijskoga novinarskog društva u Zagrebu i Beču. ■

ENG *The Metron Gradišće Croatian culture prize, awarded by the Croatian Centre in Vienna, was presented to journalist Snježana Herek at a ceremony for the great attention she dedicates to the Croatian community in Austria and in particular to the Gradišće Croatian community.*

Kreativne industrije Mediterana i CETA-e

Kreativne industrije mediteranskoga dijela Hrvatske, EU-a i Kanade imaju vrelo ljudskoga potencijala u studijskome programu Sveučilišta u Torontu, koji tematizira naše mediteranske gradove u odnosu na kulture Mediterana

Zahvaljujući inovativnoj ideji hrvatsko-kanadske udruge AMCA-e na Sveučilištu u Torontu, uz mitski Waterloo, studira se hrvatski jezik, povijest i kultura. Trenutačno se, u *Alumni Hallu* Sveučilišta u Torontu (*U of T*) na *St. Michael College*, održava poticajan kroatološki kolokvij o temi *Perspektive hrvatske znanosti, kulture i jezika/Perspectives on Croatian Science, Culture and Language*. Kolokvij organizira, uz to ontarijsko sveučilište, partnerski dvojac AMCA i Hrvatski studiji Sveučilišta u Zagrebu. Sesiju otvaraju 6. IV. o. g. Marica Matković, veleposlanica RH u Kanadi te Donna Tussing Orwin, pročelnica *Department of Slavic languages and literatures U of T*, Krešimir Mustapić, aktualni predsjednik torontske AMCA-e i realizator programa međusveučilišne suradnje koju je provodio kao gostujući profesor i docent zagrebačkih Hrvatskih studija dr. sc. Davor Piskač, osmisivši metodički kolegije prije četiri godine. Na kolokvij sudjeluju vodeći filolozi i umjetnici poput Vinka Grubišića, Josepha Schallerta te Dubravke Zime, Aleksandre Srše Benko i nagrađivanoga glazbenog pedagoga Edwarda J. Mavrinca te planetarna zvijezda nanoznanosti, rođeni Zagrepčanin Igor Štagljar.

Priča je krenula desetljeće nakon uspostave neovisne Hrvatske, a nakon završetka Domovinskoga rata, i jedinstvena je u svome inovativnom potencijalu u našoj dijaspori. Reorganizacijom Odjela za slavenske jezike i književnosti U of T događaju se preobrazbe programa posvećenih hrvatskome jeziku, povijesti i kulturi Y generacije. Višegodišnji predsjednik AMCA-e Nikola Demarin uočio je tu priliku da se program obogati novim kolegijima, pokrenuvši pregovore koji su rezultirali povijesnim potpisivanjem *Sporazuma o suradnji između Sveučilišta u Zagrebu i University of Toronto* 31. VII. 2012. Uz oba sveučilišta potpisne strane *Sporazuma* su i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta RH, koje sudjeluje u financiranju programa te AMCA. *Sporazum* je ovjeren u Rektoratu Sveučilišta u Zagrebu 21. V. 2013., čiji potpisi određuju nastavak suradnje u vremenu kada je hrvatski jezik postao i jedan od službenih jezika Europske unije te bi mu, zahvaljujući odzivu studenata i visokim rezultatima u Kanadi, trebalo u budućnosti produljiti vijek na obostranu korist. U prilog toj potrebi, barem kad su u pitanju kulturne i kreativne industrije, ide i *Sveobuhvatni ekonomski i trgovinski sporazum* (CETA) između EU-a i Kanade koji je lani ratificirao Europski parlament, a koji će hrvatska država – prema najavi ministra Davora Ive Stiera, ratificirati do kraja 2017.

Demarin svjedoči kako je posjet Zagrebu profesorice Christine Kramer s U of T bio ključan za donošenje odluke u uvođe-

Piše: Vesna Kukavica

nju novoga kolegija posvećenoga mediteranskim gradovima Jadrana, od Dubrovnika do Pule. Potpisivanjem toga *Sporazuma* stvoren je preduvjet da profesor zagrebačkoga Sveučilišta predaje prvi put kanadskim studentima. Od akademske godine 2012./2013., uz postojeća dva kolegija, uveden je novi *Mediteranski gradovi*, koji su uz MZOS RH sufinancirale AMCA Toronto i Hrvatsko-kanadska gospodarska komora. Interes studenata za tri spomenuta kolegija premašio je sva očekivanja, što svjedoči o vitalnosti hrvatske zajednice u Ontari-

ju te velikome interesu za Hrvatsku među studentima u Kanadi. Prisutnost hrvatskih studija na najvećemu kanadskom sveučilištu, *University of Toronto*, koje je rangirano među prvih dvadeset sveučilišta u svijetu, veliko je priznanje Sveučilištu u Zagrebu te ujedno najznačajniji doprinos AMCA-e Toronto dugoročnom očuvanju identiteta hrvatske zajednice na sjeverno-američkome kontinentu. Na hrvatske kolegije upisano je tako 130% studenata više nego ranijih godina.

Zanimljivo, najviše je studenata privukao kolegij *Mediteranski gradovi*. Kreativne industrije mediteranskoga dijela Lijepe Naše, EU-a i Kanade zacijelo imaju fantastično vrelo ljudskoga potencijala u tome studijskom programu Sveučilišta u Torontu, koji tematizira hrvatske mediteranske gradove u odnosu na cjelokupne kulture Mediterana.

U lanskome zimskom semestru na U of T odlazi Dubravka Zima, zamijenivši svoga uspješnog kolegu Piskača s matičnog im Odjela za kroatologiju Hrvatskih studija. Profesorica Zima vješto tumači Kanađanima atraktivnost novoga kolegija: „Počevši od velikih antičkih civilizacija na Mediteranu, preko izazovnih procesa njihovih međusobnih kulturnih utjecanja, preuzimanja i davanja – do suvremenih kulturoloških interpretacija o Mediteranu kao kolijevci europske kulture i hrvatskome mjestu u sklopu njega – budući da su se kulturni koncepti mediteranizma prepoznavali i čitali u njihovim hrvatskim realizacijama. Središnja mjesta tumačenja u tom kontekstu svakako su narativi o hrvatskim jadranskim gradovima, simbolično oprimjereni u priči o povijesnome paralelizmu dvaju ključnih jadranskih gradova-republika, Venecije i Dubrovnika, u čijim se kompleksnim i ambivalentnim odnosima ogleda srednjovjekovna i novovjekovna kulturna i politička povijest Mediterana.“

Očekujemo kako će kolokvij *Perspektive hrvatske znanosti, kulture i jezika* osnažiti ta promišljanja! ■

ENG April will see the University of Zagreb's Croatian Studies stage Colloquium on Perspectives on Croatian Science, Culture and Language. The event is co-organised by AMCA and the University of Toronto. Croatian Ambassador M. Matković, Department of Slavic Languages and Literatures head D. T. Orwin and AMCA president K. Mustapić will open the event.

Platforma za umrežavanje i transfer znanja

Osnivačica Mreže Caroline Spivak uvidjela je nakon prve konferencije u Zagrebu da su takvi projekti i te kako potrebni jer smatra da ženska prava nisu u potpunosti ostvarena, kako u Hrvatskoj, tako ni u svijetu

Državni tajnik Zvonko Milas s dobitnicama na svečanoj dodjeli

Tekst: **Ivana Perkovic; Ivana Rora**

U povodu Međunarodnog dana žena drugu godinu Croatian Women's Network (CWT; Mreža hrvatskih žena) organizirala je konferenciju "Napredak žena, napredak ekonomije. Ostvari potencijal!" pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar Kitarović, dobitnice nagrade "Utjecajne hrvatske žene 2016.". Tom prigodom CWT dodijelila je u Zagrebu 26 uglednih nagrada "Utjecajne hrvatske žene" i "Buduće liderice" uspješnim ženama iz Hrvatske, BiH, Italije, Austrije, Njemačke, Belgije, SAD-a i Južne Amerike. Prvi put počasna nagrada "Friends of Croatia" dodijeljena

je američkoj znanstvenici židovskog podrijetla dr. Esther Gitman.

Osnivačica CWT-a Caroline Spivak uvidjela je nakon prve konferencije u Zagrebu da su takvi projekti i te kako potrebni jer smatra da ženska prava nisu u potpunosti ostvarena, kako u Hrvatskoj, tako ni u svijetu. "Prevelike su razlike - globalno - u percepciji žena i nastojimo primjerima dobre prakse sa zapada pomoći ženama u dominantno patrijarhalnim društvima", istaknula je Spivak.

MIJENJATI SVIJET

Na radnome panelu "Žene u Hrvatskome saboru" ili bolje rečeno - žene u hrvatskoj politici, otvorilo se svima zanimljivo pitanje statusa žena u iz-

vršnoj vlasti koje je često praćeno mnogim problemima koji nisu prisutni u takozvanome "muškom" svijetu. "Da sam imala supruga ili u percepciji javnosti muškog partnera, bilo bi mi barem pedeset posto lakše", naglasila je hrvatska političarka Jadranka Kosor i istaknula da na čelu političkih stranaka danas nema ni jedne žene.

CWT dodijelila 26 uglednih nagrada "Utjecajne hrvatske žene" i "Buduće liderice" uspješnim ženama iz Hrvatske, BiH, Italije, Austrije, Njemačke, Belgije, SAD-a i Južne Amerike.

Osnivačica Mreže Caroline Spivak

Zastupnica u Europskome parlamentu i članica Odbora za ravnopravnost spolova Marijana Petir rekla je da je oduvijek željela mijenjati svijet. Lakše je biti žena u Europskome parlamentu, nego žena u Hrvatskome saboru. "Ako lobirate i znate artikulirati svoje zamisli, dolazite do izražaja." Žena koja je probila led na austrijskoj političkoj sceni i ušla u Gradsko vijeće Salzburga je Delfa Kosić Papić. U Austriju je stigla kao prognanica, osnovnoškolka bez znanja njemačkoga jezika. Danas govori pet jezika i bila je direktorica najvećega privatnog Instituta za obrazovanje u Austriji. Put do austrijske politike nije bio lagan, a njezina su iskustva vrlo slična ženama u toj profesiji u drugim državama Europe. Ističe da još uvijek ima hrvatsko državljanstvo i kao strankinja u Austriji mogla je aktivno sudjelovati u politici tek ulaskom Hrvatske u EU.

ŽENE U POLITICI

"U Den Haagu je lakše biti žena odvjetnica. Tribunal je vrlo civiliziran", rekla je tužiteljica Nika Pinter na panelu "Žene u politici". Iako je sve do danas, 19 godina, bila druga braniteljica ili asistentica - prepoznao ju je umirovljeni general-pukovnik Hrvatske vojske Slobodan Praljak. Dvadesetu obljetnicu u odvjetništvu proslavit će kao prva braniteljica na Međunarodnome sudu pravde.

Na prvi pogled uređena Njemačka iznenađuje zakonskim odredbama iz ne tako daleke prošlosti, a koje se tiču ženskih prava. Sve do 1960. godine žene u toj zemlji nisu mogle samo-

Susret u Hrvatskoj matici iseljenika

Dobitnice nagrada "Utjecajne hrvatske žene" i "Buduće liderice" primila je ravnateljica Hrvatske matice iseljenika Mirjana Piskulić. Hrvatska matica iseljenika susretnuće je Hrvata koji žive izvan Domovine a Mreža hrvatskih žena projekt je kojeg je od samog početka od srca podržavala.

stalno, bez odobrenja supruga, otvoriti račun u banci, objasnila je dr. Neda Caktaš, novinarka iz Münchena. "Moraš imati karakteristike muškarca da bi lakše živio u muškom ambijentu", rekla je kirurginja i počasna konzulica RH u Padovi Nela Sršen, sudjelujući na panelu "U potrazi za ravnotežom". "Bila sam trudna, mlada i naivna na specijalizaciji, danas zarađujem 30 posto više od muških kolega." Marijana Dokoza, spisateljica, urednica portala Fenix i dopisnica Večernjega lista, i sama kaže da je dolaskom u Njemačku bila ovisna o supruhu. Danas je i ta zemlja prepoznaje kao najutjecajniju ženu s migrantskom pozadinom.

Pri osnivanju CWT-a Caroline Spivak, uspješnu poduzetnicu iz Toronta, vodila je misao kako inspirirati mlade djevojke da hrabro uđu u svijet poduzetništva, menadžmenta, znanosti i politike. Osmislila je nagradu "Buduće liderice"/"Future leaders" koja mladim talentiranim djevojkama pruža mogućnost odabira mentorice s kojom će razvijati buduće projekte. Četrnaestogodišnja Gabriijela Jurić iz Bruxellesa već je u Belgiji prepo-

znata kao Tehno IT djevojka, čija je programerska rješenja nagradio Microsoft, a Varaždinka Kaja Pavlinić, studentica FER-a, trenutačno razvija on line platformu za jednostavno i učinkovito povezivanje instalatera solarnih panela i zainteresiranih korisnika koji žele ugraditi solarne panele te tako smanjiti troškove električne energije.

BOGATSTVO ŽENSKOG PODUZETNIŠTVA

Upravo je to bogatstvo ženskog poduzetništva i istaknuto na svečano večeri u povodu samog uručivanja nagrada dobitnicama. Tome za njih iznimno emotivno mečinu nazočili su državni tajnik Državnoga ureda za Hrvate izvan RH Zvonko Milas te ravnateljica HMI-ja Mirjana Piskulić, kao i mnogi ugledni predstavnici javnoga i političkoga života Hrvatske.

Ova konferencija izazvala je veliki interes u hrvatskim medijima te među hrvatskim poduzetnicama. Prilika je to da se žene iz iseljeničtva i domovine povežu i svojim poslovnim putevima. Tko zna, možda je na vidiku i neki kongres žena poduzetnica domovine i iseljeničtva na kojem će se roditi nove ideje i pokrenuti novi poslovi upravo na toj čvrstoj i jasnoj liniji domovina – iseljeničtvo. ■

ENG The Croatian Women's Network presented twenty-six prestigious Croatian Women of Influence and Top-20-Under-20 Future Leaders Awards to Croatian women from Europe and the Americas.

"Bila sam trudna, mlada i naivna na specijalizaciji, danas zarađujem 30 posto više od muških kolega", kaže Nela Sršen iz Padove.

Davorin Šteter (Crane), moderator panela Ending with startups

Veselite se i ljetujte s nama! Dođite u Novi Vinodolski u
Malu školu hrvatskoga jezika i kulture

17. - 28. srpnja 2017.

Jubilarna
25. godina

- program za djecu i mlade 9 - 16 godina
- jezične i kreativne radionice
- sportske, rekreativne i zabavne aktivnosti u moru i na kopnu
- večernji program, ples, pjesma, igre...
- iskusni i pouzdani učitelji i voditelji
- smještaj u Odmaralištu Crvenoga križa
- prijave do 4. lipnja 2017. ili do popunjenosti

Hrvatska matica iseljenika i Sveučilište u Zagrebu pozivaju vas u
Sveučilišnu školu hrvatskoga jezika i kulture

24. lipnja – 21. srpnja 2017.

- program za osobe starije od 17 godina
- 110 sati jezične nastave
- tri razine (početna, srednja i napredna)
- male skupine
- predavanja o hrvatskoj kulturi i povijesti
- raznoliki kulturni program
- studijski izleti
- diploma Sveučilišne škole, ECTS-bodovi
- prijave do 21. svibnja 2017.

Za detaljne informacije i pristupnice javite se na:
tel: (+385 1) 6115-116, e-mail: lada@matis.hr (Lada Kanajet Šimić, prof.)

‘Dosadašnji rad puni me optimizmom’

“Hrvatska nije i ne može biti cjelovita bez svojeg iseljništva, bez Hrvata u BiH i bez hrvatske manjine. Jaki smo koliko smo ujedinjeni, a našu slabost uvjetuje jedino naša razjedinjenost”

Zvonko Milas, državni tajnik

Razgovarala: **Ivana Rora**

Prije točno godinu dana na čelu Državnoga ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske (danas Središnji ured...) došlo je do primopredaje dužnosti između novoga predstojnika Zvonka Milasa i bivše predstojnice Darije Krstičević. Dotad je Milas bio javnosti možda najpoznatiji kao jedan od “najizglednijih” kandidata za mjesto ministra branitelja. Svojedobno je bio i predsjednik Programskog vijeća HRT-a. Državni tajnik Zvonko Milas po struci je inženjer prometnih znanosti. Rođen je 1961. u Vukovaru. Odmah na početku agresije na Hrvatsku i na svoj rodni grad priključio se Zboru narodne garde kao dragovoljac. Sudjelovao je u svim ratnim operacijama na vu-

kovarskom području, obnašajući i visoku zapovjednu dužnost u sklopu 204. vukovarske brigade. Kasnije postaje zamjenik načelnika pješništva Uprave rodova KoV-a u Glavnome stožeru Oružanih snaga RH i sudjeluje u svim ratnim operacijama Hrvatske vojske: Bljesku, Oluji, Medačkome džepu, Maslenici... Nosilac je više vojnih odličja, nagrada i pohvala. Tijekom vojne službe nastavio je civilnu izobrazbu, stekao je zvanje inženjera i završio Zapovjedno-stožernu školu “Blago Zadro”.

Kakvim vidite dosadašnji rad i odnos prema Hrvatima izvan RH?

— Odnosi RH i Hrvata izvan RH imali su svoje uspone i padove. Početkom devedesetih, tijekom obrane i stvara-

nja naše države, pokazali smo snažno zajedništvo. I upravo zahvaljujući tom zajedništvu uspjeli smo pobijediti oružano jačeg agresora i međunarodno afirmirati našu zemlju. No, nakon toga slijedi, blago rečeno, vrijeme nerazumijevanja. Često se činilo kako se namjerno prešućuje doprinos iseljene Hrvatske u svim prijelomnim danima i godinama za našu domovinu. Vjerujem kako su se mnogi naši ljudi diljem svijeta osjećali iznevjereno i prevareno upravo zbog toga. No, to je vrijeme prošlo. Vlada premijera Plenkovića ima jasan i otvoren odnos prema Hrvatima izvan RH, što je i bio dio njezina izbornog programa koji se provodi u djelo. U prilog tome istaknuo bih jedan od prvih i bitnih iskoraka koji su svi pozdravili, posebice naši povratnici – rješavanje pitanja dvostrukog oporezivanja inozemnih mirovina u sklopu cjelovite porezne reforme. To pitanje dugo je narušavalo odnose i stvaralo gorčinu u naših ljudi koji su najljepše godine svoga života htjeli provesti u Lijepoj Našoj. Napravili smo i druge iskorake – od snažnijeg povezivanja na polju obrazovanja, gospodarstva, kulture. Podsjećam i na potporu premijera Andreja Plenkovića koju je jasno iskazao na vukovarskoj sjednici Savjeta Vlade za Hrvate izvan RH. Naravno, čeka nas još puno posla, posebice imajući na umu

“Često se činilo kako se namjerno prešućuje doprinos iseljene Hrvatske u svim prijelomnim danima i godinama za našu domovinu.”

Zvonko Milas s obitelji Marić - Hrvatima povratnicima u Bosanski Brod

da su odnosi Hrvatske i iseljenih Hrvata godinama bili na nezadovoljavajućoj razini. Ova vlada to mijenja. I to se vidi.

Koji su prema Vašemu mišljenju "gorući" problemi koji muče Hrvate izvan RH?

— S obzirom na to da Hrvati izvan RH imaju različit položaj i status u zemljama u kojima žive – probleme s kojima se suočavaju ne možemo staviti pod jedan - isti - nazivnik. Znete i sami da Hrvati u BiH, iako formalno konstitutivan narod, ne ostvaruju sva zajamčena prava. Ili, primjerice, naša manjina u Srbiji još ne ostvaruje pravo na izbor političkih predstavnika niti im se u potpunosti omogućava obrazovanje na hrvatskome jeziku i pismu. S druge strane, naše iseljeničke zajednice, posebice one u preokooceanskim zemljama, ističu potrebu snažnije potpore u očuvanju i njegovanju hrvatskoga jezika, kulture i identiteta. U svakom slučaju, nastojimo primjereno odgovoriti na sve te potrebe te u suradnji i u dogovoru s našim zajednicama svaki od problema rješavati.

Što je Središnji ured ostvario otkad ste mu Vi na čelu?

— Puno je projekata koje smo u zajedništvu s našim zajednicama izvan Hrvatske pokrenuli i realizirali. Primjerice, kad su u pitanju Hrvati u BiH – povećali smo broj stipendija za studente koji studiraju u BiH. Na taj način potičemo ih da ostaju u svojoj zemlji. Posebice je to važno u svjetlu činjenice velikog iseljavanja mladih. Isto tako, u BiH smo ove godine poticali projekte samozapo-

"Jedan od prvih i bitnih iskoraka koji su svi pozdravili, posebice naši povratnici, je rješavanje pitanja dvostrukog oporezivanja inozemnih mirovina u sklopu cjelovite porezne reforme."

šljavanja i projekte koji otvaraju radna mjesta – poput projekata proizvodnje smilja, meda i drugih poljoprivrednih kultura. Ponosan sam i na projekt učenja hrvatskoga jezika koji provodimo u RH. S ciljem poticanja povratka hrvatskih iseljenika i njihovih potomaka, ove godine povećali smo broj semestara koje mogu pohađati. Naime, želja nam je da jezik odnosno znanje hrvatskoga jezika ne bude prepreka za njihov trajni ostanak u RH. Potpisali smo Sporazum o suradnji u području znanosti i obrazovanja sa Sveučilištem u Zagrebu. U pripremi su i Hrvatske svjetske igre koje će se održati ove godine u srpnju, a koje Ured organizira zajedno s Hrvatskim svjetskim kongresom. Priznajem da me dosadašnji rad i suradnja koju ostvarujemo puni optimizmom! Već se naziru mogućnosti koje se mogu ostvariti suradnjom domovinske i iseljene Hrvatske, nove ideje, novi projekti. Hrvatska kao članica EU-a, s premijerom Plenkovićem koji usmjerava rad Vlade na moderan, zapadni način, zaista je plodno tlo za mnoštvo projekata koji se planiraju, na obostrano zadovoljstvo.

Na koji način možemo učiniti više da se očuva opstojnost Hrvata u BiH?

— Premijer Plenković vrlo je jasno rekao da je prvi i ključni vanjskopolitički prioritet ove vlade europski put BiH i ravnopravan položaj Hrvata kao jednog od triju konstitutivnih naroda. U tom smislu Hrvatska vodi politiku *čvršćeg povezivanja* s Hrvatima u BiH i snažnije potpore u ostvarivanju njihovih prava na jednakopravnost. Isto tako, nastojimo različitim programima i projektima utjecati na stvaranje preduvjeta za održivi ostanak Hrvata u BiH. Tu prije svega mislim na projekte koji utječu na poboljšanje kvalitete života – od rekonstrukcije cesta, obnove i izgradnje škola, dječjih vrtića, domova zdravlja i slično. Mislim da se rezultati te politike već u ovome kratkom razdoblju rada ove vlade i te kako vide – kako na međunarodnome planu, tako i među Hrvatima u BiH. Nije zanemarivo, iako je nezahvalno govoriti o novcima, da su i financijska sredstva namijenjena potpori hrvatskome narodu u BiH u odnosu na prošlu godinu znatno povećana.

Sjednica Savjeta Vlade RH za Hrvate izvan RH u Vukovaru 2016.

Veliki su problemi i u našim manjinskim zajednicama. Što se poduzima kako bi se njihov položaj poboljšao?

— Razina manjinskih prava koja ostvaruju hrvatske manjinske zajednice vrlo je različita, primjerice Hrvati u Mađarskoj ili Rumunjskoj ostvaruju ta prava na visokoj razini. U nekim državama postoje značajni deficiti u ostvarivanju manjinskih prava, a Hrvatima u Republici Sloveniji ta prava uopće nisu priznata. Stoga, zajedno s drugim državnim tijelima nastojimo primjereno odgovoriti na njihove potrebe i dati im potporu u radu. Od aktivnosti u 2017. godini naglasio bih snažniju potporu opstanku Hrvata na Kosovu te aktivnostima usmjerenim na stjecanje specifičnih vještina i znanja pripadnika hrvatske manjine u Srbiji i Crnoj Gori kako bi u aktualnome procesu pristupnih pregovora ovih država Europskoj uniji mogli što bolje artikulirati svoje potrebe i zahtjeve, poglavito u sklopu Poglavlja 23.: Pravosuđe i temeljna ljudska prava. Središnji državni ured za Hrvate izvan RH je i koordinacijsko tijelo i nositelj poslova u svezi s pripremom i održavanjem sjednica međuvladinih mješovitih odbora (MMO), koje su posebno važne budući da MMO-i predstavljaju vrlo dobar mehanizam za unaprjeđenje manjinskoga statusa i rješavanje otvorenih pitanja. U veljači ove godine održali smo, nakon četiri godine za stoja, vrlo uspješnu sjednicu MMO-a s Mađarskom, za svibanj je dogovoreno održavanje sjednice MMO-a s Crnom Gorom, a poduzimamo korake kako bi se što prije održale i sjednice MMO-a sa Srbijom i Makedonijom.

Iseljenu Hrvatsku čini oko četiri milijuna Hrvata. To je još jedna Hrvatska koja živi izvan RH. Nije li baš tu naša velika snaga i gospodarski potencijal?

— Hrvati izvan Hrvatske su golem potencijal, na žalost neiskorišten. Jedan moj prijatelj nakon rata rekao mi je kako sada u Hrvatskoj imamo tri iznimno vrijedne stvari - slobodu, Jadransko more i iseljništvo. Naš strateški cilj je da se zaista povežemo kao jedan narod. Uvijek ističem i podsjećam na riječi naše

S Hrvatima u Berlinu

“Hrvatska treba postati prosperitetna, uspješna i moderna država koja nudi priliku da bude zemlja dolaska i ostanka, a ne zemlja odlaska.”

S polaznicima tečaja hrvatskog jezika i povratnicima u RH

ga prvog predsjednika Tuđmana da je Hrvatska stvorena i obranjena zahvaljujući zajedništvu domovinske i iseljene Hrvatske. No, danas su pred svima nama, pred čitavom Hrvatskom, novi izazovi – Hrvatska treba postati prosperitetna, uspješna i moderna država koja nudi priliku da bude zemlja dolaska i ostanka, a ne zemlja odlaska. Još bih istaknuo kako Hrvatska nije i ne može biti cjelovita bez svoga iseljeničtva, bez Hrvata u Bosni i Hercegovini i bez hrvatske manjine. Jaki smo koliko smo ujedinjeni, a našu slabost uvjetuje jedino naša razjedinjenost.

Uz Središnji ured za Hrvate izvan RH, više od 65 godina postoji Hrvatska matica iseljenika kao jedina veza između iseljeničtva i domovine. Kakvom vidite vašu suradnju i na koji način će se razvijati u budućnosti?

— Ured i Matica su dva različita, ali komplementarna tijela. Naime, Hrvat-

ska matica iseljenika je ustanova koja, zbog svojih aktivnosti, povijesti i dugogodišnjega uspješnog djelovanja, predstavlja tradicionalno mjesto susreta hrvatskih iseljenika s domovinom. Međutim, ona je javna ustanova dok je Ured središnje tijelo državne uprave. Sama pravna kategorizacija navedenih tijela uređuje i načine i oblike suradnje. Inače, kao čelnik Ureda, ističem zadovoljstvo dosadašnjom suradnjom s Hrvatskom maticom iseljenika. Koristim prigodu čestitati svim njezinim djelatnicima na predanome radu, koji obavljaju s ljubavlju. Siguran sam da ćemo u sljedećem razdoblju našu suradnju još više produbiti na zadovoljstvo i dobrobit prije svega Hrvata izvan RH. ■

ENG Zvonko Milas assumed the helm of the State Office for Croats Abroad exactly one year ago. He told Matica that, “Croatia is not and cannot be complete without its diaspora communities, without the Croatians of Bosnia-Herzegovina and without the Croatian minority communities abroad.

Stjepan Prtenjača zaređen za đakona u Rottenburgu

NJEMAČKA - U subotu, 11. ožujka, u katedrali u Rottenburgu pomoćni biskup Thomas Maria Renz zaređio je za đakona Stjepana Prtenjaču. U svečanome misnom slavlju zaređeno je, uz Stjepana, još petero đakona. Stjepan Prtenjača rođen je 3. svibnja 1984. u Böblingenu, od majke Marije i oca Ante. Majka je rodom iz Slavonije, a otac iz Dalmacije. Stjepan je sakrament krštenja i krizme primio u tadašnjoj Hrvatskoj katoličkoj misiji Sindelfingen. Teologiju je studirao kao laik i kad mu je majka jednom nakon studija rekla: "Eto, Stjepane, imamo sedam unuka pa još da se i ti oženiš pa da dobijemo još unuka", Stjepan joj je odgovorio: "Majko, ali ja bih želio postati svećenik." Tako je Stjepan ušao u bogosloviju i završio potrebnu formaciju za đakonsko ređenje. Sljedeće godine bit će zaređen za svećenika biskupije Rottenburg-Stuttgart.

Marija i Ante inače imaju još dva sina, Davora i Zlatka, ugledne i priznate odvjetnike iz Böblingena. Nakon euharistijskog slavlja Stjepan je sa svojom obitelji, rodbinom,

župnikom fra Ivi-
com Ercegom i se-
strama iz Hrvatske
katoličke zajednice
Sindelfingen nasta-
vio slavlje u Sindelfingenu.

Hrvatska katolička zajednica Sindelfingen ponosna je što ima đakona, a vjerujemo sljedeće godine i svećenika, čiji su roditelji podrijetlom iz Hrvatske. (*Fenix-magazin*)

Tekst: Iva Lugarić Foto: Monica Grubisic – Espinosa

U Hrvatskome kulturnom centru u Chicagu svečano je u ožujku obilježena 90. obljetnica djelovanja hrvatskih franjevaca u SAD-u i Kanadi. Bila je to svojevrsna retrospektiva kustodije koja je ujedno jedina svećenička organizacija sa sjedištem izvan domovine. Župljani svih triju hrvatskih crkava u Chicagu (Sv. Jeronim, Presveto srce Isusovo i Blaženi Alojzije Stepinac) susreli su se sa svojim vjernim duhovnim vođama.

Programom su se osvrnuli na uspomene, na domovinu, na teške, ali i lijepe trenutke. Skladbu "Gospi Sinjskoj" te "Pjesmu o ljubavi", koja je napisana u čast ubijenim hercegovačkim franjevcima, pjevala je djevojčica Iva Galić uz pratnju Marija Romanovića, a prikazan je i isječak iz filma Jakova Sedlara o povijesti Kustodije.

Okupljenima se obratio generalni konzul Bosne i Hercegovine Berislav Vujeva, a Sanja Laković, generalna konzulica Republike Hrvatske, uz pozdrav okupljenima pročitala je i pismo predsjednice Kolinde Grabar-Kitarović. Poznat je senzibilitet predsjednice prema iseljeništvu koja se, obavljajući svoju diplomatsku dužnost, upoznala sa zajednicama naših ljudi u Americi, kao i s djelovanjem hrvatskih franjevaca.

SUOČENI S VELIKIM TEGOBAAMA

"Franjevci su uvijek bili sa svojim narodom, dijeleći sudbinu onih koji su morali napustiti svoje domovinske krajeve i potražiti nove, često suočeni s velikim tegobama snalaženja u novome svijetu", navela je predsjednica u svojem pismu te dodala kako su svima pridošlima iz domovine "franjevci bili utočište hrvatske riječi, pozdrava i razgovora, utjehe i upute koja ima neprocjenjivu snagu u tuđini".

Na kraju okupljanja red je došao i na omiljenog duhovnika među našim iseljenicima, fra Jozu Grbeša, kusto-

Fra Jozo Grbeš, kustos franjevačke kustodije

Uvijek sa svojim narodom u Americi

Fra Jozo Grbeš podsjetio je na djelovanje franjevaca, posebice u vrijeme komunizma koji je vladao u domovini: "Bila su to mučna vremena, ali bili su to ljudi snažnog karaktera. Trpjeli su puno, dali mnogo"

Unutrašnjost crkve sv. Jeronima

Hrvatskih franjevaca u SAD-u i Kanadi

sa franjevačke kustodije. Podsjetio je na djelovanje franjevaca, posebice pri drugom valu dolaska, u vrijeme komunizma koji je vladao u domovini, na misijonare, na one hrvatskih korijena koji su željeli biti poput svoje braće. "Svima njima, kao njihov nasljednik, mogu učiniti samo jedno – duboko se nakloniti i reći hvala. Bila su to mučna vremena, ali bili su to ljudi snažnog karaktera. Trpjeli su puno, dali mnogo. Mučne su to bile godine i zahtjevna žrtva, ali ostali su vjerni", rekao je fra Jozo Grbeš.

ŠTOVANJE BLAŽENOG ALOJZIJA STEPINCA

"Franjevci su uvijek bili svjesni riječi svojega utemeljitelja koji kaže da će se čovjek pronaći kada se zaboravi. Budi uvijek neprijatelj pogreškama, a liječnik on-

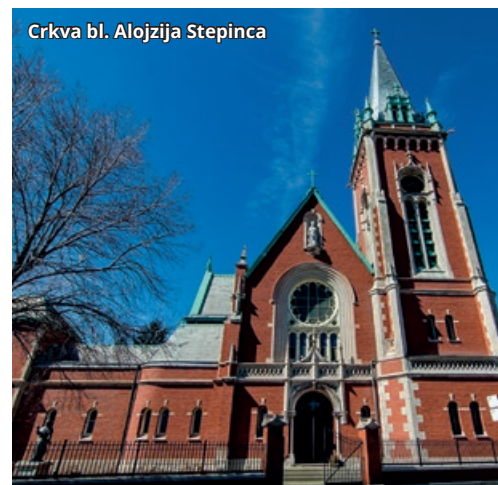
me tko je pogriješio", naglasio je. Spomenuo je i štovanje blaženog Alojzija Stepinca, hrvatskoga mučenika, kada je to u domovini bilo zabranjeno, a koji je svoje ulice dobio na Manhattanu u New Yorku i u Chicagu, upravo zbog zalaganja franjevačke braće.

I konačno je fra Jozo Grbeš zahvalio svim svojim vjernim župljanima riječima koje diraju u dubinu duše, svakog posebno: "I danas, u ime svih nas, u ime sve braće raširene po ovom kontinentu – a mnogi od njih su sami, no ispunjava ih rad u zajednicama – htio bih reći hvala. Hvala što ste naši suputnici,

što vaše povjerenje i ljubav prema našoj braći bijahu uvijek veliki. Hvala što ste dio naše zajednice, što niste odustali, što odgajate mladost na istim načelima. Hvala što nam pomažete i zajedno s nama putujete. Hvala za sve ono što ste učinili, a što mi ne možemo čak ni sjećanjem zapisati. Zato nastavimo putovati. Naša su imena manje bitna, ali naš habit nosi isto ime."

DOLAZAK HRVATSKIH FRANJEVACA

Prvi hrvatski franjevac među Hrvatima u Americi bio je fra Gaudencije Gorše. Na američko tlo stupio je davne 1900. godine te preuzeo hrvatsku župu u Steeltonu, Pennsylvania. Nakon njega došlo je još frataras s područja Hrvatske, BiH, Slovenije, koji su u početku bili članovi zajedničkoga mađarsko-slavenskog Ko-

Crkva bl. Alojzija Stepinca

Predsjednica je u svojem pismu navela kako su svima pridošlima iz domovine "franjevci bili utočište hrvatske riječi, pozdrava i razgovora, utjehe i upute koja ima neprocjenjivu snagu u tuđini".

misarijata. Nakon što su se 1912. odvojili i osnovali slovensko-hrvatsko-slovački Komisarijat, već 1926. godine hrvatski franjevci utemeljili su svoj vlastiti Komisarijat, čiju je službenu odluku donijela vatikanska Kongregacija za redovnike 9. veljače 1927. Brigu o hrvatskome Komisarijatu 1931. preuzima Hercegovačka franjevačka provincija u Mostaru.

SAMOSTAN POSTAO UTOČIŠTE

U većim hrvatskim kolonijama poput Chicaga, New Yorka te u Pennsylvaniji bilo je lakše okupiti naše ljude, gdje su franjevci bili povezani s izgradnjom objekata, utemeljenjem zajednica te drugim velikim projektima. Godine 1942. franjevci pokreću Hrvatski katolički glasnik, mjesečnik za vjersko i kulturno uzdizanje, a važnost tog projekta bila je to veća jer je riječ o razdoblju kada gotovo nije bilo moguće iz domovine dobiti neke novine i časopise. Dvije godine kasnije od Ivana Krešića preuzimaju tiska-

Svečani banket povodom obljetnice

nje Hrvatskoga kalendara, a 1945. i Danicu. Upravo te novine postale su jedine katoličke slobodne tiskovine među Hrvatima, kako u domovini tako i u svijetu.

Za komisara fra Davida Zrne kupljen je 1943. samostan u Hyde Parku u Chi-

U samostanu u Chicagu formiran je Hrvatski etnički institut s arhivom koji čuva podatke o hrvatskim župama u Americi i Kanadi.

Današnje djelovanje

Franjevci djeluju u sedam župa u Americi: Milwaukee (1917.) i West Allis kraj Milwaukeeja (1928.), New York (1913.), St. Louis (1904.) te u tri župe u Chicagu; Sv. Jeronim (1912.), Presveto srce Isusovo (1903.) i Blaženi Alojzije Stepinac. U Kanadi također djeluju u sedam župa: Kitchener (1975.), London (1968.), Montreal (1963.), Norval kraj Toronta (1988.), Sault Ste Marie (1960.) te Windsor (1950.). Sve te župe nisu osnovali isključivo franjevci, često su ih preuzimali od drugih hrvatskih svećenika koje nije imao tko naslijediti iz njihove biskupije ili redovničke zajednice.

cagu, u koji je useljeno sljedeće godine. Taj samostan postao je utočište svim nesretnim fratrima-izbjeglicama. Oni su tako izbjegli sudbinu svoje braće koji su ubijani na najbrutalniji način. Sljedeći važan projekt bio je kupnja tiskare smještene također na jugu Chicaga, u kojoj su tiskana glasila Danica, Hrvatski katolički glasnik, Hrvatski kalendar, ali i druge mnogobrojne publikacije, leci i vrijedne knjige iz hrvatske povijesti, književna i pjesnička djela naših iseljeničkih intelektualaca.

Demokratskim promjenama u domovini devedesetih godina nestala je potreba za tolikim tiskovinama u iseljeništvu. U samostanu u Chicagu formiran je Hrvatski etnički institut, čiji je cilj bio prikupiti što veći broj dokumentacije, izvornih istina i tiskanica, no najvažniji je arhiv koji čuva podatke o hrvatskim župama u Americi i Kanadi. Očuvanju hrvatskoga jezika i kulture pridonosi i osnivanje hrvatskih izvandomovinskih škola u Americi i Kanadi 1974. godine. ■

Franjevci iz Chicaga

ENG The Croatian Culture Centre in Chicago was the venue for the 90th anniversary celebration of the work of Croatian Franciscans in the USA and Canada. Parishioners from all three Croatian churches in Chicago met with their faithful spiritual leaders.

Iseljena Hrvatska i *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika*

Iseljena Hrvatska bezrezervno je podržala *Deklaraciju*. Među udrugama koje su odmah podržale *Deklaraciju* treba izdvojiti Hrvatsku akademiju Amerike iz New Yorka, kojom je tada predsjedavao Karlo Mirth

Deklaracionisti, R. Katičić, D. Brozović i ostali koji su doživjeli osamostaljenje hrvatskoga jezika i RH

Tekst: Vesna Kukavica Foto: Arhiva HMI

Iseljena Hrvatska i *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika* u izravnoj su povijesnoj sinkronijskoj i dijakronijskoj relaciji zahvaljujući djelovanju povjesničara i direktora Instituta za historiju radničkog pokreta i ondašnjeg člana Odbora Matice iseljenika Hrvatske dr. sc. Franje Tuđmana (Veliko Trgovišće, 1922. – Zagreb, 1999.) te omiljenoga zagrebačkoga gradonačelnika Većeslava Holjevca, koji je u to vrijeme obnašao i dužnost predsjednika Matice iseljenika Hrvatske, kao i predsjednika Hrvatske akademije Amerike ing. Karla Mirtha (Otočac, 1917. – Farmin-

Jezikoslovac Branko Franolić (Rijeka, 2. VII. 1925 – London, 11. I. 2011), zagovornik ideja iz Deklaracije na Zapadu

gton/SAD, 2013.). Ta su trojica intelektualaca, sa svojim suradnicima, bila u središtu integracijskih procesa iseljene i domovinske Hrvatske šezdesetih godina, u vrijeme komunističke vlasti u Jugoslaviji u čijem je sastavu bila Hrvatska do uspostave neovisnosti 1991. Naime, u povodu 50. obljetnice *Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika* održan je niz obljetničkih tribina i priredbi na kojima je valoriziran taj hrabri čin iz olovnih vremena i spominjano je stotinjak originalnih dokumenata iz fondova Hrvatskoga državnog arhiva, koji su dostupni najširoj javnosti.

RAVNOPRAVNI POLOŽAJ HRVATSKOGA JEZIKA

Deklaracija je objavljena 17. ožujka 1967. u tjedniku *Telegram* nakon što je tekst oblikovan u Matici hrvatskoj i nakon što su ga potpisale mnoge hrvatske znanstvene i kulturne ustanove i pojedinci. Grupa eksperata za probleme hrvatskoga književnog jezika pri Matici hrvatskoj, koja je sastavila tekst *Deklaracije*, bila je u sastavu Miroslav Brandt, Tomislav Ladan, Radoslav Katičić i Slavko Pavešić, a prema nekim izvorima i Vlatko Pavletić.

Hrvatski intelektualci okupljeni oko Hrvatske akademije Amerike pokušali su, unatoč okolnostima, sredinom šezdesetih godina nastaviti suradnju sa kolegama u Hrvatskoj.

Glavni poticaj povezivanju iseljeničkih i domovinskih intelektualaca dao je dr. Tuđman koji je kao ondašnji direktor Instituta za historiju radničkog pokreta i član Odbora Matice iseljenika posjetio 1966. Hrvatsku akademiju Amerike.

- Objavljivanje toga dokumenta kojim se tražio ravnopravni položaj hrvatskoga jezika u ondašnjoj jugoslavenskoj federaciji odmah se pretvorio u prvorazredan politički i društveni događaj - prisjeća se povjesničar dr. sc. Ivan Čizmić, što je izazvalo reakciju tadašnjih vlasti, kao i društveno-političkih organizacija, nepovoljnih zaključaka i odluka koje su širile strah tijekom 1967., a na svim republičkim razinama provodilo se političko nasilje.

Pojava *Deklaracije* kao poticaja ne samo na području jezika, nego i cjelovitoga kulturnoga, javnoga i političkoga života, smatra se kao stvarni početak *Hrvatskoga proljeća*. Silovita reakcija koja je uslijedila protiv *Deklaracije*, njezina duha i značenja, zajedno s različitim metodama političkoga ušutkavanja i onemogućavanja njezinih začetnika i potpisnika, podsjeća povjesničar i više-desetljetni djelatnik Matice iseljenika dr.

sc. Čizmić, trebala je odmah u korijenu sasjeci svaku ideju nacionalne emancipacije. Iseljena Hrvatska, poglavito ona iz slobodnoga zapadnog svijeta, bezrezervno je podržala *Deklaraciju*. Među udrugama koje su odmah podržale *Deklaraciju* zasigurno treba izdvojiti Hrvatsku akademiju Amerike iz New Yorka, kojom je tada predsjedavao Karlo Mirth.

OŽIVLJAVANJE POLITIČKOGA PLURALIZMA

Hrvatska akademija Amerike (HAA) utemeljena je 1953. sa sjedištem u New Yorku, na poticaj Clementa S. Mihanovića (1913. - 1998.) i prerano preminuloga Waltera J. Reevea te našega poznatoga emigrantskog pjesnika Antuna Nizetea (1913. - 2000.), a djelovala je u cilju stoljetnih težnji našeg naroda za nacionalnom emancipacijom. Od utemeljenja HAA uspostavlja na visokoj razini kvalitetne kulturne veze u američkom društvu i s matičnom zemljom. Tako su članovi HAA pozvani na ondašnji simpozij posvećen 130. obljetnici *Hrvatskoga narodnog preporoda* u ožujku 1966. u organizaciji Matice hrvatske, JAZU, Matice iseljenika i uz sudjelovanje najpoznatijega hrvatskog pisca XX. stoljeća marksističkog opredjeljenja Miroslava Krleža te najvišega predstavnika Katoličke crkve u Hrvatskoj, kardinala Franje Šepeera. Miroslav Krleža također je bio član Upravnog odbora Matice iseljenika. Taj događaj pamti se kao prvi te vrste na-

Tomislav Ladan –sudionik sastanka eksperata koji su, uz M. Brandta, R. Katličića i S. Pavešića kreirali Deklaraciju 1967.

kon Drugoga svjetskog rata. Simpozij je doživljen kao želja za oživljavanjem političkoga pluralizma u SRH te manifestacija hrvatske nacionalne solidarnosti. No, simpozij je odmah *ožigosala* jugoslavenska komunistička vlast. Hrvatski intelektualci okupljeni oko HAA pokušali su, unatoč okolnostima, sredinom šezdesetih godina nastaviti suradnju sa znanstvenicima u Hrvatskoj.

PROGLAS HRVATSKE AKADEMJE AMERIKE

Glavni poticaj povezivanju iseljeničkih i domovinskih intelektualaca dao je povjesničar dr. sc. Franjo Tuđman koji je, nakon pada Berlinskoga zida i sloma komunizma u Europi, utemeljitelj i prvi predsjednik neovisne Republike Hrvatske, a kao ondašnji direktor zagrebačkoga Instituta za historiju radničkog pokreta i član Odbora Matice iseljenika posjetio je HAA u ljeto 1966., sastavši se s vodstvom Hrvatske akademije Amerike, u kojem su bili Karlo Mirth, Jere Jareb i Mato Meštrović u New Yorku te s hrvatskim uglednicima iz Clevelanda. Tada je dogovorena ozbiljna suradnja s iseljeništvom, no brzo je spriječena progonima i Tuđmanovim zatvaranjem. I Većeslav Holjevac, poznati zagrebački gradonačelnik i predsjednik Matice iseljenika Hrvatske, u svojoj knjizi *Hrvati izvan domovine*, tiskanoj 1967. godine, naveo je Hrvatsku akademiju Amerike kao vrlo važnu iseljeničku organizaciju te je zbog toga prozivan od ondašnjega komunističkog lidera Jakova Blaževića kao osoba koja održava veze s *ne-prijateljskom emigracijom*.

Svi kontakti koji su djelatnici Akademije uspostavili s Maticom iseljenika

Deklaracija je prevedena na velike svjetske jezike i objavljena u inozemnom tisku, koji se u Hladnom ratu borio protiv komunizma

Istaknuti egzilanti Bogdan Radica i Karlo Mirth podržali su Deklaracioniste

Goep. E. Mirth
Predsjednik Hrvatske Akademije Amerike
37-60 68th Str.
Jackson Heights,
NEW YORK, N.Y. 11372
U S A

Poštovani gosp. Mirth,

Prizao sam Vaše pismo od 21. listopada 1967. i oprostite što Vas odgovaram s tolikim kašnjenjem - bio sam stutan i preopterećen.

Zahvaljujem na poslanici časopisa Journal of Croatian Studies i na godišnjem izvješću.

Bit će Vas obavijestiti ako i u buduću šaljem sve one izdanja koja mogu biti od interesa za mene kao historičara u ovom znanstveno-istraživačkom radu, a isto tako i za rad Komiteta za Ameriku Američke Matice iseljenika Hrvatske, kojim sam, kao član Glavnog odbora Matice, imenovan predsjednikom, i preko kojeg bih želio uspostaviti kontakte i suradnju između hrvatskih iseljenika i domovine.

Uzliko su Vama ili članovima Vaše akademije za rad na američkim sveučilištima potrebna neka izdanja iz domovine javiti mi pa čuo Vas poslati.

Priznao najljepše pozdrave

Franjo Tuđman

U Zagrebu 20. veljače 1967.

Faksimil pisma od 28. 2. 1967. dr. F. Tuđmana iz Matice iseljenika K. Mirthu, uredniku JCS-a koji će *Deklaraciju* objaviti u travnju 1967.

Sjednica Hrvatske akademije Amerike, ugledne organizacije koja je objavila *Deklaraciju* u SAD-u na engleskome jeziku

Hrvatske jednostrano su prekinuti nakon što je tadašnji režim SFR Jugoslavije ugušio *Hrvatsko proljeće*. Tim povodom Hrvatska akademija Amerike, djelujući u slobodnome svijetu svojim znamenitim proglasom, koji je snažno odjeknuo u američkim političkim krugovima, stala je u obranu ljudskih prava u Hrvatskoj. Hrvatska akademija Amerike objavila je 19. travnja 1967. *Izjavu* kojom je podržana *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika*, koju je sredinom ožujka te godine u Zagrebu potpisalo (a 17. ožujka objavilo...) osamnaest istaknutih institucija SR Hrvatske koje su se bavile hrvatskim jezikom te 140 najistaknutiji pisaca i jezikoslovaca u Hrvatskoj.

U trenutku davanja suglasnosti za *Deklaraciju* književnik Miroslav Krleža bio je član CK SKH. Kad je krenula hajka na *Deklaraciju* i sve njezine potpisnike Krleža će se odreći članstva u CK, ali ne i svoje potpore *Deklaraciji*. Po svo-

me značaju i zacrtanome cilju, *Deklaracija* je bila istodobno i kulturni i politički dokument, kojim je zahtijevan ravnopravni položaj hrvatskoga jezika u ondašnjoj jugoslavenskoj federaciji. Zatražila je da se Ustavom federacije zajamči da su u njoj ravnopravna četiri jezika - srpski, hrvatski, slovenski i makedonski, i da se u javnome životu - državnoj upravi, školama, novinstvu, na radiju i televiziji (koji su bili u silnoj ekspanziji, s neodoljivim utjecajem na javnost i opću kulturu), i u svim drugim sferama u Hrvatskoj osigura dosljedna upotreba hrvatskoga jezika, imenom i sadržajem, onako kako ga je hrvatska jezikoslovna znanost normirala nakon odbacivanja tzv. Novosadskoga dogovora o jeziku (iz 1954.). *Deklaracija* je zapravo odbacila srpsko-hrvatsko jezično jedinstvo i unifikaciju što je - prema zamislima jugoslavenskih integralista - trebalo biti okosnicom u izgradnji jugoslavenske kulture kao *nadnacionalne* i *jugoslavenstva* kao konačnoga cilja, objašnjava povjesničar i blizak Krležin suradnik Josip Šentija.

KAMPANJA PROTIV 'DEKLARACIONISTA'

U svim ondašnjim jugoslavenskim službenim forumima i institucijama *Deklaracija* je osuđena kao čin hrvatskoga nacionalizma. Široka kampanja koja je povedena protiv *deklaracionista* rezultirala je raznovrsnim političkim nasiljem: javnim osudama, moralnim difamacijama, smjenama s javnih položaja i drugim metodama političkog ušutkavanja i onemogućivanja. Afera u vezi s *Deklaracijom* o jeziku duboko je uzdrmala ondašnji politički i kulturni život u

Široka kampanja koja je povedena protiv *deklaracionista* rezultirala je raznovrsnim političkim nasiljem: javnim osudama, difamacijama, smjenama i drugim metodama ušutkavanja i onemogućivanja.

Hrvatskoj, a snažno je odjeknula i u hrvatskom iseljeništvu, koje je bilo aktivno u različitim organizacijama, osobito onima s političkim ciljevima kao primarnima, tumačio je filolog dr. sc. Branko Franolić iz Londona. Zbog svega što je izazvala u odnosu političkih snaga u domovini i iseljeništvu, a osobito zbog dugoročnih učinaka na hrvatsku kulturu i politiku, *Deklaracija* je bitan datum u kronici suvremene Hrvatske. Također je bitna vezano uz datiranje fenomena koji nazivamo *Hrvatskim proljećem*, a koje je potrajalo gotovo pet godina - do kraja 1971.

Zaključno, godina 1967. za Hrvatsku maticu iseljenika (ranije Maticu iseljenika...) nije samo godina spomena na *Deklaraciju*, već i godina revolucionarnoga zaokreta u djelovanju ustanove prema iseljeništvu te godina kada je njezin predsjednik Većeslav Holjevac (Karlovac, 22. VIII. 1917. - Zagreb, 11. VII. 1970.) u Matičinu nakladnom zavodu objavio nultu i dosad najcitiraniju znanstvenu knjigu o dijaspori - *Hrvati izvan domovine*. ■

ENG On the 50th anniversary of the Declaration on the Name and Status of the Croatian Literary Language we look at the work of Croatian intellectuals in the emigrant communities related to this historic event.

New York, K. Mirth i V. Nikolić, urednik *Hrvatske revije*, zaslužni su za odjeke *Deklaracije* na Zapadu

Leksikološko blago Hrvata i Mađara

Ti su rječnici, smatra ravnatelj Croatice iz Budimpešte Csaba Horvath, trajna vrijednost obaju naroda, a za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj poseban kulturni događaj

Tekst: **Uredništvo (izvor Hina)** Foto: **Hina**

Mađarsko-hrvatski rječnik“ Krešimira Sučevića Međerala, Tatjane Vukadinović, Irine Jurović i Margit Bernadett Vuk i “Hrvatsko-mađarski rječnik” Ernesta Barića i Janje Prodan trajna su vrijednost obaju naroda i kameni temeljci za još bolju hrvatsko-mađarsku suradnju, istaknuto je u Zagrebu 8. ožujka 2017. na predstavljanju u Mađarskome institutu u Zagrebu. Na izradi rječnika radili su hungarolozi i kroatisti. Po izboru natuknica i načinu obrade to je prvi veći suvremeni mađarsko-hrvatski rječnik. Rječnik obuhvaća 38.000 riječi iz svih područja života, pomno odabranih natuknica suvremenoga mađarskog jezika. Leksikografska obrada temelji se na suvremenim leksikografskim spoznajama. Rječnici su predstavljeni u sklopu tradicionalne državne manifestacije ‘Mjesec hrvatskoga jezika’ koji organizira Institut za hrvatski jezik i jezikoslov-

Dr. sc. Dinko Šokčević, ravnatelj *Croatice* Csaba Horvath i dr. sc. Željko Jozić

Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH pruža snažnu potporu projektima vezanim uz razvoj i unaprjeđenje obrazovanja na materinskome jeziku Hrvata u Mađarskoj.

lje, a održava se pod visokim pokroviteljstvom predsjednice RH Kolinde Grabar Kitarović.

ZAJEDNIČKA KRŠĆANSKA PROŠLOST

Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH, svjesno potrebe za neprestanom potporom Hrvatima u izvandomovinstvu, pruža snažnu potporu projektima vezanim uz razvoj i unaprjeđenje obrazovanja na materinskome jeziku Hrvata u Mađarskoj. Ministarstvo će i nadalje nastaviti pomagati osiguravanju što kvalitetnijih uvjeta za obrazovanje hrvatske zajednice. Tim riječima obratio se dr. sc. Tomislav Sokol, izaslanik/pomoćnik ministra znanosti i obrazovanja RH prof. dr. sc. Pave Barišića.

Državni tajnik iz Ureda mađarskoga premijera Csabo Latorcai prenio je pozdrave mađarskoga premijera Viktora Orbana podsjetivši na višestoljetne mađarsko-hrvatske odnose. Istaknuo je zajedničku kršćansku prošlost te podsjetio kako je sveti Ladislav ute-

Promocija u Mađarskom institutu u Zagrebu

Dva desetljeća manifestacije *Mjesec hrvatskoga jezika*

Riječ je o tradicionalnoj hrvatskoj manifestaciji koja potiče kulturu govora i pisanja u organizaciji Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Međunarodni dan materinskoga jezika 21. veljače uzet je kao početak *Mjeseca hrvatskoga jezika*, a završetak je simbolično 17. ožujka, na dan objave "Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika" iz 1967. godine. Hrvatski sabor utemeljio je, podsjećamo, 1997. godine *Dane hrvatskoga jezika* koji traju od 11. do 17. ožujka. Tako *Mjesec hrvatskoga jezika* logično zaokružuje priču o materinskome hrvatskom jeziku – jeziku naše pismenosti, kulture i identiteta. Ovom manifestacijom organizator ističe važnost očuvanja materinskoga jezika, svih njegovih narječja i dijalekata te želi upoznati javnost s bogatom hrvatskom jezičnom baštinom i sjajnom jezičnom poviješću.

meljio zagrebačku biskupiju. Naš kralj Bela IV. sklonio se u Trogir bježeći pred Tatarima, napomenuo je dodavši kako se u Dubrovniku nalaze relikvije svetih Stjepana i Ladislava. Naglasio je kako nedavna istraživanja pokazuju da Mađari imaju dobre odnose sa susjedima te dodao kako su najpozitivniji odnosi s Hrvatskom, Slovenijom i Austrijom. Podsjetio je i na dobru suradnju s hrvatskom manjinom u Mađarskoj. Ravnatelj Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Željko Jozić istaknuo je da su ova dva rječnika kameni temeljci za još bolju hrvatsko-mađarsku suradnju. Ti su rječnici, smatra ravnatelj Croatice iz Budimpešte Csaba Horvath, trajna vrijednost obaju naroda, a za hrvatsku zajednicu u Mađarskoj poseban kulturni događaj.

SREDSTVO U ODRŽANJU SAMOBITNOSTI

Mađarsko-hrvatski rječnik je rječnik dvaju tipološki različitih jezika za kakvim

se već dugo osjeća potreba radi lakšeg sporazumijevanja u raznovrsnoj svakodnevnoj komunikaciji. Rječnik je i bitno sredstvo u održanju samobitnosti nacionalnih manjina u Mađarskoj i Hrvatskoj.

Promociju su pratili mnogobrojni uglednici iz akademskoga života Republike Hrvatske i Grada Zagreba, među kojima su bili predstavnici Hrvatske matice iseljenika - urednica HIZ-a Vesna Kukavica te član Matičina Upravnog odbora književnik Đuro Vidmarović. ■

ENG The Hungarian Institute in Zagreb was the venue for the promotion of Krešimir Sučević Mederal, Tatjana Vukadinović, Irina Jurović and Margit Bernadett Vuk's Hungarian-Croatian Dictionary, and of Ernest Barić and Janja Prodan's Croatian-Hungarian Dictionary.

VIJESTI

Croatiada 2017. u Budimpešti

MAĐARSKA - U organizaciji Hrvatske državne samouprave (HDS) 28. ožujka u prostorijama budimpeštanskoga Hrvatskoga vrtića, osnovne škole, gimnazije i đakškoga doma (HOŠIG) priređeno je Državno natjecanje u kazivanju stihoa i proze na hrvatskome jeziku – Croatiada 2017.

To je smotra na kojoj se iz godine uz godinu okupljaju najbolji kazivači onih škola u kojima se predaju hrvatski jezik i književnost. Nakon pozdravnih riječi HOŠIG-ove ravnateljice Ane Gojtan, uslijedio je kratki program domaćina. U ime organizatora nazočne je pozdravila zamjenica predsjednika HDS-a Angela Šokac Marković.

Na ovogodišnjoj smotri sudjelovalo je 88 natjecatelja iz 23 škole. Nastupe učenika dvojezičnih škola vrednovali su: Angela Šokac Marković, dr. sc. Stjepan Blažetin i Robert Ronta, a natjecatelja škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika: Branka Pavić Blažetin, Zorica Matola i Marija Šajnović. Svim sudionicima dodijeljene su spome-

nice, a najboljima bonovi za knjigu, čokolada i zidni kalendar s ueničkim radovima nagradnoga likovnoga natječaja 2016. godine te trojici natjecatelja sudjelovanje u državnome kampu hrvatskoga jezika u Pansionu Zavičaj u Vlašićima na Pagu. (*Hrvatski glasnik*)

Velik uspjeh povratnika iz dijaspore

Fascinantan potez novoga ravnatelja Baleta HNK Zagreb Leonarda Jakovine osvežio je domaću baletnu scenu, angažiravši koreografa Vladimira Malakhova za premijeru najpopularnijega bijelog baleta

Tekst: **Uredništvo** (izvor: *Hina*) Foto: *Hina*

Balet "Labuđe jezero" Petra Iljiča Čajkovskog, premijerno izveden 17. ožujka u Hrvatskome narodnom kazalištu (HNK) u Zagrebu u koreografiji i režiji Vladimira Malakhova, strastvena je inscenacija jednog od najpoznatijih djela klasične baletne literature i zasigurno jedan od vrhunaca ovogodišnje sezone središnje nacionalne kazališne kuće.

PROSLAVLJENI PLESAČ I KOREOGRAF

Praizvedena u Moskvi 1877., bajkovita intimna drama o ljubavi i izdaji jednog od najvećih skladatelja romantizma na pozornici HNK Zagreb prvi put je postavljena, i to samo neki njezini dijelovi, još 1921., dok je prvu cjelovitu izvedbu zagrebačka publika imala prilike pogledati tek 1962. Posljednji put postavljena je 2007. u koreografiji Engleza Dereka Deanea. Najnovija inscenacija toga slavnog djela oduševila je premijernu publiku zagrebačkoga nacionalnog teatra u kojoj su, uz ostale, bili i hrvatska predsjednica Kolinda Grabar-Kitarović, ministrica kulture Nina Obuljen Koržinek te predsjednik HAZU-a Zvonko Kusić, a koja je izvođače i autorski tim ispratila uz ovacije.

Povratnik iz
Berlina i slavni
novi ravnatelj
Baleta HNK
Leonard
Jakovina

Vladimiru Malakhovu, proslavljenome ukrajinskom plesaču i koreografu, to je prva suradnja sa zagrebačkim HNK-om i prva interpretacija "Labuđeg jezera".

Danas sinonim za klasičnu baletnu umjetnost, "Labuđe jezero" popularnost je steklo tek nakon skladateljeve smrti,

nakon izmjena koje su za sanktpeterburško kazalište 1896. koreografirali Marius Petipa i Lev Ivanov. Na tu se

Savršena tehnika i fascinantna energija ansambla

verziju oslanja većina inscenacija toga "najpopularnijega bijelog baleta" pa se tako na njih, i jednu staromoskovsku izvedbu, oslonio i Malakhov, proslavljeni ukrajinski plesač i koreograf, kojemu je to prva suradnja sa zagrebačkim HNK-om i prva interpretacija "Labuđeg jezera" nakon što je sam u njemu nastupio u 24 verzije. No, Malakhov se odlučio na neke preinake u glazbenome smislu, što je odmah tražilo i neka drukčija koreografska rješenja pa tako u najnovijoj HNK-ovoj produkciji toga djela ima i dosta novoga – ponegdje su od originala ostavljeni samo detalji, treći je čin potpuno drukčiji s iznimkom pas de deuxa, koji je Petipaino rješenje, dok je nekim ulogama odano više prostora.

ŽUDNJA ZA ZAGREBOM

U ulozi princa Siegfrieda na premijeri je nastupio Andrea Schifano, Odettu/Odiliju utjelovila je Miruna Miciu, a demonskoga Rotbarta Guilherme Gameiro Alves. Izvedbom se ističe i Dvorska luda, Takuya Sumitomo, no mnogobrojne su solističke točke u izvedbi solista i solistica Baleta HNK koje je publika ispratila pljeskom i ovacijama. Ništa manje dojmljivi nisu ni grupni plesovi labudica, koreografirani skladno, graciozno i dinamično. Intimnu psihološku dramu uokvirenu bajkovito fantastičnim elementima i predivnom dramatično-romantičnom glazbom Malakhov je postavio bez praznoga hoda, nastojeći plesom prenijeti sve poruke priče, a raskošnost i dramatičnost obilježavaju i odličnu scenogra-

Prizor iz baleta Petra Iljiča Čajkovskog "Labuđe jezero"

Ansambli premijerne izvedbe "Labuđeg jezera" s predsjednikom RH Kolindom Grabar Kitarović

Plesačka karijera u Berlinu bila mu je na vrhuncu, ali uvijek je imao ideju vratiti se doma. "Otišao sam vrlo mlad, s 15 godina na studij, a s 18 sam počeo raditi u Münchenu."

fiju te bogate kostime Španjolca Jordija Roiga. Orkestrom HNK na premijeri je ravnao novi stalni dirigent Baleta HNK Zagreb Dian Tchobanov.

Ravnatelj Baleta HNK Zagreb, tridesetpetogodišnji plesač međunarodne reputacije, Leonard Jakovina povratnik je iz Njemačke gdje je 14 sezona plesao u berlinske Staatsballettu. Tu je upoznao vrhunskoga baletnog umjetnika svjetske slave Vladimira Malakhova, kojega je hrabrim potezom pozvao na suradnju u našoj nacionalnoj kući, gdje je povratnik Jakovina nedavno imenovan za novoga ravnatelja Baleta HNK Zagreb. Slavni plesač Leonard Jakovina osvježio je domaću baletnu scenu, angažiravši koreografa Ukrajinca za premijeru najpopularnijega bijelog baleta. Jakovina je, uz berlinsku scenu, plesачki osvojio prethodno i Bayerisches Staatsballettu u Münchenu, dok se usavršavao u toj bavarskoj metropoli nakon zagrebačke Škole za klasični balet, diplomiravši ondje na uglednoj Visokoj školi za glazbu i kazalište.

Zbog plesачkih godina koje su još pred njim mnoge je iznenadila odluka Lea Jakovine da prihvati ravnateljstvo prije tri godine, točnije od prosinca 2014. Međutim, spletom ponajprije

umjetničkih te djelomično i privatnih okolnosti slavnoga plesača u Zagreb je iznenada vratila žudnja za Zagrebom i obiteljskim domom, iz kojega je zauvijek prerano otišla njegova majka te je činom povratka pružio snažnu utjehu svome ocu. Plesačka karijera u Berlinu bila mu je na vrhuncu, ali uvijek je imao ideju, kako naglašava, vratiti se doma. "Otišao sam vrlo mlad, s 15 godina na studij, a s 18 sam počeo raditi u Münchenu."

ZDRAVA I ČVRSTA BAZA

S četvrtinom našega ansambla Jakovina je studirao pa je prilagodba povratnika prošla vrlo jednostavno. Balet HNK, prema ocjeni Jakovine, ima zdravu i čvrstu bazu, koju želi nadograditi usredotočenjem na kvalitetu. Najbolji znak da mladi ravnatelj i povratnik iz dijaspore uspješno ostvaruje misiju koju si je zadao jest fantastična premijerna izvedba "Labuđeg jezera" P. I. Čajkovskog. Inovativan i samozatajan, poslije uspješne premijere i tijekom nezaboravnog domjenka za vrhunske baletne umjetnike u HNK, Jakovina je poručio: "Baletni je ansambl u svakom teatru bilo gdje u svijetu živi organizam, i treba ga njegovati, treba biti prisutan cijelo vrijeme i svojom pozitivnom energijom pozicionirati vrhunsko plesачko umijeće tamo gdje mu je mjesto u hrvatskom i europskom kulturnom prostoru. Naravno, važno mi je privući velika koreografska imena." ■

ENG The ballet *Swan Lake* as choreographed and directed by Vladimir Malakhov saw its premiere at the Croatian National Theatre in Zagreb on the 17th of March. Malakhov was commissioned by Leonard Jakovina, the new director of the CNT Ballet and a returnee from Germany.

Brendiranje – posebna promidžba Hrvatske

Polaznici ovog seminara, njih 50-ak, vrlo različitih obrazovnih i strukovnih profila gotovo su bez daha slušali i sudjelovali u interaktivnim izlaganjima i debatama, često u užarenoj atmosferi u Multimedijskoj dvorani HMI-ja

Tekst: **Ivana Rora**

Vjerojatno najbolja godišnja konferencija u Hrvatskoj u posljednjih 20 godina, kako je mnogi mediji nazvaše, doista je na jednome mjestu okupila neke od najvećih dizajnerskih, marketinških, znanstvenih, ali i sportskih veličina. Od fizičara Davora Pavune, dizajnera Borisa Ljubičića i Davora Bruketa, marketinškoga stručnjaka Bože Skoke, diplomata Zvonimira Frke-Petešića, do jednog od najvećih košarkaških trenera svih vremena, Mirka Novosela, glumca Roberta Kurbaše i drugih. Konferencija je održana pod visokim pokroviteljstvom predsjednice Kolinde Grabar Kitarović, u organizaciji *Petar Ćurić agencije* te suradnji s Državnim uredom za Hrvate izvan RH, Hrvatskom maticom iseljenika, TZ-om Grada Zagreba i Hrvatskom gospodarskom komorom.

SEMINAR TREBA PONOVITI ŠTO PRIJE

Polaznici ovog seminara, njih 50-ak, vrlo različitih obrazovnih i strukovnih profila (od farmaceutike, prosvjete i poduzetništva do glazbe, mode, turizma...), gotovo su bez daha slušali i sudjelovali u interaktivnim izlaganjima i debatama, često u užarenoj atmosferi u Multimedijskoj dvorani Hrvatske matice iseljenika. Upravo je cilj bio povezati institucije koje se bave iseljeništvom te na temu brendiranja spojiti Hr-

Petar Ćurić i Davor Bruketa

Cilj je bio povezati institucije koje se bave iseljeništvom te na temu brendiranja spojiti Hrvate koji žive izvan RH, na temelju iskustva i znanja te posebnih veza s domovinom.

vate koji žive izvan RH, na temelju iskustva i znanja te posebnih veza s domovinom. Kada su se tome pridodali stručnjaci iz Hrvatske, uspjeh nije mogao izostati. Spoj struke, znanja, ideja, domoljublja i želje da se što bolje promovira Hrvatska obilježili su ta tri dana ovoga medijski iznimno praćenoga događanja. Sva predavanja su interaktivna. Pojedini dijelovi trajali su cijeli dan, no nisu umorili polaznike, već naprotiv izazvali veliki interes i zaključak da se ovakav seminar treba ponoviti što prije.

- Direktno, otvoreno i bez uvijanja, interaktivno predavanje nije govorilo o stvarima kako knjige nalažu da bi trebale biti, već kakve one uistinu jesu. Primjeri iz stvarnog života, stvarne ideje i mogućnosti diskutiranja vlastitih projekata i uvid u mogućnosti financiranja i investiranja. Hands-on' aktivnosti, stavljanje pred konkretne izazove i 5-point plan realizacije. Važnost lobiranja. Važnost pozitivnog razmišljanja. Važnost pravne države i što učiniti ako ona ne funkcionira kako bi trebala, poglavito vezano uz trgovačke sudove, pa-

Sudionici seminara s Mirkom Novoselom, Borisom Ljubičićem i Zvonimirom Frka Petešićem

tentiranje i zaštitu intelektualnih prava. Inspiracija. Edukacija. Brand-nacija... bile su teme i način izvedbe ovoga pomalo neobičnog seminara, ali produkcijom stojim iza njega i mislim da je potreban, zaključio je organizator Petar Čurić.

Predavanje 'Branding i Domovinski rat' filmskoga producenta Dominika Galića, autora serijala *Heroji Vukovara*, izazvalo je posebno zanimanje dok je Pavunino gotovo trosatno izlaganje privuklo značajan broj vanjskih posjetitelja budući da je bilo otvoreno za javnost.

PROMIDŽBA I RAZVOJ BREND

Svakako treba izdvojiti Okrugli stol upriličen drugoga dana seminara na kojem su se, uz Ljubičića, Skoku i Frku-Petešića, za panelom pridružili i Sanja Bach iz Ministarstva financija, muzikologinja i diplomatkinja Zdenka Weber, Tomisla-

Središnje događanje bio je okrugli stol Branding Hrvatske

Polaznici i predavači seminara s ravnateljicom Hrvatske matice iseljenika Mirjanom Piskulić

va Ravlić, koordinatorka akcije 'Kupujmo hrvatsko' HKG-a, Mirjana Piskulić, ravnateljica HMI-ja te predsjednik Turističke zajednice Silbe Kristijan Lopac, inače povratnik iz Berlina.

Bio je to posebno zanimljiv presjek mišljenja na temu bolje promidžbe i razvoja brenda u Hrvatskoj. Imamo se čime ponositi i zasigurno možemo puno toga brendirati, ali treba osmisliti dobru strategiju brendiranja Hrvatske, jedan je od zaključaka seminara.

- I još kada se tome pridoda bogato iskustvom hrvatsko iseljeničtvo, naš je potencijal velik. Jer nema boljih promotora od hrvatskih iseljenika koji žive diljem svijeta - nadodala je Mirjana Piskulić. ■

ENG The third incarnation of the Branding Croatia in the World seminar was successfully held in Zagreb, pooling some of our leading talent in the fields of design, marketing, research and sports.

VIJESTI

Predavanje o hrvatskome jeziku u Ljubljani

SLOVENIJA – U povodu obilježavanja 50. obljetnice Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskoga jezika dr. sc. Sanja Vulić, profesorica na Hrvatskim studijima Sveučilišta u Zagrebu, održala je 18. ožujka 2017. u Hrvatskom društvu Ljubljana u Sloveniji predavanje naslovljeno "Hrvatski jezik u temeljima je hrvatskoga nacionalnoga identiteta". Nakon podsjećanja na najvažnije hrvatske pisane spomenike u kojima se izriječom spominje hrvatski jezik, predavačica se posvetila događajima u 19. i 20. st. koji su bili presudni da

hrvatski jezik stekne svoj današnji status. Predavanje, koje je u ime Društva organizirala Katica Špiranec, potaknulo je i zanimljivu raspravu o položaju hrvatskoga jezika u Sloveniji. Na kraju službenoga dijela programa predavačici je u ime Društva zahvalila Ankica Pavelić, voditeljica sekcije "Ruža hrvatska" koja djeluje u sklopu Hrvatskoga društva Ljubljana. Ankica Pavelić darovala je predavačici u ime članica svoje sekcije lijepi ručni rad – nakit koji su članice sekcije same izradile. (Katica Špiranec)

Jedino zajedništvo čuva naš jezik, korijene i kulturu

“Lani smo uspjeli postići stagnaciju, a ove školske godine prvi put smo nadmašili broj učenika Hrvatske nastave iz prošle godine – stoga smo brojkom vrlo zadovoljni”

Nataša Balić u Švicarskoj je već četiri godine

Koliko danas učenika pohađa Hrvatsku nastavu u Švicarskoj i kako se taj broj mijenjao od samih početaka do današnjih dana? U kojemu mjestu ima najviše, a u kojemu najmanje učenika?

— U ožujku 2017. Hrvatsku nastavu na 63 nastavna mjesta u 19 kantona diljem Švicarske pohađa otprilike 900 učenika. Od osnutka Hrvatske škole, broj polaznika je sve do lani uglavnom

“Pokretač nastave je motivacija roditelja da upišu i kontinuirano dovode svoju djecu u Hrvatsku školu, a uspješnost našega rada uvelike ovisi o njihovu stajalištu koje se prenosi i na samu djecu.”

bio u padu pa se tako sa svakom novom školskom godinom gubio određeni broj učenika (negativan razmjer broja upisanih u odnosu na broj završenih ili onih koji su prestali pohađati nastavu). Iako bismo, naravno, voljeli da je djece još više, lani smo uspjeli postići stagnaciju, a ove školske godine prvi put smo nadmašili broj učenika iz prošle godine – stoga smo brojkom vrlo zadovoljni. Logično je da je najveći broj polaznika u kantonima s najviše škola, kao što je to slučaj u kantonima Zürich i Aargau (konkretno, nastavna mjesta Horgen i Aarau), dok za primjer negativnoga trenda možemo uzeti kanton Graubünden (školu Chur) gdje gubimo djecu.

Možete li objasniti kako je organizirana Hrvatska nastava u Švicarskoj?

— Organizacija nastave ima svoje specifičnosti; ona se, u pravilu, održava

Razgovarala: **Helena Hrman**
Foto: **arhiva HN-a; Ruža Studer**

Važna uloga u očuvanju hrvatske kulture i hrvatskoga identiteta u Švicarskoj svakako pripada i Hrvatskoj nastavi (HN) koju pohađa velik broj učenika i koja od 1990. godine brine da se hrvatski jezik i u dalekoj tuđini njeguje i čuva. O tome kako funkcionira Hrvatska nastava danas, koliko je učenika pohađa te koji su problemi, a koji uspjesi te važne institucije, razgovarali smo s Natašom Balić, koordinatoricom HN-a u Švicarskoj. Rođena Đakovčanka, u Švicarskoj je četvrtu godinu te nam je поближе opisala svoj rad te rad učitelja.

S književnikom Hrvojem Kovačevićem

Učenice sa školskim listom

uvijek u prostorijama švicarskih škola u poslijepodnevni satima nakon redovite nastave. Učenici su podijeljeni u dvije skupine koje su prema dobnim karakteristikama i jezičnome predznaku izrazito heterogene; prvu skupinu čine djeca od predškolske dobi do 4. razreda, a u drugoj skupini nastavu pohađaju polaznici od 5. do 8. razreda. Srednjoškolci pak imaju priliku nastaviti svoje školovanje u uredu u Dietikonu ili s drugom nastavnom skupinom u mjestu gdje žive.

U rad Hrvatske nastave u Švicarskoj uključeni su i roditelji učenika. Kako oni pomažu u djelovanju Hrvatske nastave?

— Pokretač nastave upravo i jest motivacija roditelja da upišu i kontinuirano dovode svoju djecu u Hrvatsku školu, a uspješnost našega rada uvelike ovisi o njihovom stajalištu koji se prenosi i na

“Hrvatsku školu u najvećem broju pohađaju učenici od 1. do 8. razreda. Rado bismo u većem broju zadržali i učenike starije dobi, no oni najčešće zbog drugih obveza više nisu u mogućnosti dolaziti.”

samom djecu. Uspostavljanje kvalitetne suradnje važna je zadaća svih nas jer uz uzajamnu pomoć i potporu s lakom činimo velike stvari; napredujemo u znanju, povezujemo se, organiziramo izlete, humanitarne akcije, sportske susrete i druge aktivnosti. Na ovome mjestu važno je istaknuti i veliki angažman Udruge roditelja koja na mnogobrojne načine pomaže u organizaciji i provođenju Hrvatske nastave.

Kada djeca mogu krenuti u hrvatsku školu? Ima li nekih dobnih ograničenja?

— Hrvatsku školu u najvećem broju pohađaju učenici od 1. do 8. razreda. Rado bismo u većem broju zadržali i stariju dob, no oni najčešće zbog drugih obveza nakon 9. ili 10. razreda više nisu u mogućnosti dolaziti. Ako su skupine manje i u dogovoru s učiteljem, školu mogu upisati i djeca koja pohađaju 2. godinu vrtića.

Sve je više djece koja su treća ili čak četvrta generacija naših iseljenika. Prema iskustvima s terena koliko oni tj. njihovi roditelji drže do učenja materinskoga jezika i kulture?

— Na nedavnome sastanku koji je organizirao Ured za obrazovanje kantona Zürich, koordinatori su predstavili statistiku iz 2015. iz koje je vidljivo kako nastavu materinskoga jezika u kantonu ZH pohađa tek jedna četvrtina djece s migracijskim podrijetlom, no s obzirom na ranije spomenuto povećanje broja učenika rekla bih da je u odnosu na Hrvatsku nastavu odnedavno trend ipak pozitivan. Sve počinje i završava na tome kolika je svijest roditelja o pripadnosti svome narodu, bez obzira na to jesu li se rodili, školovali i odrastali u Švicarskoj. Dakle, integracija je poželjna, ali ne i asimilacija.

U Švicarskoj svakako ima i puno dvonacionalnih brakova. Imaju li ti roditelji također interesa da im djeca uče hrvatski?

— Takvih primjera svakako ima poprilično, ali su u manjini oni od njih koji se odluče upisati svoju djecu na nastavu materinskoga jezika. Interes posto-

Nataša i nastavnici Hrvatske dopunske nastave u Švicarskoj

ji, ponekad popraćen i nerealnim očekivanjima; u slučajevima kada roditelji ne shvaćaju da je podučavanje jezika sustavan i dugotrajan proces na kojemu moramo svi zajedno intenzivno raditi. Kolege i ja, na žalost, često imamo priliku čuti i kako se roditelji djeci obraćaju na njemačkome jeziku. Naravno, ima i puno pozitivnih primjera, ovisno o tome koliko je roditelj ozbiljan u namjeri da nauči svoje dijete materinski jezik, održava li se kontakt s djedom, bakom i ostalom rodbinom, provode li vrijeme u domovini i sl.

Učitelji, roditelji, kao i Vi koordinatorice, uvijek ste aktivni u održavanju raznih događaja koji su važni za dobrobit Hrvatske nastave. Možete li nabrojiti neke od projekata koje ste imali posljednjih godina?

— S obzirom na to da kolektiv čine dinamični i kreativni učitelji, ne nedostaje nam ideja za izvanškolske aktivnosti koje djeca i roditelji iznimno dobro prihvaćaju (pa čak i šire). Redovito se organiziraju književni i sportski susreti, tematske Noći čitanja, jednodnevni i višednevni izleti, humanitarne akcije, razni kreativni projekti, radionice, izložbe dječjih likovnih radova u našim diplomatskim predstavništvima u Zürichu i Bernu, dopisivanje s učenicima iz Hrvatske i polaznicima HN-a u Chicagu, pripremanje djece za nastupe u povodu proslave sv. Nikole i Majčina dana koje organiziraju Hrvatske katoličke misije diljem Švicarske, pisanje priloga za časopise *Movis*, *Libru*, sudjelovanje u mnogobrojnim likovnim i literarnim natjecanjima i dr. Jedna od naj-

većih izvanškolskih aktivnosti na koju možemo biti izrazito ponosni svakako su Kazališni susreti malih glumačkih družina učenika Hrvatske škole. Školski list *Govorimo hrvatski* izlazi od 1992. godine i postao je tradicija koju njeguju svi učitelji i koordinatori imajući na umu ljepotu i vrijednost dječjega likovnog i literarnog izričaja. Osobno bih kao vrlo uspješne izdvojila prošlogodišnje književne susrete s pustolovom i putopiscem Hrvojem Jurićem koji biciklom putuje po svijetu, kao i Uskrsnu radionicu na kojoj smo se učili tradicionalnom ukrašavanju pisanica voskom. Posebno se ponosimo zajedničkim projektima poput npr. "Priče o srcima" učiteljice Božice Matak. Naime, Mali licitari i medicari I. OŠ Vrbovec izradili su licitarska srca koja su zatim na ukrašavanje poslali učenicima Hrvatske škole Schaffhausen i Neuhausen.

Nakon što su ovdašnja djeca izradila završne šare, licitarska srca prodala su na priredbi u povodu Majčina dana, a zarađeni novac poslala jednome vrbovečkom učeniku u invalidskim kolicima. Vrijednost projekta prepoznalo je i Ministarstvo znanosti i obrazovanja pa je upravo njih odabralo na raspisanome natjecanju za dodjeljivanje financijskih potpora međunarodnoj suradnji škola. Tako je 14 učenika 4., 6. i 8. razreda sa svojim dvjema učiteljicama iz Vrbovca u travnju boravilo u Schaffhausenu te su osobno upoznali svoje suradnike učenike hrvatske škole iz Schaffhausena i Neuhausena, kao i njihove obitelji. Smještaj im je velikodušno osiguralo deset obitelji u Schaffhausenu, Stettenu i Uhwiesenu.

"Redovito se organiziraju književni i sportski susreti, tematske Noći čitanja, izleti, humanitarne akcije, razni kreativni projekti, radionice, izložbe dječjih likovnih radova..."

Učenici izrađuju čestitke za humanitarnu akciju

Nataša Balić na jednoj školskoj priredbi

Uskoro završavate svoj dvogodišnji mandat. Kakvi su Vaši dojmovi? Na čemu bi se trebalo još poraditi, a čime ste zadovoljni?

— Svjesna sam da su naša radna mjesta rotacijskog karaktera, no za tako specifičan posao širokoga opsega koji sa sobom nosi preseljenje u drugu državu, dvogodišnji ili četverogodišnji mandat iznimno je kratko razdoblje. Za sebe mogu reći da mi je žao što odlazim u trenutku kada sam razgranala čvrstu mrežu kvalitetnih kontakata kako na hrvatskoj, tako i na švicarskoj strani, a čini mi se da koordiniranje i organizaciju rada odrađujem s lakoćom. Kako god bilo, slijedi primopredaja znanja i iskustava novome koordinatoru, a sa sobom nosim samo pozitivne uspomene ili, kako pjeva naša Gabi Novak, pamtim samo sretne dane. ■

ENG We spoke with Croatian language instruction coordinator for Switzerland Nataša Balić about how the programme is progressing in that country, how many pupils are attending and the achievements of this important institution.

Tekst/foto: Franjo Bertović

Procjenjuje se da u Clevelandu živi nešto više od 15.000 Hrvata i njihovih potomaka. U gradu se nalazi Hrvatska crkva sv. Pavla, *St. Nicholas Byzantine Catholic Church* te nekoliko hrvatskih poduzetništava i uslužnih poslovnica te radio-postaja "Zvuci Hrvatske". Od sportskih društava ovdje je *Croatian Cleveland Soccer Club* (od 1958.) i *American Croatian Sports Club* "Zrinski". U Clevelandu i okolini djeluje nekoliko odsjeka Hrvatske bratske zajednice i drugih društvenih organizacija koje doista aktivno sudjeluju u mnogim aktivnostima hrvatske zajednice Clevelanda te kulturno-umjetničkih društava, kao što su: *American Zagreb Junior Tamburitizans*, *Cleveland Junior Tamburitizans*, Tamburaški i folklorni zbor "Žumberčani", Zvuci domovine Hrvata Korduna, "Zelena polja" Cleveland i KUD Hrvata BiH "Kraljica Katarina".

Kraljica Katarina je organizator *Sijela* u Hrvatskome domu "Kardinal A. Stepinac" u Eastlakeu, istočnome dijelu grada. Ovogodišnje *Sijelo* nadmašilo je sva očekivanja. Dvorana Hrvatskoga doma bila je brzo popunjena i spremna za predstavu. Da bi se sve događalo u duhu tradicije i pučkih običaja, svaki gost dočekan je čašicom šljivovice i narescima iz hrvatske kuhinje.

Prije otvorenja priredbe *Sijela* blagoslov i prekrasne riječi o zajedništvu našeg naroda uputio je vlč. Mirko Hladni. Bilo mi je osobito zadovoljstvo

"Kraljica Katarina" na visini zadatka

Sijelo je otvoreno prekrasnim igrokazom koji je pripremljen i izveden pod imenom "Jesenski radovi na polju i u kući". Publika je uživala i uz smijeh i pljesak pozdravljala događaje na pozornici

American Zagreb Jr. tamburica pod muzičkim vodstvom Tome Salopeka

i čast pozdraviti vlč. Hladnog i sve na-
zočne, organizatore i kulturno-umjetničke skupine u ime Glavne uprave HBZ-a iz Pittsburgha.

Sijelo je otvoreno prekrasnim igrokazom koji je pripremljen i izveden pod imenom "Jesenski radovi na polju i u kući". Kraljica Katarina bila je na visini zadatka svojom glumom i prenošenjem tih običaja na sve nas okupljene. Publika je uživala i uz smijeh i pljesak pozdravljala događaje na pozornici. Kako to obično biva, sve je završilo uz čašicu rakije, čvarke, domaći kruh, a blagovanju su pridonijeli prijatelji iz Hercegovine pristigli s pršutom i vinom.

Igrokaz je prikazao natjecanje bračnoga para, supružnika podrijetlom iz Bosne i iz Hercegovine. Obje strane bratile su 'svoje', a na kraju je prevladala veselica s pečenim odojkom na ražnju, kolom i glazbom. Kuma koja je pristigla s privremenoga rada iz Njemačke uni-

jela je dodatno humorističko poglavlje i sadržaj u igrokaz.

U igrokazu su sudjelovali: Pero i Lucija Tolo, Zorica i Zlatko Laush, Mijo i Ružica Maračić, Ivanka Kranjović, Rozika Filipović, Stjepan Dimac i Miro Mlinar.

Gosti, Zagreb Jr. tamburice iz Clevelanda i KUD "Zvuci domovine Hrvata Korduna" također su pripremili i izveli lijepi program. A završetak je pripao domaćinima, "Kraljici Katarini", koja je ponovno pripremila ugodno iznenađenje. U lijepim narodnim nošnjama iz svoga kraja mnogobrojni folkloristi, tamburaši i harmonikaši izveli su vrlo dobar program i završnicu učinili nezaboravnom. ■

Dramska sekcija "Kraljice Katarine" izvodi igrokaz

ENG The Kraljica Katarina Culture & Arts Society of Croatians from Bosnia-Herzegovina organised a *sijelo* (fête) at the Cardinal Stepinac American Croatian lodge in Eastlake, in the eastern part of Cleveland, USA, that opened with a play on Autumn Work in the Field and at Home.

'Ako je od Boga teći će, ako nije nestat će'

Tog blagdana na misnim slavljima u Međugorju slavi se na desetak svjetskih jezika, a na njima nazoče desetci tisuća domaćih i inozemnih vjernika. Hodočasnici posjećuju Brdo ukazanja i brdo Križevac i mole

Kip Uskrslog Spasitelja poznat je po tome što iz desnog koljena kapaju suze, tj. tekućina koja po kemijskom sastavu odgovara ljudskim suzama

Brončani kip Uskrslog Spasitelja iza crkve sv. Jakova postavljen je za Uskrs 1998., a djelo je slovenskoga kipara Andreja Ajdiča (Foto Đani)

Iza crkve sv. Jakova za Uskrs 1998. postavljen je brončani kip Uskrslog Spasitelja, djelo slovenskoga kipara Andreja Ajdiča, oko kojeg je uređen prostor za molitvu Križnoga puta.

Tekst: **Marijan Sivrić**

Proslava Uskrsa, najvećega katoličkog blagdana, proteći će u Međugorju u euharistijskim gozabama, molitvama i pomirenjima s Bogom. Misna slavlja slavit će se na desetak svjetskih jezika, a redovito Uskrs slave u Međugorju hodočasnici iz: Njemačke, Austrije, Švicarske, Italije, Irske, SAD-a, Koreje, Španjolske, Libanona, Slovačke, Francuske, Poljske,

Ukrajine... Velik broj vjernika tijekom cijeloga dana na koljenima je i u molitvi kleči pred Gospinim kipom pred međugorskom crkvom. Hodočasnici posjećuju Brdo ukazanja i brdo Križevac i mole. Također, mnogobrojne skupine mole pokraj kipa uskrsnuća iza međugorske crkve.

'VIJEST STOLJEĆA'

Iza crkve sv. Jakova za Uskrs 1998. postavljen je brončani kip Uskrslog Spasitelja, djelo slovenskoga kipara Andreja

Ajdiča. Oko njega je za Uskrs 2002. godine uređen prostor za osobnu i skupnu molitvu Križnoga puta za one koji ne mogu na Križevac. U molitvi tu čekaju svoj red kako bi dotaknuli desno Isusovo koljeno iz kojeg kaplje tekućina na najbliža vodi. Neki tekućinu uzmu na svoju maramicu i ponesu svojoj kući. Mnogi kažu: "Ako je od Boga teći će, ako nije nestat će."

Prošlo je gotovo 36 godina od prvih vijesti o ukazanju Gospe Kraljice mira, po tvrdnjama šestero vidjelaca, na Po-

dbrdu u Bijakovićima u župi Međugorje. Strastveni zagovornici Međugorja i tamošnjih ukazanja znali su govoriti kako je ukazanje Kraljice mira i njezino slanje poruka preko dječice bila "vijest stoljeća". Šestero međugorskih vidjelaca provodi više od tri i pol desetljeća zaokupljeno susretima s hodočasnici-ma. Od prvih tvrdnji o susretu s Gospom pa do danas život su posvetili molitvi i razgovorima s milijunima ljudi koji u Međugorje hrle sa svih strana svijeta. O njima se stalno govori kao o djeci, no oni su sada odrasli ljudi s iskustvom zasnovanih obitelji i ukupno osamnaestero djece. Vicka, Marija i Ivan i danas tvrde da imaju svakodnevna ukazanja, dok Mirjana, Ivanka i Jakov kažu kako ukazanja imaju jednom godišnje. "Međugorski vidioci ne manipuliraju jer tijekom ukazanja uistinu nešto vide, a to kod njih nije izazvano vanjskim utjecajima. Naravno, ne mogu vam govoriti što vide", tako je ukazanja opisao ugledni francuski liječnik, neurolog dr. Philippe Loron koji je znanstveno ispitivao reakcije vidjelaca u trenucima dok su tvrdili da imaju ukazanja.

MILIJUNI HODOČASNIKA POHRLILI U KAMENJAR

Od toga 24. lipnja 1981. godine ova mala hercegovačka župa Međugorje s tek nekoliko stotina stanovnika ucrtana je na mnoge svjetske karte. Milijuni

Crkva sv. Jakova u Međugorju (Foto Đani)

Cvjetnica (Foto Đani)

kost svih rasa i naroda, rasprostranjuju pozitivne vibracije, objašnjavaju zašto su međugorski vidioci postali praktički planetarno poznati i što su o ukazanjima rekli svjetski priznati znanstvenici. Shvatit ćete kako većina hodočasnika u Međugorju ne traži čudo, već mir, a i on je u svojoj jednostavnosti zapravo čudo.

UHIĆENJA I POLICIJSKA ISPITIVANJA

Tijekom prvih godina bilo je i progona od komunističkih vlasti, župnik fra Jozo Zovko osuđen je na tri i po godine zatvorske kazne, vidioci i njihove obitelji prošli su policijska ispitivanja. Hodočasnike to nije omelo, oni su bili ti koji su učinili da se Međugorje spominje uz najveća marijanska svetišta poput Lourdesa ili Fatime. Ne morate biti vjernik da biste se sa strahopoštovanjem penjali prema Podbrdu. Na strmome putu iznad mjesta Bijakovići u župi Međugorje, na jugu Bosne i Hercegovine, milijuni hodočasnika u proteklih trideset i šest godina jednostavno su odnijeli svaku travku, kamenčić, grumen zemlje. Prizor koji ćete zateći jednostavno vam se mora urezati u pamćenje - ostala je gola stijena kao svojevrсни dokaz vjere i ustrajnosti, strpljenja... Propješačilo je upečatljivom stazom u tri i pol desetljeća najmanje četrdeset milijuna ljudi. Kažu neki i mnogo više. A bilo je i onih koji su išli na koljenima, puzali, bosonogi iskazivali duboku vjeru, ufali se u Djevicu Mariju. Idu i danas i noću i danju i po kiši i po vjetru, ne plaši ih ni žega ni mraz.

hodočasnika pohrlili su u kamenjar, na brežuljak za kojeg bi materijalisti rekli da je bezvrijedan jer osim šipražja, škrte zemlje i stijene pržene suncem ne nudi previše. Međugorje je, međutim, mnogima ponudilo nadu. Tražeći rješenja u nagomilanim problemima, u crkvu svetoga Jakova, na Podbrdu ili na brdu Križevacu, na te tri glavne točke međugorske župe, pohrlili su ljudi svih boja kože, od običnih radnika do holivudskih zvijezda. Valjda milijardama izrečenih molitvi na svim svjetskim jezicima tražili su duhovno utočište, vapili za ozdravljenjem ili jednostavno čeznuli za mirom. A to rade i danas jer snaga Međugorja ne blijedi. Hodočasnici u Međugorju stvaraju sliku svjetskog središta, šire toleranciju, svojim ponašanjem pozivaju na jedna-

Hodočasnici iz Libanona mole oko kipa Uskrsloga, Uskrs 2016.

Brdo ukazanja

Gomila kamenja s usađenim križem na vrhu svih tih trideset i šest godina samo je podsjetnik na mjesto gdje se Gospa, kako milijuni ljudi vjeruju, ukazala pred šestero djece koja su se išla prošetati i potražiti ovce na ispaši. Ostalo je zapisano da su te srijede oko 18 sati djeca na Podbrdu vidjela "prekrasnu mladu ženu s djetetom u naručju". Davala im je rukom znak da joj se približe, no kako su kazivali, nije im toga prvog dana ništa govorila. Bili su prestrašeni, priznali su, no pomislili su odmah kako je to bila Gospa. Glas se brzo proširio njihovim obiteljima, susjedima, Međugorjem, Hercegovinom, cijelim svijetom... O svemu je doznala i tadašnja jugoslavenska policija, ispitivana su i djeca i roditelji, fratri... Bilo je i zatvaranja, ali ništa nije moglo spriječiti da u svijet ode informacija o intrigantnom događaju u ovoj hercegovačkoj župi.

'JA SAM KRALJICA MIRA'

Trideset i šest godina nakon toga rijeke ljudi i dalje se uspinju na Podbrdo ili Brdo ukazanja. A tako je, kaže šestero vidjelaca, Gospa njima već prvog tjedna i poručila: "Ja sam Kraljica mira".

I od tada je, najviše usmenom predajom, župa Međugorje postala "najbrže rastuće kršćansko svetište na svijetu" i mnoga svjedočanstva o ozdravljenjima dala su Međugorju novu dimenziju...

No, tih prvih dana kada je šestero djece nastavilo odlaziti na Podbrdo nitko nije ni slutio kako će međugorska

župa postati vijest svjetskog značaja. "Nitko nije mogao predvidjeti ovakav tijek događaja. Da mi je netko tada, u krutome komunističkom režimu rekao ne boj se, evo, doći će hodočasnici su tra iz Moskve, Seula, Tokija, iz svih dijelova svijeta, to bi nadilazilo maštu", rekao je tadašnji međugorski župnik fra

Gospin kip pred crkvom sv. Jakova u Međugorju (Foto Đani)

Procesija s Gospinim kipom, na obljetnicu ukazanja 2016. godine

Papin izaslanik stigao u Međugorje

Posebni izaslanik pape Franje za Međugorje, poljski nadbiskup Henryk Hoser, stigao je 29. ožujka u to mjesto u Hercegovini poznato po navodnim Gospinim ukazanjima u višemjesečnu misiju čiji je cilj unaprijediti pastoralni rad s hodočasniciima kojih svake godine stigne više od dva milijuna. Hoser je stigao zajedno s provincijalom Hercegovačke franjevačke provincije Uznesenja blažene Djevice Marije fra Miljenkom Štekom, a dočekao ih je župnik fra Marinko Šakota, mnogo-brojni svećenici i časne sestre. Poljskog nadbiskupa Hosera pljeskom je pozdravilo više stotina župljana Međugorja i hodočasnika koji su se tamo zatekli. Papin izaslanik pomolio se u župnoj crkvi sv. Jakova i okupljenima kratko poručio da je Marija kraljica Poljske te ih pozvao da bude kraljica njihovih života i zatim se uputio u župni ured. (Hina)

Jozo Zovko, jedan od najpoznatijih svjedoka međugorskih događaja.

Teško će biti ikada pobrojiti sve slavne osobe koje su proteklih desetljeća pohodile Međugorje. Mnogi su znali u tajnosti pomoliti se, obići svetište i ostaniti podalje od medija. No, bez obzira na to, popis svjetski poznatih ljudi koji su hodočastili u svetište Kraljice mira dugačak je. A i njihova svjedočanstva često su bila upečatljiva. "Vjera mi pomaže da dobijem blagodat tolerancije te da shvatim pravu dimenziju stvari. Na neki način vjera me je i dovela u Međugorje. Odavde želim ponijeti poruku mira", ispričao je jedan od najpoznatijih tenora svih vremena Jose Carreras kada je 1996. godine bio u Međugorju. I održao koncert koji se smatra najvećim kulturnim događajem u Međugorju u 20. stoljeću.

Pjevao je u Međugorju i slavni talijanski pjevač Andrea Bocelli. Nije ni on radio veliku pompu od svog dolaska u crkvu sv. Jakova. "Nisam u Međugorje došao davati poruke, nego ih primiti", ponavljao je slavni Talijan. A posebno vezan za Međugorje svakako je i popularni holivudski glumac Jim Caviezel, umjetnik koji se proslavio ulogom Isusa u Pasiji Mela Gibsona. Za Međugorje

"Vjera mi pomaže da dobijem blagodat tolerancije te da shvatim pravu dimenziju stvari. Na neki način vjera me je i dovela u Međugorje", ispričao je Jose Carreras kada je 1996. bio u Međugorju.

gorje će reći da je imalo važnu ulogu u njegovu životu. "U Međugorju je osjetio veliku ljubav i mir. Osjetio sam da mogu vjerovati", rekao je Jim Caviezel.

DUGAČAK POPIS SLAVNIH

A popis slavnih koji su posjećivali Međugorje i u njemu nalazili mir godinama je postajao sve veći pa su pokraj crkve sv. Jakova ili na Podbrdu bili i talijanski predsjednik Francesco Cossiga, dugogodišnji prvi čovjek Formule 1 Bernie Ecclestone, glumci Michael York i Martin Sheen, operna pjevačica Cecilia Gasdia... U Međugorje je stigao i Papin izaslanik, nadbiskup iz Poljske Henryk Hoser, koji će ostati dio ljeta raditi na poboljšanju pastoralnoga rada u župi. ■

ENG Celebrations of Easter mass in Međugorje take place in ten languages and are attended by tens of thousands of the local and foreign faithful. Pilgrims visit Brdo Ukazanja (Apparition Hill) and Križevac Hill to pray.

Pozivamo Vas na tradicionalne ljetne projekte Hrvatske matice iseljenika

ECO HERITAGE TASK FORCE

U NINU od 23. srpnja do 12. kolovoza

Prijavite se na ekološko-volonterski projekt Hrvatske matice iseljenika EHTF.

Grad Nin prepoznao je vrijednost projekta ECO HERITAGE TASK FORCE i prihvatio ulogu doma-

ćina mladima hrvatskog podrijetla koji dolaze iz čitavoga svijeta dragovoljno raditi na očuvanju hrvatske prirodne i kulturne baštine.

Projekt je u ovih dvadesetak godina realiziran gotovo u svim krajevima Hrvatske (više o samom projektu EHTF na našim web stranicama).

Smještaj je osiguran, a radit će se na staroj solani, arheološkim nalazištima i uređenju okoliša.

Planiramo izlete vikendom, tečaj hrvatskoga jezika, dramsko-filmsku i medijsku internetsku radionicu u poslijepodnevni satima te još mnoštvo zanimljivih sadržaja u ova tri tjedna boravka i rada. Plaća se samo put do Zagreba, a sve drugo je u organizaciji HMI-ja.

Zauzvrat mladi dragovoljno rade nekoliko sati dnevno na poslovima koje isplanira domaćin. Upoznat će taj kraj, družiti se i upoznavati međusobno, ali i s mladima Nina. Vjerujemo da će i ove godine sudionici doći iz najmanje 15 zemalja.

Prijaviti se mogu mladi iz čitavoga svijeta, stariji od 18 godina, do kraja lipnja.

STVARANJE KAZALIŠTA

Prijavite se na seminar STVARANJE KAZALIŠTA koji će se održati od 8. do 16. srpnja na Školjiću pokraj Zadra (otok Galovac).

Seminar je namijenjen zaljubljenicima u kazalište, voditeljima i sudionicima kazališnih amaterskih grupa koje djeluju izvan Hrvatske ili se planiraju osnovati.

Steknite novo znanje uz veselo druženje i rad. Ostvarite nove kontakte i razmijenite iskustva s kazališnim amaterima iz cijeloga svijeta, pod stručnim vodstvom redateljice i dramske pedagoginje Nine Kleflin. Program je podijeljen u prijedpodnevni teoretski dio s audio-vizualnim materijalima i poslijepodnevni praktični dio. Seminar završavamo izvođenjem predstave domaćeg autora, kako bismo pred lokalnom publikom primijenili usvojeno znanje. Sadržaj programa obogatit će se prigodnim tematskim predavanjima te posjetom Zadru na neku od predstava koje će se prikazivati u sklopu Zadarskog ljeta.

Kazalište će se stvarati na otočiću Galovcu - Školjiću u neposrednoj blizini mjesta Preko na otoku Ugljanu, koji se nalazi nasuprot Zadru. Polaznici će biti smješteni u obnovljenome franjevačkom samostanu u dvokrevetnim sobama s kupaonicom.

Hrvatska matica iseljenika pokriva troškove seminara, a polaznici plaćaju samo smještaj (300 kn dnevno - puni pension).

Prijave se primaju do 15. lipnja.

Naš moto je - Kazalište je teško osmisлити, ali ga nije teško stvoriti!

Informacije i prijave:

Hrvatska matica iseljenika, Trg Stjepana Radića 3, 10 000 Zagreb, HR-Croatia

www.matis.hr

E-mail adresa voditeljice projekta Nives Antoljak: nives@matris.hr

Iskra koja se razbukkala u vatru

Sve je započelo osnivanjem folklornog ansambla "Nova nada", odlukom nekolicine članova, zaljubljenika u kulturu svojih predaka. Tako je stvorena jezgra koja je utjecala na ostale te se ubrzo ansambl počeo širiti i po broju članova i drugim kulturnim aktivnostima

Domaćini – Croatian Folklore Ensemble Nova Nada

Tekst: **Franjo Bertović** Foto: **HBZ**

Nedavno je održan 17. Cro-Fest u Detroitu, američkoj državi Michigan. Ova velika i popularna kulturna priredba održava se već 17 godina zaredom u organizaciji i pod pokroviteljstvom Hrvatskoga folklornog ansambla "Nova nada" i njezina umjetničko-glazbenoga direktora Stevea Talana. Ovaj neumorni čovjek donio je iskra u ovaj grad i okolicu, koja se razbukkala u vatru.

Sve je započelo osnivanjem folklornog ansambla "Nova nada", prije 22 godine, odlukom nekolicine članova, zaljubljenika u kulturu svojih predaka. Tako je stvorena jezgra koja je utjecala na ostale te se ansambl počeo širiti i po broju članova i drugim kulturnim aktivnostima. Vodstvo je shvatilo da se kultura ne čuva samo nastupima na

pozornicama, već i istraživanjima, proučavanjima i održavanjem radionica o kulturnim arealima 'staroga kraja'. Razvili su dobru suradnju s drugim društvima u gradu, u Americi i Kanadi, ali i u domovini Hrvatskoj. Nekoliko kulturno-umjetničkih društava iz Hrvatske rado s njima surađuje. Prošle godine "Nova nada" bila je na kulturnoj turneji po Hrvatskoj i Mađarskoj te još više učvrstila tu suradnju.

Za Cro-Fest ulaznice se rasprodaju dva tjedna unaprijed. Obično se dvorana od 450 sjedala brzo popuni. Isto je s prijavom kulturno-umjetničkih društava za nastup na festivalu.

Za Cro-Fest ulaznice se rasprodaju dva tjedna unaprijed. Obično se dvorana od 450 sjedala brzo popuni. Isto je s prijavom kulturno-umjetničkih društava za nastup na festivalu. Zbog prostora i vremena broj KUD-ova je ograničen. Prijave i pripreme započinju puno ranije, a organizatori paze da je sve na vrijeme i dobro učinjeno. Oni vjeruju da je i to njihov prilog našoj kulturi i identitetu. Ništa se ne propušta slučajnosti. Krasi ih profesionalnost i gosti se ponovno s veseljem vraćaju. Tiska se i Programska knjižica kako bi sve bilo unaprijed zacrtano i kako bi voditelji programa, odjeveni u narodne nošnje, bili dobro upućeni u program koji će biti izveden na pozornici te ga znalački najavili publici.

Na CroFestu 2017. nastupila su ova kulturno-umjetnička društva: Domaćini – Croatian Folklore Ensemble "Nova nada", Detroit Star Jr. Tamburitza, Detroit Tamburitza Orchestra (ova tri KUD-a su iz Detroita), Folklorni ansambl "Hrvatski korijeni" iz St. Thomasa (Ontario, Kanada), Carpathia ansambl, Kulturno društvo Hrvata BiH "Kraljica Katarina" iz Clevelanda, Bulgarian Folk Ensemble "Izvor" iz Troya (Michigan) i KUD "Selo" iz Columbusa.

Za ples i razonodu brinuo se Tamburaški sastav "Zadnja stanica" iz Steeltona u Pennsylvaniji. Sastav, koji trenutno plijeni i svojim talentom, energijom i raznovrsnim repertoarom, diže tamburašku glazbu u sam vrh. ■

Folklorni ansambl "Hrvatski korijeni" iz St. Thomasa (Ontario, Kanada)

ENG The 17th annual Cro-Fest was recently staged in the city of Detroit, USA. This popular culture event is organised and sponsored by the Nova Nada Croatian folklore ensemble and its director Steve Talan.

Brzo, lako i zanimljivo ovladajte temeljima hrvatskoga jezika učite kada želite i gdje želite

*A fast, easy and interesting way to learn the basics of Croatian.
Learn when and where you want.*

Sveučilište u
Zagrebu

@ srce

HIT-1

Prvi sveučilišni on-line tečaj hrvatskoga kao drugoga i stranoga jezika

The first on-line course of Croatian as second and foreign language

**11. rujna – 3. prosinca 2017.
(prijave do 1. rujna 2017.)**

*September 11 – December 3, 2017
(registration until September 1)*

- **7 nastavnih cjelina u sustavu MoD (utemeljen na Moodleu)**
- **150 nastavnih aktivnosti**
- **24 sata online nastave u živo**
- **iskusni lektori, stručnjaci za hrvatski kao ini jezik**
- **interaktivan, komunikacijski i individualiziran pristup učenju jezika**
- *7 learning units in the Moodle-based e-learning system*
- *150 learning activities*
- *24 hours of real-time communication online*
- *experienced language instructors, specialists in Croatian as L2*
- *an interactive, communicative and individual approach to language learning*

Pogledajte videopriloge o tečaju na mrežnoj stranici

Look at videos about the course at web page

www.matis.hr

Obavijesti i upisi

additional information and enrollment:

ecroatian@gmail.com

Piše: **dr. fra Šimun Šito Ćorić**, Švicarska
(sito.coric@gmx.net)

Istodobno kad je jedan džihadist krenuo u svoj ubilački napad pred Westminsterском palačom, na UN-tribunalu u Haa-gu počinjala je žalbena rasprava protiv "Hrvatske šestorke". Tu je bilo također isticano kako je Prvostupanjsko vijeće značajno oštetilo njih i pravdu odbivši prihvatiti sve izjave svjedoka o djelovanju mudžahedina u ratu u BiH. Među tim odbijenim izjavama upada u oči i svjedočenje jednoga pokajnika i zapovjednika (Alija Hamad) odreda *el Mudžahid*: nakon džihadističke obuke u vojnome logoru bin Laden u Afganistanu, već u ljeto 1992. poslan je u BiH da uz vjersku obuku i ratne operacije širi Al-Qa'idinu mrežu i radikalizaciju muslimanskog stanovništva. Opisao je detaljno svoj ratni put s napadima na hrvatska sela u okolici Travnika i Zenice, i zapovijed da ih "očiste" od Hrvata. Potanko je svjedočio o odredu *el Mudžahid* i njihovim vezama sa zapovjednicima Armije BiH i s bošnjačkim političkim vodstvom, uključujući i Aliju Izetbegovića. Nikad nije bio optužen za ratne zločine, ali jest za sudjelovanje u onome strašnome terorističkom napadu automobilom-bombom na Hrvate u Mostaru 1997., a koji su Muslimani i tada predstavnici Međunarodne zajednice žurno pripisali – samim Hrvatima. Već prije toga muslimansko političko vodstvo bilo mu je dalo državljanstvo BiH, kao i većini njegovih suboraca u *el Mudžahidu*. Raspravno sudske vijeće sve to je ocijenilo nebitnim, uključujući

Da, postoji udruženi zločinački pothvat i muslimanska nezahvalnost!

Hrvatska je u tolikoj mjeri pomagala Armiji BiH i njezinu narodu da bi se logikom Raspravnog vijeća moglo zaključiti da je Armija BiH djelovala kao agent Hrvatske na teritoriju BiH

i stravična obredna ubojstva Hrvata, prihvativši tezu tužitelja da su Hrvati sami sebe etnički čistili, dok ih oko četrdeset tisuća mudžahedina i onih drugih koji su im se pridružili, nisu zanimali.

VOJNI LOGORI ZA OBUKU DŽIHADA

Prema Prvostupanjskom vijeću UN-tribunala, strah Hrvata u BiH pred tim krvoločnim džihadistima bila je izmišljotina. Nju su za haaško tužiteljstvo pripremili visoki časnici britanske vojske u sklopu misije UNPROFOR-a u BiH, točno na prostoru na kojem su tada pred njihovim očima osnivani prvi vojni logori za obuku džihada na europskome tlu. I na osnovi svjedočenja tih časnika temeljile su se optužnice i prvostupanjska presuda za svehrvatski zločinački pothvat "Hrvatskoj šestorci", baš kao i presuda D. Kordiću.

Odsjedio sam pred sudskim događajem svih ovih završnih sedam dana na UN-tribunalu u Haagu u slučaju "Hrvatske šestorke". Razgovarajući s politički raznolikim ljudima u tijeku i nakon toga, složili smo se u sljedećem: očito postoji

njenice da su posezali za falsificiranim dokumentima, sumnjivim svjedocima, iskrivljivanjem činjenica, neistinama te izmišljali krivnju i/ili montirali je do krajnjih granica. Tu su se tužiteljice i tužitelji pokazali kao jedina profesija na svijetu koja može bez ikakvih posljedica lagati i činiti sve to. Analitičari će u konačnici vidjeti koliko su to činili zbog svoje neobrazovanosti, koliko zbog političkih razloga, zbog svoje "karijere" ili zbog nečeg još goreg.

U GOLEMOJ NEVOLJI

U nekim trenucima svoga nastupa podsjećali su nas na metode kolonijalnih, staljinističkih i nacističkih sudova. Ako je ovo sud UN-a, a jest, institucije koja bi trebala biti najveća i najsigurnija pravna instanca na zemlji, onda je naš planet u golemoj nevolji. Ne samo da ne mogu biti nikome u svijetu uzor pravednog sudovanja, a što bi trebali, nego su oni, od del Ponte do danas, najveća sramota UN-tribunala u Haagu.

A onda naši sugrađani Bošnjaci i njihova gola nezahvalnost. Kad se uzme u

obuku, zbrinjavala u svakom pogledu stotine tisuća njihovih izbjeglica, organizirala im na svom području oko četrdeset škola za njihovu djecu, a da ostalu humanitarnu pomoć i ne spominjemo, onda je dobro rečeno sada u Haagu: Hrvatska je u tom razdoblju u tolikoj mjeri pomagala Armiji BiH i njezinu narodu da bi se logikom Raspravnog vijeća moglo zaključiti da je Armija BiH djelovala kao agent Hrvatske na teritoriju BiH.

BOŠNJACI DOVRŠAVAJU RATNE CILJEVE

Dobro se podsjetiti da je u troškovima RH za sve te izbjeglice i svekolike njihove potrebe Međunarodna zajednica sudjelovala tek s 8% troškova. A počelo je sve od organizirane izdaje muslimanskih vojnika pripadnika HVO-a, preko ubojstava vodećih Hrvata do današnjih gaženja osnovnih ljudskih i narodnih prava Hrvatima u BiH. Lako se dobije dojam da takvim postupcima, kao i današnjim fabriciranjem optužnica Hrvatima, Bošnjaci dovršavaju svoje ratne ciljeve. Bošnjački sudovi već donose presude u kojima se tvrdi da je Hrvatska izvršila vojnu agresiju na BiH iako je to očito krivotvorenje povijesti. Hoće li se itko moćan i pošten naći među Bošnjacima koji će utjecati na vodeće ljude svoga naroda da zbog osnovne zahvalnosti poštede Hrvate barem od kleveta i progona, te taj mentalitet crne nezahvalnosti i sljepoće počne uklanjati iz bošnjačkih duša?! I da se samo malo zamisle što bi još sve bilo od njih pred srpskim hordama da im Hrvatske nije bilo?! Ako ništa od toga, onda barem zbog toga što nam u BiH druge nije, nego biti i ostati dobri susjedi! ■

Tužiteljstvo UN-tribunala u Haagu posezalo je za falsificiranim dokumentima, sumnjivim svjedocima, iskrivljivanjem činjenica, neistinama te je izmišljalo krivnju i/ili montiralo je do krajnjih granica.

zločinački pothvat, ali ne "Hrvatske šestorke", nego Tužiteljstva UN-tribunala u Haagu da svakako nametnu krivnju optuženima. Koliko i kakve dokaze su za to koristili, upozoravale su obrane sve šestorice optuženika, pokazuju či-

obzir, što je istaknuto i na sudu u Haagu, da su Muslimani primili oko 90% naoružanja od Hrvatske, da je Hrvatska, uz sve svoje ratne nevolje, na svom području liječila oko petnaest tisuća njihovih vojnika, osnivala im vojne centre za

Grad između Drave, Bilogore i Kalnika

Koprivnica danas ima tendenciju snažnoga razvoja u jako subregionalno središte koje nadilazi u prošlosti važnije Križevce, a po snazi je u rangu Varaždina i Bjelovara

Zrinski trg

je doživjela veću naseljenost zahvaljujući agrarnoj valorizaciji, kao i kasnijoj prometnoj valorizaciji prostora. Koprivnica je ime dobila po istoimenome potoku na 140 metara n.v. Područje lokalne samouprave grada Koprivnice sastoji se od devet naselja i graniči s pet susjednih općina te Bjelovarsko-bilogorskom županijom na jugu. Na zapadu su općine Sokolovac i Rasinja, na sjeveru Koprivnički Ivanec i Peteranec te na istoku Koprivnički Bregi. Koprivnica danas ima tendenciju snažnoga razvoja u jako subregionalno središte koje nadilazi u prošlosti važnije Križevce, a po snazi je u rangu Varaždina i Bjelovara.

SLOBODNI KRALJEVSKI GRAD

Prvi spomen Koprivnice datira još iz 1207. godine kada je novonastalo naselje iskoristilo prednosti prometnoga položaja iz dravske nizine prema jugu i sjeveru uz razvoj trgovine, obrta, kao i jačih upravnih i crkvenih funkcija. Povlastice slobodnoga kraljevskoga grada Koprivnica je dobila od kralja Ludovika Anžuvina 4. studenoga 1356. godine. Prodom Turaka na Balkan Koprivnica dobiva sve veći vojno-obrambeni značaj te gradnjom snažne utvrde postaje u 16. stoljeću središte vojno-krajiške

Piše: Zvonko Ranogajec

Koprivnica je grad na sjeveru Hrvatske, u prostoru gornje Podravine, i središte je Koprivničko-križevačke županije.

Smješten je na dodiru sjevernih obronaka Bilogore i jugoistočnih obronaka Kalničkoga gorja s naplavnom ili aluvijalnom ravni rijeke Drave. Sama Koprivnica položena je na ocjeditoj terasi koja

Prvi spomen Koprivnice datira još iz 1207. kada je novonastalo naselje iskoristilo prednosti prometnoga položaja iz dravske nizine prema jugu i sjeveru uz razvoj trgovine i obrta.

Paviljon u Gradskom parku

Upravna
zgrada
Podravke

kapetanije. Do 1595. godine Koprivnica je središte Slavonske vojne krajine, kada ono prelazi u Varaždin. Koprivnica ostaje najznačajnija utvrda u Varaždinske generalatu. Smirivanjem vojnih aktivnosti između Habsburške monarhije i Turskoga carstva Koprivnica se širi u sklopu utvrde i izvan zidina tako da raste broj stanovnika, a do 19. stoljeća ona je treći po veličini hrvatsko-slavonski kraljevski grad.

U 17. stoljeću gradi se župna crkva sv. Nikole koja i danas ima istu ulogu, da bi franjevački red 1675. godine sagradio samostan i crkvu sv. Antuna Padovanskoga. U tom razdoblju 17. stoljeća razvijaju se raznovrsni obrti (kovači,

Restoran "Podravska klet"

Prehrambena industrija
Podravka svakako je
najznačajnija industrija
Koprivnice i sjevernoga dijela
Hrvatske, ugledna tvrtka koja
svoj razvoj temelji na stalnim
tehnološkim inovacijama.

remenari, kožari, zlatari, čizmari, mesari), a grad organizira nekoliko godišnjih sajмова i ima svoju mitnicu ili carinicu koja svjedoči o opsegu trgovine i obrta te razmjene dobara, što na sebe veže i snažan razvoj školstva i kulture.

ŽELJEZNIČKO ČVORIŠTE

Grad se širi izvan bedema koji se ruše, a definitivni razvoj nastupa gradnjom željeznice Budimpešta-Zagreb, koja dolazi do grada 1870. godine. Željezničko čvorište Koprivnica postaje gradnjom pruge prema Virovitici, a 1937. godine i prema Varaždinu. Na prijelazu stoljeća snažnije se razvija manufaktura (pivovara, mlinarstvo, klaonice, solana, ciglana), a povezano s njome i bankarstvo,

Središte grada iz zraka

Crkva sv. Nikole

Ribolov na Šoderici

kao i kulturna nadgradnja (osnovne i strukovne škole, gimnazija, kazalište, čitaonica, muzej). Manje gospodarsko zaostajanje Koprivnica bilježi između dvaju svjetskih ratova da bi nakon 2. svjetskog rata došlo do razvoja snažnih industrija koje i danas čine temelj gospodarske slike Koprivnice.

Prehrambena industrija Podravka svakako je najznačajnija industrija Koprivnice i sjevernoga dijela Hrvatske, ugledna tvrtka koja svoj razvoj temelji na stalnim tehnološkim inovacijama koje su započele proizvodnjom začina za jelo - Vegete. Po tome je Podravka prednjačila i među industrijski i tehnološki razvijenijim zemljama, čime se pokazalo da se i sredinom prošlog stoljeća u inovacijama moglo konkurirati znatno razvijenijim zemljama. Podravka ima svoje tvornice diljem Europe, ali i drugih kontinenata. U sklopu Podravke razvila se i pivovara koja se s vremenom izdvojila u Panonsku pi-

vovaru, a koja je postala dio koncerna Carlsberg. Osim asortimana iz Carlsbergovih proizvoda, Carlsberg Croatia proizvodi poznato Pan pivo. Koprivnica je i sjedište farmaceutske industrije Belupo, kao i drvne industrije Bilokalnik te industrije papira Hartman. Uz to, značajna je i građevinska, kožna i metalna industrija.

GRAD SPORTA

Snažnu industriju prati i bankarski sektor u Podravskoj banci. Turizam se realizira kao lovni i ribolovni na rijeci Dravi i riječnim te umjetnim jezerima, od kojih je za rekreativne svrhe Koprivničana najznačajnija Šoderica. Koprivnica je i grad sporta odnosno ženskoga rukometa, a klub Podravka bivši je europski prvak, kao i jedini prvak Hrvatske svih godina od osamostaljenja. Ugledan sportski kolektiv je i nogometni prvoligaš Slaven Belupo.

Koprivnica je tijekom povijesti dala više značajnih osoba, a jedna od najpoznatijih je znanstvenica i izumiteljica začina Vegete Zlata Bartl, stolnotenisač i pisac Žarko Dolinar, književnici Franjo i Fran Galović te Božidar Prosenjak, slikar Ivan Generalić, povjesničar Rudolf Horvat i glazbenica Ivana Vrdoljak.

Koprivnica s područjem lokalne samouprave prema posljednjem popisu ima 30.854 stanovnika, a samo naselje Koprivnica 23.955 stanovnika. ■

Sportska perjanica grada - rukometašice Podravke

ENG Koprivnica is a northern Croatian town in the upper Podravina region and the administrative hub of Koprivnica-Križevci County. The town and the broader area administered by the local government has a population of 31 thousand, of which 24 thousand live in Koprivnica.

Tekst: Naida Šehović (izvor: TZ Koprivničko-križevačke županije)

Foto: Arhiva TZ Koprivničko-križevačke županije

U povodu obilježavanja desete godine projekta *Pisanice od srca* i tradicije uskrnog ukrašavanja pisanica u Podravini, naivnog slikarstva i galerijskih cesta upriličeno je 24. ožujka otvorenje izložbe *Pisanica od srca* na Zrinskome trgu u Koprivnici. Tradicionalna izložba *Pisanica od srca* pod nazivom *Ususret Uskrsu* jedinstven je projekt kojim su Koprivničko-križevačka županija i grad Koprivnica postali prepoznatljivi u Hrvatskoj i u svijetu. Kao i dosadašnjih godina, napravljene su od pleksiglasa, visoke su 2,05 metara, široke metar i pol i zajedno s postoljem teške 120 kilograma.

JEDINSTVENO I ORIGINALNO

Oslikavanje pisanica raznim tehnikama u Koprivničko-križevačkoj županiji ima dugu tradiciju, a od 2008. godine ima status hrvatskoga kulturnoga nematerijalnog dobra. Najpoznatiji majstori oslikavanja jaja su iz Molva i Podravske Sesveta. Posebni likovni izričaj, naiva, iznjedrila se u Hlebinama – u srcu Podravine. Sve je počelo tridesetih godina prošlog stoljeća pojavom dvojice podravskih seljaka, samoukih slikara, Ivana Generalića i Franje Mraza. Naivno slikarstvo postaje fenomen koji je proslavio ne samo Hlebine, već i cijelu Hrvatsku diljem svijeta.

Velike pisanice postale podravski brend

Pisanice ukrašavaju članovi podravskih likovnih udruga koje se bave naivnom umjetnošću. Priloge o projektu snimile su najveće i najutjecajnije svjetske novinske agencije kao što su BBC, Reuters, Associated Press, Xinhua...

Pečuh 2015.

Prije deset godina Turistička zajednica Koprivničko-križevačke županije, prema ideji direktora Turističkoga ureda Zdravka Mihevca, osmislila je i pokrenula projekt izrade velikih uskrasnih jaja oslikanih u maniri naive, pod nazivom "Pisanica od srca". Ideja je bila da se spoji tradicija uskrasnog oslikavanja pisanica i naive oslikavanjem na velikim

formatima kako bi se dobilo nešto jedinstveno i originalno, a radovi bili prikladni za izlaganje na velikim javnim prostorima.

PRVO U KLAGENFURTU

Počelo je eksperimentiranje s materijalima i načinima oslikavanja i traženje načina optimalne realizacije originalne

ideje. Prvu takvu "Pisanicu od srca" izradio je 2008. godine koprivnički umjetnik Branko Dolenec. Bilo je to armirano i ožbukano veliko jaje koje se pokazalo iznimno teškim i nepogodnim za manipuliranje i transport. To jaje, oslikano elementima nadolazećega europskoga nogometnog prvenstva, poklonili smo gradu Klagenfurtu u Austriji. Iste godine koprivnički majstor Tihomir Želimorski izradio je pisanicu od drveta, a oslikali su je naivnim motivima članovi Udruge hlebinskih slikara i kipara:

Tradicionalna izložba *Pisanica od srca* pod nazivom *Ususret Uskrsu* jedinstven je projekt kojim su Koprivničko-križevačka županija i grad Koprivnica postali prepoznatljiviji u Hrvatskoj i u svijetu.

Pisanicu za München oslikavaju Stjepan Pongrac, Josip Gregurić, Đuro Jaković i Zlatko Štrfiček

Branko Matina, Zlatko i Željko Kolarek, Ljerka Tropšek, Zlatko Štrfiček, Stjepan Pongrac i Milan Generalić. Od 2009. godine izrađuju se pisanice od poliester, koje izrađuje križevački obrtnik Dragutin Bermanec.

Tijekom svih ovih godina mnogobrojni slikari naivci iz cijele Podravine svojim kistovima udahnu su životnost i prepoznatljivost svakidašnjice i tradicije podravskoga kraja na ovim velikim pisanicama. Osim već spomenutih Štrfičeka i Pongraca, u oslikavanju pisanica najčešće su sudjelovali Josip Gregurić, Đuro Jaković, Martin i Stjepan Đukin, Dragutin Kovačić, Vladimir Ivančan, Drago Žufika i Zdravko Šabarić. Osim njih svoj obol dali su i Darko Domitrović, Mirko Horvat, Ivan Kančal, Ivan Rođak, Josip Tot, Marija Stipan, Tomislav Grabar, Radovan Grgec, Radmila Bošnjak Kolarek, Martin Kopričanec, Vlado Dolenc, Pero Topljak, Zlatko Huzjak, Dragutin Bešenić i Franjo Mihočka. Svoj doprinos dali su i mnogi drugi slikari naive.

PROMOCIJA NAINOG SLIKARSTVA

"Pisanica od srca", osim što širi radosti Uskrsa, od velikog je značaja za promociju naivnog slikarstva, hrvatske kulture i turizma. Ideja da "Pisanica od srca" postane hrvatska specifičnost i atrakcija pretvorila se u zbilju. Danas za "Pisanice od srca" znaju u cijelome svijetu jer su TV i radijske postaje, razni portali, društvene mreže i tiskovine prenijeli priču o njima. Priloge o projektu snimile su najveće i najutjecajnije svjetske novinske agencije kao što su BBC, Reuters, Associated Press, Xinhua te ih uz pomoć svojih servisa distribuirale

Hrvatsko izaslanstvo uručuje pisanicu papi Benediktu, Vatikan 2010.

Novinarka iz Kine okušala se u oslikavanju pisanice

Posebno se ističe izlaganje jedne od pisanica u GINA galeriji na Manhattanu, u samome srcu New Yorka, koja je nakon toga poklonjena Hrvatskoj bratskoj zajednici u Pittsburghu.

Pisanica ispred crkve u Međugorju

diljem svijeta. Važnu ulogu u promociji "Pisanice od srca" imali su i mnogobrojni turisti koji se posvuda u svijetu fotografiraju uz pisanice.

Vlastitim naporima i sredstvima, ali i uz potporu prije svega Koprivničko-križevačke županije, Ministarstva turizma i Hrvatske turističke zajednice, "Pisanice od srca" krasile su mnogobrojne trgovine, izložbene prostore i galerije ne samo u Hrvatskoj, već i diljem Europe i Amerike (New York, Budimpešta, Bilbao, Milano, Bruxelles, Rim, Prag, Beč, Marseille, Pariz, Riga, München...). Posebno se ističe izlaganje jedne od pisanica u GINA galeriji na Manhattanu, u samome srcu New Yorka, koja je nakon toga poklonjena Hrvatskoj bratskoj zajednici u Pittsburghu. Pisanica putuje često u sela i gradove, mjesta gdje žive hrvatske manjinske zajednice. Bile su izložene primjerice u Dolnjoj Pulji i Fieži u austrijskome Gradišću, u Kotoru u Crnoj Gori, u Pečuhu i Letenju u Mađarskoj... Za Turističku zajednicu Koprivničko-križevačke županije i same slikare najveće je priznanje bila audiencija kod Svetog Oca Benedikta XVI. koji je osobno primio na dar "Pisanicu od srca". Pisanica je oslikavana u galeriji Alberto Sordi u Rimu uz prisutnost

mnogobrojnih stanovnika Rima i turista koji su se tamo zatekli.

IZLOŽBA NA ZRINSKOME TRGU

Već tradicionalno, svake godine uoči Uskrsa, u suradnji s gradom Koprivnicom organizira se Izložba velikih pisanica na Zrinskome trgu u Koprivnici kako bi stanovnici i posjetitelji Koprivnice i Koprivničko-križevačke županije mogli vidjeti neke ranijih godina oslikane pisanice, ali i one koje te godine odlaze na svoja krajnja odredišta.

Kao rezultat projekta pojavili su se mnogobrojni suveniri poput magneta sa slikama pisanica, malih drvenih pisanica oslikanih u tehnici naive, razne prigodne uskrsne pisanice od raznih materijala i sl. Tako je plasiran i jedinstveni suvenir, unikatno i ručno oslikane "solenke" i "paprenke".

Uskoro će novooslikane pisanice otputovati u Berlin, Olomouc (Češka), Lendavu (Slovenija), Vidoše kraj Livna (BiH), Csurgu (Mađarska)...

ENG The Easter Eggs from the Heart exhibition opened on Zrinski square in Koprivnica on the 24th of March to mark the 10th year of the Easter Eggs from the Heart project, the tradition of decorating Easter eggs (pisanice) in Podravina, the naïve art tradition and the street-side open galleries.

Žumberak jest - tih i nenametljiv, a prekrasan kraj

"Arheološka istraživanja dala su nam razne demografske podatke o žumberačkom stanovništvu i načinu njihova života", rekla je Ana Azinović Bebek iz Hrvatskoga restauratorskog zavoda, koja je uz Ljubu Gamulina autorica izložbe

Tekst/foto: Hina

Izložba "Tihi svjedoci vjere, baštine i raskoši", koja s više od 160 arheoloških izložaka i dvadesetak plakata donosi priču o srednjovjekovnoj crkvi sv. Nikole biskupa u Žumberku i stanovništvu tog kraja u različitim povijesnim okolnostima, otvorena je 21. ožujka u zagrebačkome Arheološkom muzeju.

U izložbu uvodi dio o konzervatorsko-restauratorskim radovima na crkvi koji još nisu u potpunosti dovršeni te rezultatima istraživanja koji upotpunjuju spoznaje o arhitekturi crkve i njezinoj povijesti. Slijedi prostorija koja, s nalazima s groblja oko crkve sv. Nikole biskupa, koje je bilo u funkciji od 14. do 18. stoljeća, otkriva život i običaje tamoshnjeg stanovništva i svjedoči o njihovoj velikoj pobožnosti. Saznalo se da su se ukopi održavali pod okriljem Katoličke crkve, a grobovi nisu bili obilježeni ili su obilježeni samo humkom ili drvenim križem. Do sada su arheološki istražena 254 groba, kao i kosturnica s posmrtnim ostacima 223 pokojnika, koji svjedoče i o promjenama u načinu pokapa-

nja pokojnika - u novom vijeku ukapali su se odjeveni u bolju odjeću, a uz njih su pronađeni križevi, krunice i svetačke medaljice. Ti predmeti pokazuju da su ondašnji Žumberčani odlazili na hodočaća u sklopu današnje Hrvatske, ali i u Italiju, Austriju i Njemačku, a prema nalazima nakita, prstenju, broševima, ukrasnim iglama, doznaje se da su pratili modu. Na izložbi su prvi put javnosti predstavljeni rekonstruirani svileni prsluk i kožne cipele plemkinje iz Žumberka iz kriptе u svetištu crkve koji potječu iz 17. stoljeća.

Izložba je rezultat višegodišnjih konzervatorsko-restauratorskih istraživanja Hrvatskoga restauratorskog zavoda te interdisciplinarnе suradnje među znanstvenim i kulturnim institucijama. "Arheološka istraživanja dala su nam razne demografske podatke o žumberačkom stanovništvu i načinu njihova života", rekla je Ana Azinović Bebek iz Hrvatskoga restauratorskog zavoda, koja je uz Ljubu Gamulina autorica izložbe. Tajana Pleše, v. d. ravnatelj Hrvatskoga restauratorskog zavoda, smatra kako je vrijednost izložbe u njezinim nematerijalnim rezultatima jer se "zahvaljujući dobivenim spoznajama dobilo ne-

Ana Azinović Bebek

što puno vrijednije, a to je znanje koje će pomoći da se baština bolje razumije i čuva".

Sanjin Mihelić, ravnatelj Arheološkoga muzeja u Zagrebu, ocijenio je kako ta izložba unosi pojmove koji sažimaju ono što Žumberak jest - tih i nenametljiv, a prekrasan kraj. Izložbu je otvorio pomoćnik ministrice kulture Davor Trupković, a nazočne su pozdravili i predstojnik Ureda za kulturna dobra Zagrebačke nadbiskupije mons. Nedjeljko Pintarić te kaljski župnik mons. Juraj Jernei. ■

Na izložbi su prvi put javnosti predstavljeni rekonstruirani svileni prsluk i kožne cipele plemkinje iz Žumberka iz kriptе u svetištu crkve koji potječu iz 17. stoljeća.

ENG *The Silent Witnesses of Faith, Heritage and Luxury exhibition, featuring over 160 exhibits, opened at Zagreb's Archaeological Museum. The exhibition presents the story of the medieval period church of Saint Nicholas the Bishop in Žumberak and the people of the region and its many historical events.*

Digitalizirana kulturna baština

Muzejski portal

Portal Hrvatskoga muzejskog društva pruža on line pretraživanje svih događaja u našim baštinskim ustanovama, muzejima i galerijama - od Vukovara, Osijeka, Virovitice, Čakovca, Varaždina, Krapine, Karlovca, Ogulina, Rijeke, Pule, Maloga Lošnja, preko Zadra, Šibenika, Trogira, Sinja, Splita, Dubrovnika do kulturnoga epicentra Zagreba. Riječ je o magičnome mjestu na Mreži koje otkriva da su muzeji dinamična informativna vrela o hrvatskoj dionici stvaralaštva europske i svjetske civilizacije i nezaobilazno mjesto koje ćete posjetiti tijekom vašega prvog boravka u domovini.

Do danas su na Muzejskome portalu registrirana 53 muzeja koji nude stotine aktivnosti i mnoštvo tematskih radionica, uz stručna vodstva te predavanja i projekcije, kao i ostale događaje za različitu starosnu dob, od predškolske dobi do umirovljenika. Projekt je ostvaren u suradnji pedagoga i muzejskih stručnjaka, čija je voditeljica mr. sc. Snježana Pintarić. Autor ideje je Danko Dujmović dok su autori koncepcije i urednici: Petra Braun, Danko Dujmović, Ana Filip i Jelena Hotko. Klikni - *Idem doma* i pošalji poruku na adresu: muzejski-portal@hrmud.hr.

Muzejski portal namijenjen je svima koji žele otkrivati svijet hrvatskih baštinskih ustanova te prirediti organizirane i pojedinačne posjete muzejima iz domovine i iseljeništvu. Pregledan mrežni katalog može se pretraživati na <http://muzejski-portal.hrmud.hr>, dok dnevne novosti objavljuje i na društvenim mrežama, Facebooku i Twitteru. Muzejski portal dostupan je javnosti od 15. prosinca 2014., kada je pokrenut s desetak muzejskih institucija sa zagrebačkog područja, no s vremenom pridružili su mu se svi muzeji iz cijele Hrvatske.

Kreatori Muzejskog portala HMD-a

Tekst: **Dražen Klinčić**

Digitalizacija kulturne građe, najviše pisane, prihvaćena je kao najbolji i najučinkovitiji proces zaštite kulturne baštine na svjetskoj razini. Uza zaštitu izvorne građe, jedna od velikih prednosti digitalizacije je povećanje dostupnosti te građe u digitalnome obliku na dobrobit kulturne i opće javnosti. U toj namjeni digitalizacija je mnogo pridonijela i pridonosi izgradnji informacijskog društva i usluga, a posebno usluga i ponuda sadržaja e-kulture koja, zahvaljujući suvremenoj tehnologiji, postaje sve veći i dostupniji oblik uporabe svih kulturnih sadržaja. Kulturna baština na području Republike Hrvatske vrlo je različita, iznimno bogata i vrijedna te kao takva predstavlja važan dio svjetske kulturne baštine. Bogatstvo kulturnog naslijeđa pohranjeno je i čuva se u više od 200 muzejskih ustanova, 1.400 knjižnica te 14 arhiva, a tome treba dodati mnoge privatne kolekcije i zbirke. Građa koja se može sačuvati i predstaviti u digitalnome obliku pripada pokretnoj kulturnoj baštini uz napomenu da je digitalizacija važan

element u konzervaciji i restauraciji i nepokretne kulturne baštine ako se digitalizira dokumentacija koja se odnosi na određene nepokretne spomenike kulture. Važnost i korist digitalizacije u zaštiti kulturne baštine prepoznata je i intenzivno se provodi na području Europske unije u sklopu stvaranja modernoga informacijskog društva, društva znanja i razvoja temeljena na suvremenim tehnologijama. Osnovne zakonske regulative sadržane su u Lundskim načelima (Lund Principles, 2001.), Lundskom akcijskom planu (Lund Action Plan, 2001.) te Parmskoj povelji (Charter of Parma, 2003.). Pravne smjernice prihvatili su Europski parlament i Vijeće Europe *Program e Contentplus* u ožujku 2005. godine, a osnovna im je svrha pove-

Digitalne tehnologije i Muzej krapinskih neandertalaca

čati dostupnost digitalnih sadržaja diljem Europe. Završni proizvod digitalizacije europskoga kulturnog naslijeđa ostvaren je i vidljiv u sklopu projekta Europeana te istoimenoga portala na kojem je svečano u studenome 2008. svjetskoj javnosti predstavljeno fascinantno kulturno blago Europe u digitalnoj formi (<http://www.europeana.eu/portal/en>). U Hrvatskoj se sustavno počela provoditi digitalizacija kulturne baštine na osnovi Nacionalnoga programa digitalizacije i projekta "Hrvatska kulturna baština". Rezultati digitalizacije kulturne baštine na hrvatskome području dostupni su na internetskome portalu "Hrvatska kulturna baština" (<http://www.kultura.hr/>), a višegodišnji rad na digitalizaciji kulturnoga sadržaja ogleda se u postignućima hrvatskih muzeja, knjižnica i arhiva koji su od 2007. do danas digitalizirali više od 300.000

Muzej grada Vukovara – Vučedol, vrelo europske civilizacije

stranica knjiga, 50.000 stranica časopisa, 70 sati zvučnih zapisa, 200.000 stranica novina, 60.000 fotografija te 5.000 jedinica dokumentacijsko-arhivskoga sadržaja (spisa, povelja, karata, rukopi-

sa, isprava...). Klikni – Idem doma! Projekt "Hrvatska kulturna baština" još traje. Središnji arhiv s područja kulturne baštine Ministarstva kulture čuva i brine se o vrijednim, unikatnim dokumentacijskim zbirkama pisane građe.

U vašem domu, ma gdje bili, na Internetu možete pretraživati riznicu hrvatske kulturne baštine u digitalnome obliku, poput prvog izdanja Čudnovatih zgoda šegrtu Hlapiću Ivane Brlić Mažuranić iz 1913. Među 150.000 datoteka najvrednijih naslova, od Marulića do Krležu, uz stare karte Hrvatske, bakrorezne vedute otoka i gradova, solo popijevke skladatelja, našle su se i slikovnice. Nacionalna i sveučilišna knjižnica nositelj je, uz Hrvatski državni arhiv i Muzejski dokumentacijski centar, nacionalnoga projekta digitalizacije arhivske, knjižnične i muzejske građe, koji je pokrenulo Ministarstvo kulture Republike Hrvatske. ■

Dobitnici državne Nagrade Vicko Andrić za postignuća u području zaštite kulturne baštine

Heritage In Virtual Space

The results of the digitalisation of cultural heritage in Croatia are accessible at the *Croatian Cultural Heritage* Internet portal (<http://www.kultura.hr/>), with the many years of work on the digitalisation of culture content reflected in the fact that Croatian museums, libraries and archives have succeeded from 2007 to the present in digitalising over three hundred thousand

pages from books, fifty thousand pages from magazines, seventy hours of audio recordings, two hundred thousand pages from newspapers, sixty thousand photographs and five thousand units of archival documentation content (records, charters, maps, manuscripts, documents, etc.). The importance and benefit of digitalisation in the protection of cultural

heritage has been recognised and is being carried out intensively in the European Union in the frame of the creation of a modern information society, a society of knowledge and progress based on modern technology. In short, digitalisation in the service of protecting and promoting cultural heritage is the topic of this article by Dražen Klinčić.

Veliki potres u Dubrovniku

“U vremenu koje je potrebno da se izmoli jedan jedini ‘očenaš’ potres je porušio sve zgrade u onom gradu, a golem broj njegovih stanovnika ostao je zatrpan u ruševinama”

Piše: Željko Holjevac

Dubrovnik je 6. travnja 1667. pogodio težak potres. Grad se pretvorio u gomilu ruševina, požar je harao 20 dana, a više od polovice gradskog stanovništva je izginulo. Navršilo se 350 godina od toga strahovitog događaja.

Postupno stvaranje staleških razlika između vlastele i pučana na hrvatskom jugu i izdvajanje Dubrovnika u samostalnu gradsku komunu dovelo je u razvijenome srednjem vijeku do oblikovanja Dubrovačke Republike. Dubrovnik je još 1272. dobio svoj statut. Svu vlast u gradu posjedovala je domaća vlastela ili aristokrati. Obični građani, zvani pučani, nisu mogli sudjelovati u upravljanju gradskom državom ako su se i obogatili trgovinom, novčarstvom, pomorstvom ili drugim poslovima te postali ugledni građani. Samostalan politički okvir bio

je blagotvoran: u Dubrovniku je 1318. uređena prva ljekarna u hrvatskim zemljama i jedna od najstarijih u Europi. U 14. stoljeću Dubrovčani su imali i bolnicu. U tijeku čitavoga 14. stoljeća postojala je u Dubrovniku gradska škola, a oko sredine 15. stoljeća osnovana je neka vrsta klasične gimnazije.

SAMOSTALNA GRADSKA DRŽAVA

Iako je priznavala vrhovništvo susjednih sila, Dubrovačka Republika razvijala se kao samostalna gradska država, što je povoljno utjecalo na napredak grada. U prvoj polovici 15. stoljeća Republika je obuhvaćala prostor od Neuma do Sutorine na ulazu u Boku kotorsku. Živeći kasnije pod osmanskom zaštitom, Dubrovčani su utemeljili svoje trgovačke kolonije u mnogobrojnim gradovima na Balkanskome poluotoku.

Postupno je Republika izrasla u jednu od najvećih pomorskih sila na cijelome Sredozemlju. Na čelu aristokratske Dubrovačke Republike bilo je Veliko vijeće. Stvarna vlast bila je u rukama Vijeća umoljenih (Senata), a izvršnu vlast obavljali su članovi Malog vijeća. Predstavnik izvršne vlasti i glavar Republike bio je knez biran svaki mjesec. Gospodarski i politički uspon Dubrovnika

u 16. stoljeću pratio je snažan kulturni razvoj toga renesansnoga grada. Šesnaesto stoljeće poznato je kao “zlatni vijek” u povijesti Dubrovnika. Tada je npr. živio dubrovački pisac komedija Marin Držić. Njegova komedija *Dundo Maro* je i danas se s uspjehom prikazuje ne samo na kazališnim daskama u Hrvatskoj, nego i u inozemstvu.

SLABLJENJE DUBROVAČKE MOĆI

Otkriće Amerike utjecalo je na preusmjeravanje trgovačkih putova iz Sredozemlja prema Atlantskome oceanu u ranome novom vijeku. Zbog toga je počelo slabljenje dubrovačke gospodarske i političke moći, a posljedice potresa 6. travnja 1667. ubrzale su propadanje. Catarino Cornaro, mletački providur u Dalmaciji, izvijestio je vladu u Veneciji o tome događaju sljedećim riječima: “Na Veliku srijedu oko 14 sati uslijedio je potres o kome sam gore već pisao. U vremenu koje je potrebno da se izmoli jedan jedini ‘očenaš’ potres je porušio sve zgrade u onom gradu, a golem broj njegovih stanovnika ostao je zatrpan u ruševinama. Iako oni nasto-

Gotovo je čitav grad srušen i izgorio, bilo je 3.000 do 4.000 mrtvih, a na životu je ostalo tek 2.000 do 3.000 ljudi.

je i trude se da umanje taj broj, moraju priznati da žrtava ima najmanje oko četiri tisuće i nešto više, što znači da je od sveukupnog broja stanovništva ostala na životu svega oko trećina; a prema pričanju nekih redovnika i drugih građana koji su manje zainteresirani šteta je još veća, a preživjelih nema ni tisuću. Veoma snažan požar, koji se poslije potresa svuda raspalmsao i, evo, danas već trinaesti dan još traje, dao je gradu posljednji udarac i progutao je na više mjesta ono što je preostalo. Osim državnog skladišta žita i njihove carinarnice nije ostala čitava ni jedna zgrada, jer su sve kuće, javne i privatne, zatim dvor, crkve i samostalni sasvim uništeni i razoreni od strašnog biča koji im je poslao gospodin Bog. Ulice su zakrčene ruševinama, i kako se ne razabire ništa što se tu prije nalazilo, užas hvata čovjeka kad pogleda na brda kamenja koja stoje umjesto građevina i kuća. Sve je to opasano gradskim bedemima koji su oštećeni samo malo s morske strane, a inače su se i oni, i bolja utvrđenja, održali i očuvali."

'ČITAVE OBITELJI UNIŠTENE'

S brda Srđa iznad grada počelo se kotrljati kamenje, a široke pukotine gutale su skromnije kućice. Raskošna zdanja počela su se rušiti jedno za drugim, a oblak prašine zavio je grad u tamu. Spomenuti mletački providur Cornaro, koji je na vijest o potresu doplovio s brodovljem pred Dubrovnik, iznio je u

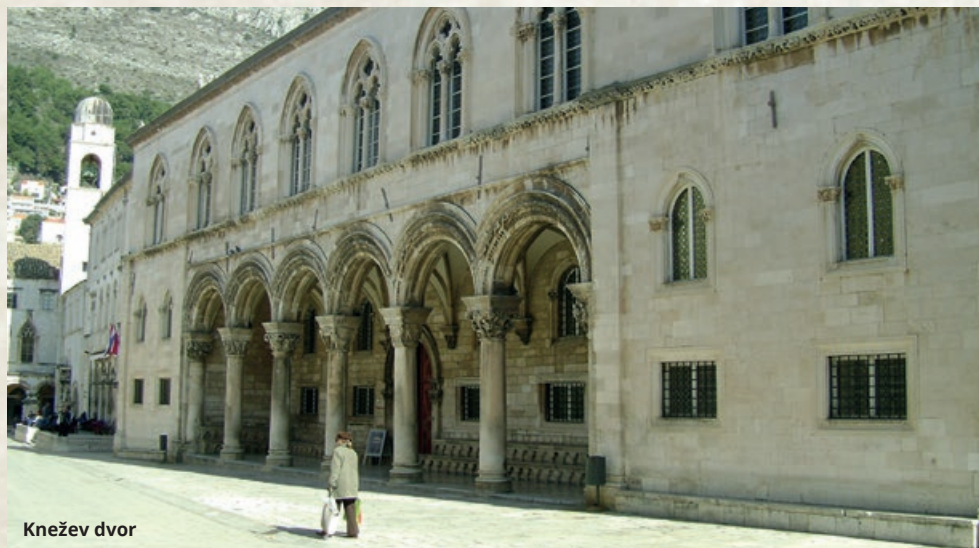

Prikaz srednjovjekovnog Dubrovnika

S obnovom je započela velika građevinska i urbanistička preobrazba grada u baroknome slogu. Projektirani su i sagrađeni Stradun, katedrala, isusovački kompleks, crkva sv. Vlaha...

svome izvješću još neka zapažanja: "Najveći dio vlastele nalazio se na trgu. Baš su se spremali da uđu u vijeće kad su u trenutak ruševine zasule njih osamdesetak. Poginuo je u svojoj palači i njihov knez, a čitave obitelji bile su uništene do posljednjeg člana. Od velikog broja redovnica koje su živjele u osam njihovih samostana porušenih do temelja samo su se 62 spasile. Kako nije bilo moguće naći mjesto gdje bi se sklonile,

onaj preuzvišeni nadbiskup, uz pomoć dvojice njihovih vlastelina, ukrcao ih je na neki brod i doveo u Anconu. Jedino su državni lazareti koji se nalaze izvan grada ostali čitavi, i pravo je čudo kako u tolikoj nesreći nisu pretrpjeli ni najmanje štete. Holandski rezident, koji je tamo (tj. u Dubrovnik) prispio na prolazu u Carigrad, i koji se tu zatekao sa ženom i oko 32 člana posade, poginuo je zajedno sa svojom ženom u istoj nesreći, a od pratnje su se spasila samo devetorica. Zbunjeni i prestrašeni od ovih događaja, preživjeli ostaci vlastele i stanovnika brzo su se raštrkali po raznim mjestima koja su pod njihovom vlašću. Bili su već zaustavili neke brodo-

Knežev dvor

Sveti Vlaho, zaštitnik grada

Dubrovački brod

ve u namjeri da napuste zemlju, ali su ih u tome spriječile stroge mjere njihove vlade. Sada se tu i tamo zadržavaju: vidio sam i nekolicinu na Šipanu dok sam prolazio, drugi su ovdje u gruškoj luci, gdje se susreću i nalaze razni brodovi na kojima su ukrance čitave obitelji i redovnici koji više nemaju samostana..."

VJEŠTINA DUBROVAČKE DIPLOMACIJE

Veliki potres u travnju 1667. u Dubrovniku bio je najveća katastrofa u njegovoj povijesti. Gotovo je čitav grad srušen i izgorio, bilo je 3.000 do 4.000 mrtvih, a na životu je ostalo tek 2.000 do 3.000 ljudi. Dubrovčani su tajili žrtve kako mnogo-brojni protivnici ne bi iskoristili slabost Republike sv. Vlahu. Samo je vještina dubrovačke diplomacije spasila neovisnost Republike, a s obnovom je započela velika građevinska i urbanistička preobrazba grada u baroknome slogu. Projektirani su i sagrađeni Stradun, katedrala, isusovački kompleks, crkva sv. Vlahu i druge dubrovačke znamenitosti.

Dubrovački isusovac Josip Ruđer Bošković, najveći hrvatski i jedan od najpoznatijih svjetskih matematičara i fizičara 18. stoljeća, istaknuo se svojim filozofskim djelima. Njegova knjiga *Teorija prirodne filozofije* na latinskome je ziku, objavljena u posljednjem stoljeću dubrovačke samostalnosti, smatra se jednim od temeljnih djela suvremene znanosti o atomima. Francuzi su 1806. ušli u Dubrovnik pod izgovorom da će braniti grad od rusko-crnogorske opsade. Dvije godine kasnije Napoleon je ukinuo slavnu Republiku, ali je ostalo veliko kulturno-povijesno značenje Dubrovnika kao "hrvatske Atene". ■

ENG A devastating earthquake struck Dubrovnik on the 6th of April 1667. Over half of the population died as the city was reduced to rubble and fires raged for a full twenty days.

Poziv za sudjelovanje na 4. Hrvatskim svjetskim igrama koje će se održati od 18.-22. srpnja 2017. u Zagrebu

Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske i Hrvatski svjetski kongres pozivaju vas da budete sudionici četvrtih Hrvatskih svjetskih igara koje će se održati u Zagrebu, od 18. do 22. srpnja 2017. godine.

Zvonko Milas, državni tajnik u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske rekao je kako i na ovim Igrama očekuje veliki odaziv Hrvata diljem svijeta "Želja nam je da se Igrama odazove najve-

ći broj sudionika dosada te da predstavnici hrvatskih zajednica diljem svijeta imaju priliku sportskog natjecanja, druženja i sudjelovanja u bogatom sportskom kulturnom i zabavnom programu koji će doprinijeti jačanju njihovih veza s Republikom Hrvatskom te obogatiti njihov osjećaj pripadnosti hrvatskom narodu" – rekao je.

Hrvatske svjetske igre su amatersko sportsko natjecanje na kojemu sudjeluju Hrvati i njihovi potomci iz cijelog svijeta. Igre su ne samo manifestacija sportskog duha već događaj koji ujedinjuje matičnu domovinu, hrvatsko iseljeničtvo, hrvatsku nacionalnu manjinu i Hrvate iz Bosne i Hercegovine. Igre su i prilika za susrete i druženja, prilika povezivanja Hrvata izvan do-

movine i jačanje međusobnih veza i zajedništva.

Prijavnice s potrebnim podacima se mogu popuniti na mrežnoj stranici Igara a rok do kojeg se možete prijaviti je 1. travnja 2017. godine. Natjecatelji se mogu prijaviti i sudjelovati u 16. sportskih disciplina: stolni tenis, nogomet, mali nogomet, tenis, odbojka na pijesku, odbojka, atletika

(kros), košarka, plivanje, ragbi, judo, taekwondo, boćanje, rukomet, badminton i koturljkanje. Za vri-

jeme održavanja Hrvatskih svjetskih Igara u Zagrebu 2017. godine, natjecatelji će biti smješteni u Studentskom naselju Stjepan Radić na Savi.

Ove već tradicionalne sportske igre poznate su i prepoznate no više informacija potražite na mrežnoj stranici Hrvatskog svjetskih igara (www.hsi-cwg.com), kao i na stranici Hrvatskog svjetskog kongresa, a za sva dodatna pitanja kontaktirajte Ured Igara u Zagrebu na e-mail: ured@hsi-cwg.com ili na telefon 00385 1 6115 116 ili nacionalne koordinatori Igara.

Četvrte Hrvatske svjetske igre se održavaju pod visokim pokroviteljstvom Kolinde Grabar Kitarović, predsjednice Republike Hrvatske.

Jak duh članova hrvatske zajednice Dandenonga

Mnogobrojni prijatelji, članovi i svi oni koji podržavaju rad ovog kluba došli su se još jednom dobro zabaviti uz odličnu hranu i piće u ugodnoj atmosferi koja je potrajala dugo u noć

Tekst/foto: Suzana Fantov

Sportska udruga *Dandenong City SC* (Frank Holohan Soccer Complex, Endeavour Hill pokraj Melbournea) bio je 11. ožujka domaćin još jednoga tradicionalnog *Labour Day Cro Festa*. Iako je datum same proslave izmijenjen te mnogi nisu mogli uskladiti svoje planove, mnogobrojni prijatelji, članovi i svi oni koji podržavaju rad ovoga kluba došli su se još jednom dobro zabaviti uz odličnu hranu i piće u ugodnoj atmosferi koja je potrajala dugo u noć.

Sam predsjednik kluba, Tony Doročić, ispričao se svima na neočekivanoj izmjeni datuma koja je uslijedila nakon novog rasporeda odigravanja nogometnih utakmica. Zahvalio je svima onima koji su se ipak odazvali pa tako i nogometnoj mladeži *Geelong Warriors*a

koji su pristigli autobusom te svim volonterima na velikoj pomoći kojom se ostvario još jedan uspješan događaj u hrvatskoj zajednici s nešto manjim brojem posjetitelja. No, ovo okupljanje još jednom potvrđuje jak duh članova i prijatelja hrvatske zajednice Dandenonga.

Ugodno vrijeme pogodovalo je igrama na nogometnome travnjaku tako da su najmlađi uživali u velikim napuhanim kuglama, u kojima su se doslovno valjali

igrajući nogomet. Ostali su se zabavljali skakajući na priređenim toboganima za napuhavanje, ocrtavajući svoja lica vedrim bojama ili plešući uz odličan izbor glazbe Edvarda Brčića i Mije Čiče. Za nastavak plesne atmosfere pobrinuli su se u kasnijim satima i glazbenici grupe Akord. Članovi folklorne grupe Zvonimir iz Springvalea obogatili su program svojim nastupom, ali i svojim veselim štandom. U suradnji Konzulata RH u Melbourneu i Borisa Masića, predstavnika hrvatskoga uvoznika 'Marca Pola', predstavljen je štand s mnogobrojnim hrvatskim omiljenim proizvodima.

Održano je i natjecanje u boćanju u kojem su pobijedili Robert Jakovljević, Ivan Klarica te Josip i Stjepan Petružalek. I dok su vrijedne kuharske ekipe pripremale hranu u društvenim prostorijama, meso s roštilja neprestano je pristizalo za velikoga vanjskog roštilja. Uz hladno piće, odličan ručak i veselo kolo, i ovaj *Labour Day Cro Fest* protekao je u vedrome hrvatskom duhu. ■

ENG The Dandenong City SC (Frank Holohan Soccer Complex, Endeavour Hill near Melbourne) sports association was the host on the 11th of March for another traditional *Labour Day Cro Fest*.

Ljetna škola hrvatskoga jezika, povijesti i kulture

ZAGREB - U petak 17. ožujka u zgradi Hrvatske biskupske konferencije u Zagrebu potpisan je Ugovor o suradnji između Hrvatskoga katoličkoga sveučilišta, Ravnateljstva dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu i Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta u Zagrebu o organizaciji Ljetne škole hrvatskoga jezika, povijesti i kulture, koja će se održati od 3. do 14. srpnja ove godine u Nadbiskupijskome pastoralnom institutu u Zagrebu.

Ugovorom se utvrđuju međusobni odnosi, obveze i prava ugovornih strana u pripremi i provedbi programa Ljetne škole, koja je namijenjena potomcima naših iseljenika, koji žele bolje upoznati jezik, povijest i kulturu svoga naroda. Predavači će biti profesori s Hrvatskoga katoličkog sveučilišta, kao i druge ugledne osobe iz znanstvenoga, kulturnoga i javnoga života. Dogovorena je i uspostava Organizacijskoga i Programskoga odbora, koje će činiti predstavnici svih triju ugovornih strana.

Ugovor su potpisali rektor Hrvatskoga katoličkog sveučilišta prof. dr. Željko Tanjić, ravnatelj Dušobrižništva za Hrvate u inozemstvu dr. Tomislav Markić i ravnatelj Nadbiskupijskoga pastoralnog instituta u Zagrebu prof. dr. Josip Šimunović.

Program Ljetne škole obuhvaća predavanja, radionice i terensku nastavu iz hrvatskoga jezika, povijesti i kulture, a planirane su i dvije ekscurzije: na otok Krk i u Hrvatsko zagorje. Dodatne informacije mogu se pronaći na Facebook stranicama Ravnateljstva i same Ljetne škole, kao i na mrežnim stranicama Sveučilišta i Ravnateljstva. Zainteresirani se mogu prijaviti do 10. lipnja 2017. na adresu: hip@hbk.hr. (IKA)

Nagrada EU-a za inovatorice Hrvatici iz Engleske Micheli Magaš

BELGIJA - Michela Magaš, državljanka Republike Hrvatske i Ujedinjene Kraljevine, koja je osnovala *Stromatolite*, britanski laboratorij za inovacije u dizajnu sa studijem u Švedskoj, koji razvija novu generaciju inkubacije i kreativnih tehnoloških alata za inovacije, dobitnica je Nagrade Europske unije za inovatorice 2017. Povjerenik Europske komisije Carlos Moedas i potpredsjednica Europskoga parlamenta Mairead McGuinness objavili su 8. ožujka na svečanosti u Bruxellesu, u povodu Međunarodnoga dana žena, imena četiriju dobitnica Nagrade Europske unije za inovatorice 2017., koja se dodjeljuje iz sredstava programa Obzor 2020. Michela Magaš dobila je prvu nagradu u vrijednosti od 100.000 eura. Drugu nagradu u vrijednosti od 50.000 eura dobila je Petra Wadström iz Švedske, a treću nagradu u vrijednosti od 30.000 eura dodijeljena je Claudiji Gärtner iz Njemačke.

Sve ovogodišnje dobitnice nedavno su osnovale ili su osnovale uspješna poduzeća na temelju vlastitih inovativnih zamisli i sve su već od EU-a dobile potporu za istraživanja i inovacije, što je i uvjet za sudjelovanje u izboru. Dobitnice je odabrao ocjenjivački sud sastavljen od neovisnih stručnjaka iz poslovnoga sektora, sektora poduzetničkoga kapitala te iz poduzetništva i akademske zajednice. Zaprimito je 47 prijava iz cijelog EU-a i zemalja povezanih s Obzorom 2020., programom EU-a za financiranje istraživanja i inovacija iz kojeg su financirane nagrade. U siječnju je potvrđeno 12 finalistica za nagradu. Natjecanje se održava od 2011., a ovo je njegovo četvrto izdanje. (Hina)

Matičin vremeplov

1976. "Tko je Ljiljana Molnar-Talajić? Još prije nekoliko godina debitantkinja u sarajevskoj operi, danas je ova dramska sopranistica najtraženija operna pjevačica u svijetu. Bilo da gostuje u Beču, Parizu, Rimu, Milanu, Veroni, njene predstave su već nekoliko mjeseci unaprijed rasprodane."

Pronašli smo
u Matici za mjesec
travanj godine...

Priprema:
Hrvoje Salopek

Donator Ante Topić-Mimara s pravom očekuje da se njegova izuzetno vrijedna zbirka uskoro i u cijelosti predstavi javnosti.

Premijer

jetu

Za mnoge
znavaoce opere
Ljiljana
Molnar-Talajić je
prva Aida na
svijetu, po se joj
otvorena vrata
najpoznatijih
opernih kuća u
svijetu

» **NAJBOLJA AIDA
NA SVIJETU** «

1984. "Već na osnovu brojčanih podataka može se zaključiti da je izložba u vili 'Zagorje' (danas Predsjednički dvori, o.a.) bila prvorazredan kulturni događaj. Mimarinu izložbu razgledalo je više od 170 tisuća posjetilaca iz svih krajeva naše zemlje i inozemstva, među kojima su bile i gotovo sve strane delegacije..."

2003. "Nakon što su prošle godine, u tri gradića Molisea, gostovali članovi skupine pučkih pjevača iz Kamena pokraj Splita, bio je red odužiti se domaćinima i pružiti im priliku da se predstave u Splitu. Stoga je posredstvom splitskog ureda HMI-a organiziran boravak predstavnika te hrvatske manjine iz Italije, za koju ovdje postoji sve veći interes vezan za kulturnu i gospodarsku suradnju."

O prezimenu Krleža

Važno je naglasiti da su kajkavsko prezime *Krleža* i čakavsko *krleležanje* još jedan od brojnih pokazatelja da hrvatska narječja nije moguće međusobno odjeljivati čvrstim zidovima

U ožujku je Carmen Verlichak (Vrlićak) organizirala za skupinu zagrebačkih intelektualaca zajednički obilazak spomenika koje je izradila Marija Ujević. Pred svakim je spomenikom održano zanimljivo kratko izlaganje. Posljednji je bio spomenik Miroslavu Krleži. Nakon toga lijepoga obilaska i susreta, palo mi je na um da bi bilo dobro dopuniti postojeće spoznaje o prezimenu Krleža, o kojem je već 1985. pisao onomastičar Petar Šimunović u svojoj knjizi *Naša prezimena*. Taj autor napominje da u češkom jeziku *krleš*, a u slovenskom *kerlejš* već od 17. stoljeća označuje "znamenje pri kojem se sprovod zaustavi radi molitve". Povezuje ih sa staronjemačkim *kirleis* (u značenju molitva). Pritom ističe da naši nositelji prezimena *Krleža* potječu s područja kajkavskoga narječja. Također navodi da je nositelja toga prezimena bilo i južnije, oko Jastrebarskoga, čemu ide u prilog i toponim *Krleščak*. Šimunović također spominje dubrovačku imenicu *kraliješ* u značenju krunica (vrsta molitve u Katoličkoj crkvi i predmet kojim se obavlja ta molitva). Već je etimolog Petar Skok napomenuo da je *kraliješ* posuđenica iz dalmatoromanskoga **krialesu*, pa Šimunović zaključuje da i njemačko *kirleis* i dalmatoromansko **krialesu* potječu iz grčkoga jezika. U tom se kontekstu dobro prisjetiti zaziva *Kyrie eleison* (Gospodine, smiluj se), koji je u Katoličkoj crkvi prihvaćen iz istočne liturgije. Stoga nije začudno da je uspo-

Piše: Sanja Vulić

redba moguća i sa staroruskim *ker'leš'* (također u značenju molitva). Nedvojbeno je da u korijenu prezimena *Krleža* zaista jest neka vrsta molitve, ali precizniji odgovor o kakvoj je molitvi i obredu riječ nalazimo na čakavskom govornom području, točnije u čakavskom govoru grada Trogira. Duško Geić, autor rječnika trogirskoga govora, u svoj je rječnik (1994., 2015.) uvrstio i iznimno zanimljiv glagol *krleležat* te glagolsku imenicu *krleležanje*. Označava obilaženje kuća sumještana uoči blagdana Svih svetih (1. studenoga), te čestitanje toga blagdana uz pjesmu. Ponavljanje sloga *le* (*lele*)

vjerojatno je uvjetovano ponavljanjem istih pjesama pri obilasku kuće za kućom. To znači da je *krleleža*, odnosno *krleža* zapravo vrsta koledara, čestitara, onoga koji prigodnom pjesmom kao vrstom molitve čestita predstojeći blagdan Svih svetih. S pravom se može pretpostaviti da se taj naziv nije rabio samo u Trogiru nego da je inače moguće naći i u drugim mjesnim govorima. Pritom valja imati na umu da je blagdan Svih svetih uoči Dušnoga dana, što je opet moguće povezati sa spomenutim *krleš* pri sprovodnim obredima, pa je nedvojbeno na početku taj izraz označavao vrstu molitve za mrtve, a kasnije mu se značenje proširilo. Također je važno naglasiti da su kajkavsko prezime *Krleža* i čakavsko *krleležanje* još jedan od brojnih pokazatelja da hrvatska narječja nije moguće međusobno odjeljivati čvrstim zidovima, kako-vih pokušaja u novije vrijeme ima – svjesno ili nesvjesno u službi politike *divide et impera*. ■

VIJESTI

Priča jednog kapetana o Boki i Bokeljima

CRNA GORA - Pjesmarica "Čudesna Boka", autora Gracije Gaša Marovića s Mula, promovirana je sredinom ožujka u Galeriji solidarnosti u Kotoru, u organizaciji Hrvatskoga građanskog društva Crne Gore. Nazočne je, u ime organizatora, pozdravila kustosica Galerije i povjesničarka umjetnosti Marija Mihaliček koja je objasnila kako su odlučili prihvatiti ovu promociju zbog dva razloga: "Prvo što je to prvi poetski prvijenac našega dragog sugrađanina, a drugo što smo prepoznali da ova knjiga poezije ima jednu posebnu vrijednost jer čuva naš lokalni jezik, čuva ga od zaborava." Mnogobrojnim posjetiteljima obratila se i pjesnikinja Dubravka Jovanović, koja autora naziva *poetski mornar* i *mor-ski poeta*: "Na ovome pjesničkom điru kroz Boku s barkom

na vesla, kapetan je na udicu još i čarobne riječi u'vatio sa sve njihova mužikom, milozvučjem na žalost sve zaboravljenijem našega naškoga jezika. Tu od šuga leksiku, taj po-j od soli i te vokale morske, to blago narodnoga jezika Boke kotorske, davno usvojenih tuđica, prije svega iz talijanskog jezika, ne čine samo šarmantne riječi i govor naših starih, već one oslikavaju društvene i historijske okolnosti u kojima se u Boki živjelo i radilo. I baš kao što je, na žalost, sve manje ribe u zalivu, mreža i kašeta na pontama, drvenih barki u mandračima, kao što obale mijenjaju izgled, a škura eloksir zamjenjuje, tako nam i jezik nestaje, i njega surlaš grize, pa su ovakve knjige pravi medaljon od staroga zlata u kojima se čuva slika najdražih." (*Radio dux*)

Pojedinac i njegov intimni svijet

U Skoplju je održana promocija knjige Zbirke pjesama učenika hrvatske nastave u Makedoniji, kao i zbirke pjesama *Duše*, učenice hrvatske nastave iz Bitole Magdalene Džunkovske

Učenici hrvatske nastave s v. Antunom Cirimotićem

“Neka vas ova knjiga uvijek podsjeti na osjećaje kakve ste nosili u sebi, osjećaje koje nikad ne smijete zaboraviti kako se osjećaju, bez obzira na to kakav svijet bio oko vas.”

Tekst: **Naida Šehović**

U povodu Mjeseca hrvatskoga jezika, koji je započeo 21. veljače, a završava 17. ožujka, u Makedoniji je obilježen Međunarodni dan materinskoga jezika. Tim povodom u Skoplju je održana i promocija knjige Zbirke pjesama učenika hrvatske nastave u Makedoniji, kao i zbirke pjesama *Duše*, učenice hrvatske nastave iz Bitole Magdalene Džunkovske. Knjiga ujedinjuje pjesme učenika, a podijeljena je na dva dijela, na dvije odvojene zbirke. Prvi dio podijeljen je na petnaest autora u šest tematskih cjelina: *Ljubav svatko nosi u sebi*, *Obitelj*, *Božićna radost*, *Godišnja doba*, *Prijateljstvo*, *Sretna djeca sretni ljudi*, a drugi dio odnosi se na 24 pjesme srednjoškolk

Magdalene Džunkovske.

Magdalena je rođena 2000. godine u Bitoli. Njezini prvi koraci u poeziji počeli su u trećem razredu osnovne škole, kada je počela sastavljati kratke pjesmice. Njezine pjesme ubrzo su se počele pojavljivati na općinskim, državnim, međunarodnim natjecanjima u pisanju, a često je bila i nagrađivana. Njezin talent primijetila je najprije profesorica makedonskoga jezika Biljana Geras i profesor hrvatskoga jezika Vedran Iskra.

Pjesme su razne tematike: ljubavne, pejzažne, misaone, duhovno-religiozne. U predgovoru zbirke pjesama *Duše* profesor Vedran Iskra kaže kako se čitatelj u njezinim pjesmama susreće s minucioznošću oslikavanja pojedinca i njegove duše te njegova odnosa s ljudima i društvom koji ga okružuju. “U središtu Magdalene pažnje nije društvo, kolek-

tiv, socijalna masa, u njezinu je interesu pojedinac i njegov intimni svijet. Na putu do pojedinca, svjesno ili intuitivno, mladenačka sloboda, neopterećenost, mašta i san, obuzimaju pjesnikinju, koja tako čitatelju oduzima okovanost suvremenosti pa i on postaje snen i u njemu se budi mašta i oceansko osjećanje, u kojem smo pak svi jednaki, ujedineni, unisoni.” Magdalene pjesme najčešće su pisane makedonskim jezikom, ali u ovoj zbirci prevedene su na hrvatski jezik, na jezik njezina podrijetla.

Zbirke pjesama nastajale su tijekom protekle četiri godine u povodu raznih prigoda, a popraćene su crtežima - ilustracijama najmlađih učenika hrvatske nastave. “Neka vas ova knjiga uvijek podsjeti na osjećaje kakve ste nosili u sebi, osjećaje koje nikad ne smijete zaboraviti kako se osjećaju, bez obzira na to kakav svijet bio oko vas. A često taj svijet vaše osjećaje ne prepoznaje. Hvala što ga i ovime mijenjate!”, rekao je profesor Iskra.

Veliku potporu u realizaciji ove dragocjene zbirke pjesama pružili su Hrvatsko-makedonsko društvo Tetovo, pjesnikinja Ljerka Toth Naumova, grafički urednik Goran Stojanov, profesor i urednik knjige Vedran Iskra, župnik don Davor Topić, Hrvatska matica iseljenika, Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH, Ministarstvo hrvatskih branitelja RH, Velesposlanstvo RH u Republici Makedoniji i mnogobrojni drugi. ■

ENG A presentation was staged in Skopje of a collection of poems by pupils learning Croatian in Macedonia and the *Duše* collection of poems by Magdalena Džunkovska, a pupil of Croatian language instruction in Bitola.

Sestre Naše Gospe u Holzkirchenu

U Holzkirchen, u Bavarskoj, došle su sestre Naše Gospe 1970. godine, nakon što su od 30. siječnja 1969. u Garmischu čekale da se ondje sagradi Dom. I tako su započele svoju povijest služenja starijima i nemoćnima

Sestre Virginija i Vianea

Piše: fra Jozo Župić

Južno od Münchena, na udaljenosti od 30 kilometara, nalazi se Holzkirchen. Željeznička pruga između Münchena, Holzkirchena i Rosenheima puštena je u promet 1857. godine. Eto, u taj Holzkirchen došle su sestre Naše Gospe 1970. godine, nakon što su od 30. siječnja 1969. u Garmischu čekale da se sagradi Dom u Holzkirchenu. I baš u tom Holzkirchenu započele su svoju dugu povijest služenja starijima i nemoćnima. Prema kronici, ostale su u Holzkirchenu do 2006. godine, kada 1. travnja 2006. godine odlaze posljednje dvije sestre.

Tijekom 35 godina sestre su se izmjenjivale i dolikuje da spomenemo njihova imena: S. Fidelis (Smilja) Delonga, s. Blaženka (Ruža) Dubravac, s. Zrinka Dolenec, s. Božena (Marija) Stanić, s. Brigita (Kata) Grgurić, s. Salezija (Marija) Kulundžić, s. Josipa (Đula) Milodanović, s. Gracija (Marija) Šainčević, s. Virginija (Marija) Šiltić, s. Mirela (Eva) Šokčević, s. Inviolata Vidić, s. Valentina (Katarina) Petrović, s. Snježana (Antica) Varvodić, s. Zvonimira (Anica) Ilić, s. Vianea (Dragica) Brkić, s. Tereza (Eva) Penić, s. Danijela (Ruža) Vincetić, s. Renata (Jela) Stjepanović.

PRIVRŽENE SVOJIM ŠTIĆENICIMA

Sestre su živjele u posebnome dijelu Doma koji je bio prilagođen za njih. Kao i ostale redovnice, dolazile su u Njemačku bez dobrog znanja jezika, kao i sa-

mog posla oko njege starijih osoba. U posao su se uvodile uz pomoć tečajeva koji su se održavali za njegovateljice. Bile su jako privržene svojim štićenicima, brižno su podmirivale njihove mnogobrojne potrebe. S puno oduševljenja sestre su pomagale u organiziranju društvenih događaja za štićenike: koncerata, predstava, plesova, druže-

Kao i ostale redovnice, sestre su dolazile u Njemačku bez dobrog znanja jezika, kao i samog posla oko njege starijih osoba.

nja prigodom nekih blagdana ili državnih praznika.

Kako je bilo puno sestara, a voditeljica Doma bila je njihova sestra, one su davale ton svemu što se događalo i nadoknađivale eventualne nedostatke u osoblju koji bi se iznenada dogodili. Za njihove duhovne potrebe skrbili su se franjevci koji su redovito mjesečno imali duhovnu obnovu, ispovijedali sestre i slavili s njima sv. misu.

Zajednica je bila vrlo gostoljubiva pa su često navraćali svećenici iz bivše države koji su trebali prespavati ili obaviti posao u Münchenu. Neke sestre prije su radile u Sjemeništu u Subotici pa je bila redovita pojava da iz toga udaljenog dijela dođe biskup ili svećenici. U Domu su imale kapelicu sv. Ane u kojoj

S. Blaženka i Fidelis, upravitelj Doma sv. Ane Peter Rosner i ravnatelj Caritasa Hans Lindemberger, s. Salezija i vrh glavarica s. Nada

je svaki dan svećenik slavio sv. misu jer je i sam živio u Domu. Sestre su uređivale kapelicu, pripremale za sv. misu, a s. Virginija Šiltić svirala je orgulje u kapelici.

DUHOVNA KUĆA

Dom St. Anna je duhovna kuća. Rođaci, prijatelji i posjetitelji dobro su došli u svako vrijeme. Za vrijeme Domovinskoga rata sestre iz Holzkirchena, ali i ostale sestre Hrvatice iz okolnih mjesta, prikupljale su i prosljeđivale humanitarnu pomoć. U tome su sudjelovali i članovi uprave Caritasa i Doma, ali i ostali zaposlenici.

Svakako trebamo spomenuti proslavu sv. Ane i oproštajno slavlje prigodom odlaska sestara iz Holzkirchena. Poslužit ću se izvješćem s. Fidelis Delonga: "Pošle smo iz Zagreba, 21. srpnja 2006., put Holzkirchena u Njemačkoj, vrhovna glavarica s. Nada Šestak, s. Salezija Kulundžić i s. Fidelis Delonga, a s. Blaženka Dubravac otputovala je autobusom dva dana ranije kako bi nas dočekala, lijepo primila i ugostila... U nedjelju je u 10.30 sati bila svečana ekumenska liturgija koju je predvodio direktor Caritasa iz Münchena, mons. Hans Lindenberger. U asistenciji je bila evangelička svećenica. Za vrijeme propovijedi mons. Linderberger osvrnuo se na mjesto u Svetom pismu u kojem piše: 'Tko će naći ženu vrsnu?', te je to

Na jednoj proslavi sa
štićenicima doma oko 1980.

Za vrijeme Domovinskoga rata sestre iz Holzkirchena, ali i ostale sestre Hrvatice iz okolnih mjesta, prikupljale su i prosljeđivale humanitarnu pomoć.

usporedio s radom i teškim počecima sestara u Holzkirchenu. Ne znajući jezik, bez znanja mentaliteta i navika starih ljudi, bez stručne spremlje, u tuđini, a unatoč tome s puno hrabrosti i spremnosti, tu se očituje jačina ljubavi za svakog čovjeka bez kompromisa i predrasuda. Za vrijeme pružanja mira bilo je pušteno 100 golubova, kao simboli mira od istoka do zapada, za mir u svijetu, da prestanu ratovi i mržnje, rasna diskriminacija. To je bilo doista dirljivo... Župan gosp. Kerkel osvrnuo se na dugogodišnju dobru suradnju sa sestra-

ma u Holzkirchenu i zahvalio Bogu za sve usluge i svu radost koju su sestre donosile u svojim dužnostima. Rekao je: 'Ne smijemo biti žalosni, nego radosni što smo 35 godina imali sestre u našoj županiji. Hvala im za sve!' Zatim je zahvalio i gradonačelnik gosp. Weinmann za prisutnost, sav trud i rad oko nemoćne braće i sestara njihova naroda. Izrazio je sreću i zahvalnost što su imali sestre...' Tako su i ove sestre dobile priznanje izvan svoje domovine kad u vlastitoj domovini nije bilo za njih mjesta.

'IMAMO JEDNU LJUBAV'

Ne smijemo zaboraviti da su nakon Drugoga svjetskog rata radile u školama i odgojnim ustanovama, dok ih komunistički režim nije u tome onemogućio. Tada je osnovna djelatnost Družbe postala rad u župama, u župnom vjeronauku, vođenju crkvenih zborova i župnih domaćinstava. Koristeći se njihovim portalom želim da i drugi saznaju još više o njima. Čitam i prenosim: "Mi sestre Naše Gospe imamo jednu Ljubav i bez nje je nezamisliv naš život. Ta ljubav je Krist, naš Gospodin i nebeski zaručnik. Kad se s njime povežemo, nerazdvojivo je naše sestrarsko zajedništvo. U euharistiji shvaćamo koliko nas Bog ljubi i koliko ga trebamo. Stoga svaki naš dan započinje molitvom Časoslova i svetom misom. Tu primamo snagu za posao koji nas čeka." Eto, sad nam je jasnije zašto su sestre toliko godina izdržale u Holzkirchenu. Zahvaljujući s. Mariji Martini Koprivnjak iz Primorske ulice u Zagrebu, koja mi je poslala materijal iz arhive i fotografije, želim svim sestrama da ostvaruju sadržaj karizme Družbe sestara Naše Gospe - odgojem mijenjati svijet, u njega ugrađivati vrijednosti Isusova kraljevstva. ■

Naše sestre ispred doma u Holzkirchenu početkom 1970-ih

LJEPOTE HRVATSKE OKOM FOTOGRAFA

ŠIBENIK

PHOTO BY ZORAN JELAČA

Katedrala Sv. Jakova u Šibeniku najpoznatije je hrvatsko svjedočanstvo prijelaza iz gotike u renesansu u sakralnoj arhitekturi. Katedrala je izgrađena između 1431. i 1535. godine te nam govori o bitnim razmjenama u području spomeničke umjetnosti između Sjeverne Italije, Dalmacije i Toskane 15. i 16. stoljeća. Tri arhitekta - Francesco di Giacomo, Juraj Dalmatinac i Nikola Firentinac - razvili su strukturu u cijelosti izgrađenu od kamena uporebljavajući jedinstvenu tehniku za kupolu katedrale. Rezultat je sklad kamene cjeline, metode slaganja i apsolutne harmonije unutar katedrale.

Naša kuhinja

Vrijeme pripreme:

30 min

Labinjoni je naziv za vrstu tjestenine koja je ujedno i najpoznatije jelo labinskoga kraja – *labinjonski krafi*. Riječ je o tijestu koje se puni slatkim nadjevom od sira i koje je vrlo slično raviolima. Krafi se rade i u ostalim krajevima Istre, no posebnost ovih labinjonskih jest da su oni uvijek slatki i kao takvi se tradicionalno poslužuju kuhani s pečenom kokoši i povrćem. Ova kombinacija sjajan je spoj koji se prema potrebi može pripremati kao slastica i to flambirana u karamel umaku ili pržena u ulju. Nekad su se krafi jeli u specijalnim prilikama, na slavljinama poput vjenčanja kada su se uvijek služili između juhe i glavnoga jela. Zamastili bi se umakom od kokošjeg pečenja, a u bogatijoj varijanti služili su se sa žgvcetom od kokoši, s tartufima, sirom, pršutom, pancetom, škampima... Slatki krafi odlično se spajaju s blagim mesom peradi i slatkom mrkvom. Labinjoni su uvijek bili na stolu za Uskrs i Božić, a svakoga dana ih možete naći na meniju u istočnome dijelu Istre – u Labinu, Raši, Vozilićima, Kršanu, Plominu, Trgetu...

SASTOJCI: Za tijesto: 300 g glatkog brašna • 1 jaje • voda
Za nadjev: 300 g mladoga sira • 200 g suhoga naribanog sira • 1 - 2 žlice grožđica namočenih u rakiji ili rumu • limunova korica • jedno žumance • šećer prema ukusu • krušne mrvice po potrebi i vanilija

PRIPREMA: Umijesiti glatko tijesto, ostaviti ga da malo odstoji pa ga razvaljati vrlo tanko. Pomiješati sastojke za nadjev da se dobije jednolična smjesa. Nadjevu dodati malo krušnih mrvica ako je rijedak. Tijesto izrezati na široke trake, rasporediti nadjev i preklopiti drugim komadom tijesta. Uz pomoć kalupa ili čaše izrezati krafe na željeni oblik. Možete ih spojiti vilicom. Skuhati krafe, preliti ih masnoćom od pečenja i poslužiti s mesom i povrćem ili uz žgvcet, a možete ih samo preliti rastopljenim maslacem i posuti naribanim sirom. Kao slastica mogu se pržiti u ulju ili se skuhati i preliti umakom od karamela s vrhnjem koji se flambira rakijom. U karamel možete dodati i malo višnjeva.

CMC TV
TOP 30

1. **Vanna** - Izmiješane boje
2. **Goran Bare** - Osvijesti me
3. **Buđenje** - Samo ti, samo ja
4. **Antonela Doko** - Odlična stvar
5. **Kedžo feat. Zsa Zsa** - Sve u meni se budi
6. **Mia** - Sanjaj me
7. **Parni valjak** - Opet se smijem
8. **Bang Bang** - Pijani i zaljubljeni
9. **Neno Belan & Fiumens** - Sanjaj
10. **Antonija Šola** - Dok slušam radio
11. **Mladen Grdović** - Boliš me ljubavi
12. **Jole** - Rasipnik
13. **Jelena Rozga** - Žileti
14. **Petar Grašo** - Ne znan za se
15. **Posegana** - Dovraga sve
16. **Pravila igre** - Zagrlj me
17. **Rezerve** - Madona
18. **Leteći odred** - Nižem dane
19. **Ivan Zak** - Da si tu
20. **Mejaši** - Kažu da te ženim
21. **Lana Jurčević** - Šećeru
22. **Dino Merlin** - Hotel Nacional
23. **Tony Cetinski** - Laku noć
24. **Tonči & Madre Badessa** - Tko nije lud, nije normalan
25. **Jacques Houdek & Doris Dragović** - Ima nešto u tome
26. **Adastra** - Kad smo zajedno
27. **Lovre Lučin** - Samo da znaš
28. **Jurica Pađen & Aerodrom feat. Kocka** - Ispod tuša
29. **Srebrna krila** - Još da mi te jednom ljubiti
30. **Mladen Burnać** - Malena

Tekst/foto: Hina

Dodjelom glazbenih nagrada 17. ožujka u splitskoj Spaladium areni završio je 24. Porin, a najviše su ih osvojili Oliver i Gibonni. Za album godine proglašen je album "Familija" Olivera i Gibonni, a ta dva glazbenika dobili su i Porina za najbolju vokalnu suradnju za skladbu "Sreća", Oliver i za najbolji album pop glazbe te za najbolju mušku vokalnu izvedbu "Gdje to piše" s albuma "Familija".

Pjesma godine je "Zaljubila sam se" zagrebačke grupe Detour, a novi izvođač godine Antonela Doko. Najboljim albumom zabavne glazbe proglašen je album "Oči duše" Tereze Kesovije, najbolji album rock glazbe "Angela Merkel" Leta 3, dok je najboljom ženskom vokalnom izvedbom proglašena pjesma "Moja magija" s albuma "Sing!" Josipe Lisac.

Nagrade za životno djelo dobili su skladatelj, producent i kantautor Zrinko Tutić, dirigent i skladatelj te akademik Zoran Juranić, kao i klapa Lučica. Voditelji programa bili su Ivan Vukušić i Iva Šulentić, a u Spaladium areni bilo je nekoliko tisuća gledatelja.

Na velikoj pozornici Spaladium arene nastupali su: Oliver, Gibonni, Nina Badrić, Jelena Rozga, Let 3, Jacques Houdek i tamburaški orkestar Krunoslava

Oliver i Gibonni odnijeli najviše kipića

Za album godine proglašen je album "Familija" Olivera i Gibonni, a ta dva glazbenika dobili su i Porina za najbolju vokalnu suradnju za skladbu "Sreća", Oliver i za najbolji album pop glazbe te za najbolju mušku vokalnu izvedbu

Tereza Kesovija

Nagrade za životno djelo dobili su skladatelj, producent i kantautor Zrinko Tutić, dirigent i skladatelj te akademik Zoran Juranić, kao i klapa Lučica.

Dražića, Damir Kedžo i Zsa Zsa, Detour, Mia Dimšić, Antonela Doko, Zrinka Posavec, Singrice, instrumentalni All Star Band (Bow vs Plectrum, Igor Geržina, Elvis Stanić, Šimun Matišić, Miro Kadoić, Vedran Ružić, Joe Kaplowitz i Branimir Gazdik) te gradski zbor Brodosplit.

Ove godine u prvome krugu glasanja glazbena zajednica izabrala je od 1.724 prijave u 33 kategorije po tri skladbe, izvođača ili albuma, osim za kategorije 'Album godine' i 'Pjesma godine', gdje su birali njih pet. Najviše prijava bilo je u kategoriji 'Pjesma godine' za koju je prijavljeno 236 skladbi, 61 više nego lani, dok je za 'Album godine' prijavljeno 83 albuma. ■

Elvis Stanić, Oliver Dragojević, Zlatan Stipišić Giboni i Nikša Bratoš

ENG The 24th Porin music industry awards ceremony wrapped up at Split's Spaladium on the 17th of March, with most of the awards going to singer/songwriter duo Oliver and Gibonni. Their joint album *Familija* took the Porin for Best Album.

ZAPLOVILA ŽITNA LAĐA

Prvom plovidbom Žitne lađe "Aurora Colapis", koja je u sklopu turističkoga projekta Žitni put Općine Pokupsko izgrađena na poticaj udruge "Zvono za Kupu" iz Zamršja, Hrvatska je dobila novu, jedinstvenu turističku atrakciju na Kupi. Osam godina, koliko je prošlo od ideje do realizacije, prvom plovidbom rijekom Kupom u Sisku novi turistički proizvod predstavljen je javnosti. Kada se za to stvore optimalni uvjeti, predviđeno je da turistička lađa prometuje Kupom između Siska i Karlovca, upravo kako su krajem 18. st. i u 19. stoljeću prometovale lađe sa žitom iz Banata, dužicama za izgradnju bačava, suhim šljivama iz Bosne i drugom robom.

OSMI TJEDAN SMIJEHA

Premijerom predstave "Sve u 3..." u Hrvatskome narodnom kazalištu u Varaždinu završen je Osmi tjedan smijeha, održan u organizaciji *Kerekesh teatra*. U deset dana publika je u šest gradova i šest mjesta u Varaždinskoj županiji vidjela 42 izvedbe 20 predstava *Kerekesh teatra* i gostujućih kazališta. Predstave je vidjelo više od 11.500 ljubitelja komedije. Na fotografiji Igor Mešin i Mila Elegović u komediji "Nije bila peta, bila je deveta".

DAN NARCISA: PODIZANJE SVIJEŠTI O RAKU DOJKE

Hrvatska je u vrhu europskih zemalja po smrtnosti od raka dojke, a bolest je sve češća i u mlađih žena pa treba stalno isticati koliko su važni redoviti pregledi dojki da bi se bolest spriječila ili otkrila u ranome stadiju, kada ju je moguće izliječiti, istaknuto je na obilježavanju Dana narcisa u središtu Zagreba. Na Trgu bana Jelačića postavljen je i pokretni mamograf, gdje su žene mogle obaviti pregled dojki. Program mobilne mamografije u Zagrebu namijenjen je ženama u dobi od 40 do 49 godina i starijim od 69 godina, dobnim skupinama koje nisu obuhvaćene Nacionalnim programom ranog otkrivanja raka dojke.

ODRŽANO 12. IZDANJE BITKE KRAJ SAMOBORA 1441.

Unatoč poznatome ishodu, na Vugrinščaku podno samoborskoga Staroga grada svake se godine okupi sve veći broj vitezova, kopljanika, kuburaša, mačevalaca, streličara i njihovih pomagača, koji od jutarnjih sati grade svoje tabore iz kojih kreću u važnu bitku – Bitku za Samobor 1441. U vjernome prikazu sukoba između vojske kraljice Elizabete i vitezova poljskoga kralja Vladislava Jagelovića, ove godine sudjelovalo je više od 200 članova različitih viteških udruga iz Hrvatske, Mađarske i Slovenije, čiji članovi od zaborava čuvaju sjećanja na događaje i običaje srednjega vijeka.

SAMOSTALNA REVIIJA ROBERTA SEVERA NA BIPA FASHION.HR-U

Nakon ekskluzivnog otvorenja BIPA FASHION.HR-a u tunelu Grič, modni događaj sezone nastavljen je samostalnom revijom Roberta Severa na Zagrebačkome velesajmu. Na najdužoj pisti ikad na BIPA FASHION.HR-u omiljeni dizajner poznatih glumica, koje su reviju pratile iz prvoga reda, predstavio je bogatu kolekciju pod imenom *Martina*, a publika je uživala u čak 67 izlaza manekenki u kombinacijama koje su obuhvatile sve, od dnevnih do večernjih *lookova*.

SIKIREVAČKA ČIPKA U EUROPSKOME PARLAMENTU

Tradicionalna sikirevačka "Sunčana čipka" predstavljena je u Europskome parlamentu na izložbi koju je organizirala hrvatska europarlamentarka Ruža Tomašić. Zastupnica Ruža Tomašić dobila je ideju za održavanje izložbe prošle godine na izložbi u Sikirevcima gdje je shvatila koliko se tamošnji stanovnici trude oko te čipke. "Ako gledamo u hrvatskim okvirima, ta je čipka posebna u odnosu na druge po tehnici rada. Paška i lepoglavska čipka rade se na batiće, dok se naša radi šivaćom iglom na ramama", istaknuo je Mato Galović, tajnik udruge Sikirevački motivi, čiji su članovi, njih 50-ak, stigli u parlament u Bruxelles da bi uz tradicionalnu pjesmu tamošnjega kraja predstavili svoj rad.

EP ATLETIKA: ŽUNIĆ PETI U KUGLI

Hrvatski kuglač Stipe Žunić, unatoč odličnom hicu od 21.04 metra, ostao je bez medalje na Europskom atletskom dvoranskom prvenstvu zauzevši peto mjesto pa tako 26-godišnji Zadranić još uvijek nije uspio osvojiti medalju na nekom velikom natjecanju. Ovoga puta izmahnula mu je za 26 centimetara. "Imao sam medalju pet minuta, u tom trenutku sam bio najsretniji čovjek na svijetu. I onda u pet minuta me dvojica od nikuda prebace. Znao sam da to nije sigurna medalja, ali... Ne znam koliko još moram čekati medalju ni što da napravim za nju, ne znam. Valjda treba imati i sreće, sreća prati hrabre, a ja sam hrabar. Bacio sam drugi najbolji hitac u životu, spreman sam za dalje", izjavio je Žunić.

GORAN ČOLAK OSTVARIO JE IZVANSERIJSKI REZULTAT

Naš najuspješniji ronilac na dah Goran Čolak ostvario je izvanserijski rezultat od 10.19 u jednome dahu s Fazza Free-diving natjecanja održanog u Dubaiju i ponovno se uspeo na najviše postolje te tako potvrdio titulu 'vladara' jednog od najuglednijih natjecanja u ronjenju na dah. U nastavku sezone Gorana očekuje državno natjecanje početkom travnja, a onda i druga velika natjecanja na međunarodnoj sceni, ali ako je suditi prema uspješnome početku, jedno je sigurno - i ove sezone naš 'čudesni Hrvat' spreman je zadržati dah i još puno puta ostaviti nas sve - bez daha!

LINO ČERVAR PREUZE RUKOMETNU REPREZENTACIJU

Nakon sedam godina izbjivanja Lino Červar (66) vratio se na kormilo hrvatske rukometne reprezentacije s kojom je osvojio šest medalja, pri čemu i olimpijsko zlato 2004. godine. Červar je sredinom ožujka raskinuo ugovor s Makedonskim rukometnim savezom, nakon čega više nije bilo zapreka da preuzme kormilo hrvatske rukometne reprezentacije. "Došao sam doma. Život trenera s kovčegom u ruci je putovanje. Za nekoga je to dugo putovanje, za nekoga na žalost kratko. Moje putovanje je zaista dugo, 40 godina, od tog 20 u inozemstvu. Dođe trenutak kad se čovjek zaželi svoje kuće i obitelji. Kada dođeš kući ipak je lakše jer si okružen onima koji te vole", rekao je Červar koji je već vodio hrvatsku reprezentaciju od 2002. do 2010. godine.

TRI BODA U MAKSIMIRU I KATASTROFA U TALLINU

Hrvatska nogometna reprezentacija u kvalifikacijskoj utakmici I. skupine za odlazak na Svjetsko nogometno prvenstvo u Rusiji 2018. godine svladala je u Zagrebu Ukrajinu s 1 - 0 (1 - 0). Strijelac jedinoga gola bio je Nikola Kalinić u 38. minuti odlično se okrenuvši u kaznenome prostoru gostiju nakon lijepe kombinacije Modrića i Rakitića. Dvoboj reprezentacija Hrvatske i Ukrajine na Maksimiru prošao je bez ijednog incidenta na tribinama na kojima je prema službenome podatku bilo 27.351 gledatelj. Navijači su tijekom svih 90 minuta hrabril hrvatske nogometaše uobičajenim povicima među kojima su dominirali "U boj, u boj" i "Zovi samo, zovi", ali bez uvredljivih povika. Čini se kako je temeljita priprema sigurnosnih službi, angažman više od 550 zaštitara i više od 500 policajaca, postigla rezultat te bi Hrvatski nogometni savez nakon dugo vremena mogao proći bez ikakvih sankcija zbog ponašanja navijača.

U preostale dvije utakmice u našoj skupini Turska je u Antalyji svladala Finsku s 2 - 0, dok je Island kao gost u Skadru svladao Kosovo s 2 - 1. Na polovici kvalifikacija Hrvatska je vodeća u skupini s 13 bodova, dok je Ukrajina treća s osam. Drugo mjesto zauzima Island s 10 bodova, četvrta Turska ima osam, dok su na dnu Finska i Kosovo s po jednim bodom. Hrvatska će sljedeću kvalifikacijsku igrati 11. lipnja na gostovanju Islandu, u Reykjaviku.

Samo četiri dana nakon pobjede nad Ukrajinom naša nogometna reprezentacija izgubila je u prijateljskoj utakmici u Tallinnu od domaće Estonije s čak 0 - 3 (0 - 1). Nogometna reprezentacija Estonije postala je najlošije rangirana reprezentacija na Fifinoj ljestvici koja je ikada pobijedila Hrvatsku.

OBILJEŽAVA SE 50. OBLJETNICA POVIJESNOGA USPJEHA DINAMA

U prostorijama Dinama održana je konferencija za medije u povodu početka akcije obilježavanja pola stoljeća od osvajanja jedinoga europskog trofeja u povijesti hrvatskoga klupskog nogometa. "Modri" su osvojili pokal 1967. godine pobijedivši u finalu u dvije utakmice Leeds United. U Zagrebu je bilo 2 - 0, a u uzvratu u Leedsu 0 - 0. Dinamo će obilježiti godišnjicu povijesnoga uspjeha nizom događaja, a zaključna svečanost održat će se 6. rujna, na dan kada je prije pola stoljeća u Leedsu bio uzvratni dvoboj finala. Legende kluba Krasnodar Rora i Zlatko Škorić prisjetili su se uspomena iz te 'zlatne sezone' Dinama. Rora je otkrio kako su igrači Dinama u ispranim i prevelikim dresovima izgledali kao strašila u odnosu na 'zrihtane Talijane'. "Ali 'strašila' su im pokazala", dodao je.

OTKRIJTE SVOJU PRIČU NA hrvatska.hr

Puna života

Ne ispunjavajte život danima, ispunite dane životom.

HRVATSKA

SOURCE: TOURIST BOARD COUNTY ŠIBENIK-KNIN

